

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता
For office use only

पशुसंवर्धन सांख्यिकी पुस्तिका २०१९-२० Animal Husbandry Statistical Booklet 2019-20

पशुसंवर्धन आयुक्तालय,
महाराष्ट्र राज्य, औंध,
पुणे - ४११ ०६७

पशुसंवर्धन सांख्यिकी पुस्तिका

२०१९-२०

**ANIMAL HUSBANDRY
STATISTICAL BOOKLET
2019-20**

पशुसंवर्धन आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य,
स्पायसर कॉलेजसमोर, औंध, पुणे-४११०६७
(सांख्यिकी शाखा)

प्रस्तावना

महाराष्ट्र राज्यातील पशुसंवर्धन क्षेत्राशी निगडित महत्वाच्या तांत्रिक बाबींची आर्थिक वर्ष २०१९-२० मधील सांख्यिकी माहिती या पुस्तिकेद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

कोणत्याही विभागाच्या प्रगतीचा मार्ग निश्चित करण्यासाठी त्या विभागाची अंगभूत बलस्थाने, प्रगतीमधील उणिवा, उपलब्ध संधी आणि संभाव्य धोके यांचे विश्लेषण करण्यासाठी अचूक व पायाभूत विश्वसनीय आकडेवारीची नितांत आवश्यकता आहे. संकलित होणाऱ्या माहितीची गुणवत्ता व विश्वसनीयता टिकविण्यासाठी या माहितीच्या संकलन व विश्लेषणाच्या प्रक्रियेत आवश्यक व सातत्यपूर्वक सुधारणा करणे गरजेचे आहे. ज्यामुळे नियोजनकार, संशोधक, विश्लेषक, सल्लागार यांना या माहितीचा यथोचित उपयोग करता येईल व यामधून निघणाऱ्या निष्कर्षांच्या आधारे पुढील ध्येयधोरणे ठरविण्यासाठी निश्चित मदत होईल व त्याच दृष्टीने ही माहिती प्रकाशित करण्याचे योजिले आहे.

या पुस्तिकेतील माहितीचा उपयोग क्षेत्रीय पशुवैद्यक, नियोजनकार, संशोधक, विश्लेषक यांना वा इतर अभ्यासकांना व्हावा या उद्देशाने ही माहिती पुस्तिका प्रकाशित करण्यात येत आहे. सदर पुस्तिकेच्या उपयुक्ततेबाबत मला खात्री आहे. तथापि, पुस्तिकेतील सांख्यिकी आकडेवारीत काही उणिवा / त्रुटी आढळल्यास लवकरात लवकर कळवाव्यात, जेणेकरून उणिवा दूर करणे शक्य होईल.

सदर पुस्तिका तयार करण्यासाठी आयुक्तालयातील सांख्यिकी शाखेतील सर्व अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी केलेले प्रयत्न अभिनंदनास पात्र आहेत.

दिनांक :- ०७/०७/२०२१
ठिकाण :- पुणे

सचिन्द्र प्रताप सिंह,
आयुक्त पशुसंवर्धन,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे -६७.

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.	
		तक्ता	आलेख
पशुसंवर्धन विभागाचा प्रशासनिक / पदरचना दर्शविणारा तक्ता			
१	सन १९८२ पासून पंचवर्षीय पशुगणनेनुसार महाराष्ट्रातील पशुधन दर्शविणारा तक्ता	१	३
२	सन २०१९ च्या पशुगणनेप्रमाणे जिल्हानिहाय पैदासक्षम गायी व म्हशींची संख्या दर्शविणारा तक्ता	२	३
३	राज्यात पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कार्यरत पशुवैद्यकीय संस्थांची जिल्हानिहाय स्थिती (माहे मार्च २०१९अखेर)	५	९
४	सन २०१९च्या पशुगणनेप्रमाणे दर पशुवैद्यकीय संस्थेमागे सरासरी पशुएकक दर्शविणारा तक्ता	८	९
५	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत काही महत्वाच्या बाबींवर झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा	११	
६	जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत प्रती उपकेंद्रामागे झालेली सरासरी कृत्रिम रेतने व राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेंतर्गत सेवादाता व जे. के. ट्रस्ट यांचेमार्फत झालेली कृत्रिम रेतने	१३	१७
७	जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्थेमध्ये विविध वळूंच्या वीर्यमात्रा वापरून केलेली कृत्रिम रेतने	१४	
८	जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्था, सेवादाता व जे. के. ट्रस्ट - कृत्रिम रेतनापासून जन्मलेली वासरे	१६	१७
९	संस्थानिहाय व रोगनिहाय लसीकरण	१९	२३
१०	राज्यातील विविध योजनांतर्गत एकूण लाभार्थी व महिला लाभार्थी	१९	
११	जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत इतर महत्वाच्या बाबींवर झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा	२०	२३
१२	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कुक्कुट संस्था व बदक पैदास केंद्र यांच्या कामकाजाचा गोषवारा	२५	
१३	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कुक्कुट संस्था व बदक पैदास केंद्र येथील कुक्कुट संख्या दर्शविणारा तक्ता	२६	
१४	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कुक्कुट संस्थांमार्फत कुक्कुट पालकांकरिता आयोजित प्रशिक्षण	२८	
१५	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत राज्यस्तरीय प्रशिक्षण केंद्र, पुणे येथील कार्यभाराचा तपशील	२८	
१६	महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर येथे झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा	२९	
१७	एकात्मिक पाहणी योजना, पुणे येथे झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा	२९	
१८	महाराष्ट्र राज्यातील पशुखाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळा, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता	३०	
१९	महाराष्ट्र राज्यातील गुणनियंत्रण प्रयोगशाळा, मुंबई यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता	३०	
२०	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा व रोग अन्वेषण विभाग (सुकर) यांचे कामकाजाचा गोषवारा	३१	

अनुक्रमणिका - समाप्त

अ. क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.	
		तक्ता	आलेख
२१	महाराष्ट्र राज्यातील पशुवैद्यकीय जैवपदार्थ निर्मिती संस्था, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता	३२	
२२	महाराष्ट्र राज्यातील रोग अन्वेषण विभाग, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता	३३	
२३	महाराष्ट्र राज्यातील श्वानदंशरोग प्रतिबंधक पथकांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता	३६	
२४	पशुसंवर्धन विभागाच्या विविध संस्थांमध्ये नोंद झालेल्या संसर्गजन्य रोगांची माहिती दर्शविणारा तक्ता	३७	४५
२५	गोठीत रेत प्रयोगशाळा व जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र मधील गोठीत रेतमात्रांचा हिशोब	३८	
२६	म.प.वि.मं. अंतर्गत वळूमाता प्रक्षेत्र, वळू संगोपन केंद्र व राज्यस्तरीय पशुपैदास प्रक्षेत्र येथील पशुधनाची संख्या	४०	
२७	गोठीत रेत प्रयोगशाळा व जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र मधील द्रवनत्राचा हिशोब दर्शविणारा तक्ता	४१	
२८	म.प.वि.मं. अंतर्गत वळूमाता प्रक्षेत्र, वळू संगोपन केंद्र व राज्यस्तरीय पशुपैदास प्रक्षेत्रांच्या कार्यभाराचा तपशील	४२	
२९	म. प. वि. मं. अंतर्गत वळूमाता व वळू संगोपन केंद्र, राज्यस्तरीय पशुपैदास केंद्रांचे रु. एक आवकेशी खर्चाचे गुणोत्तर	४३	
३०	राज्यातील मान्यताप्राप्त कत्तलखान्यात कत्तल केलेल्या जनावरांची जिल्हानिहाय संख्या	४४	४५
३१	राज्यातील पशुधन, पशुखाद्य, पशुजन्य पदार्थ व वैरणीच्या वार्षिक सरासरी किंमती दर्शविणारा तक्ता	४७	४९
३२	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय अंदाजित दूध, अंडी व लोकर उत्पादन	४८	५१
३३	महाराष्ट्र राज्यातील अंदाजित व प्रत्यक्ष मांस उत्पादन	५३	
३४	महाराष्ट्र राज्यातील विभागवार वार्षिक / मासिक सरासरी दूध संकलन माहिती (लाख लिटर्स)	५३	५१
३५	महाराष्ट्र राज्यातील पशुसंवर्धन क्षेत्रापासून मिळणारे स्थूल मूल्य (चालू किंमतीनुसार)	५४	५७
३६	पशुसंवर्धन क्षेत्रापासून मिळणारे स्थूल मूल्य, निव्वळ देशांतर्गत उत्पादने व निव्वळ राज्य देशांतर्गत उत्पादने	५६	५७

पशुसंवर्धन विभाग (महाराष्ट्र शासन)

प्रशासनिक रचनेचा तपशील दर्शविणारा तक्ता

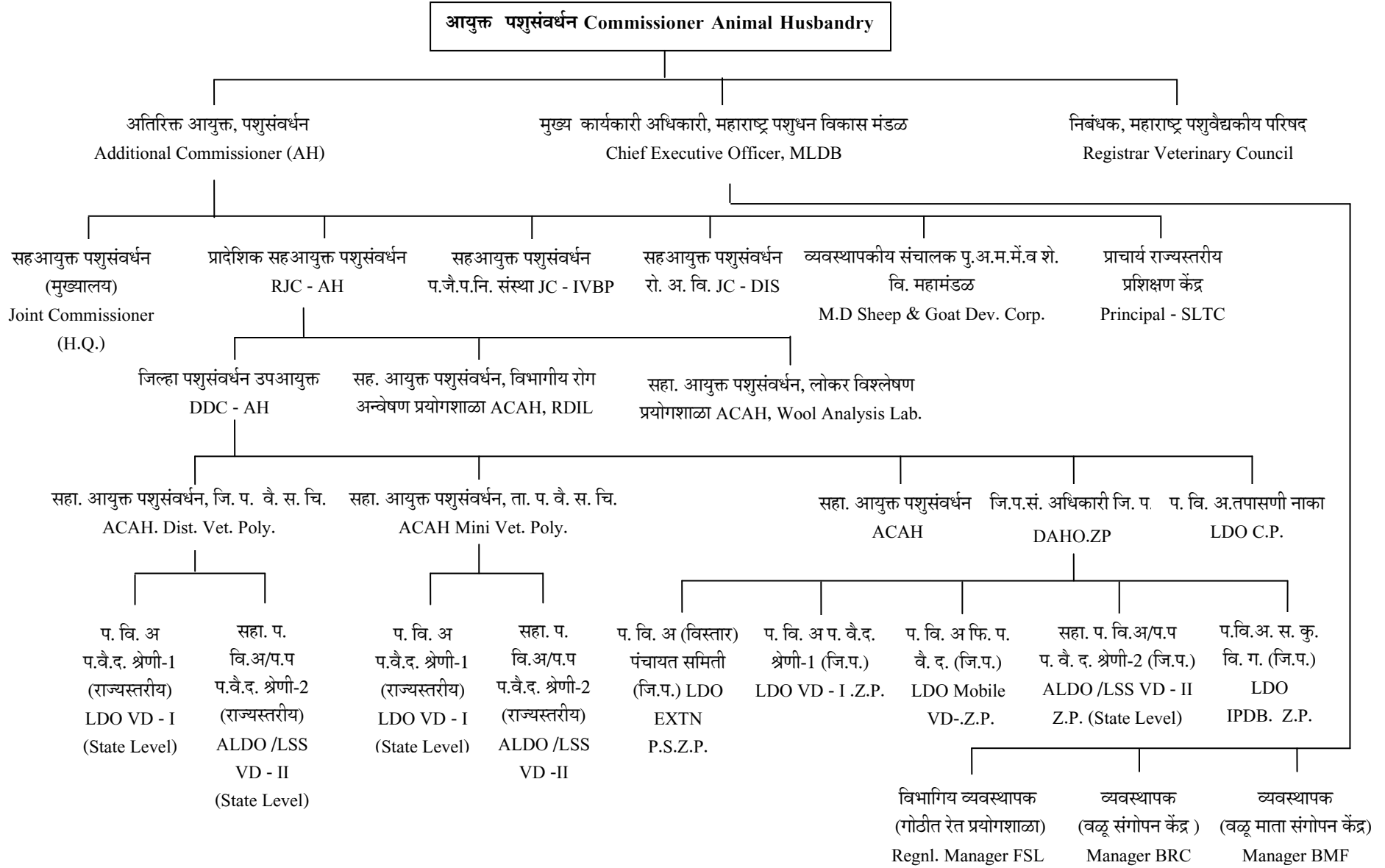
- (1) मा. मंत्री, पशुसंवर्धन Hon. Minister of Animal Husbandry
- (2) मा. राज्यमंत्री, पशुसंवर्धन Hon. State Minister of Animal Husbandry
- (3) मा. प्रधान सचिव (पदुम) Hon. Principal Secretary (ADF)
- (4) पदरचना तक्ता पशुसंवर्धन आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे - 67

Organization Chart of Commissionerate Animal Husbandry, Maharashtra State, Pune - 67

आयुक्त पशुसंवर्धन Commissioner Animal Husbandry

(5) पदरचना तक्ता राज्य/विभाग/जिल्हा/तालुका पशुसंवर्धन महाराष्ट्र राज्य, पुणे 67
 Organization Chart of State/Region/District/Taluka Level, Animal Husbandry, Maharashtra State, Pune - 67

तक्का क्र. १ Table No. 1

सन १९८२ पासून पंचवर्षीय पशुगणनेनुसार महाराष्ट्रातील पशुधन दर्शविणारा तक्का

Table showing quinquennial Livestock from Maharashtra since 1982

अ. क्र. Sr. No.	तपशील Particulars	वर्षे / Years							
		1982	1987	1992	1997	2003	2007	2012	2019
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	संकरित गायी/ बैल Crossbred Cows/ Bullocks	491706	1204574	1769333	2456884	2897562	3122291	3650877	4607730
	अ) पैदाशीचे वळू / Breeding Bulls	72631	32248	27537	37641	71951	* 22639	46092	23337
	ब) दुभत्या गायी / Cows in Milk	128867	350033	548027	732957	931768	1138932	1444659	2115871
	क) पैदासक्षम गायी / Breedable Cows	206143	570530	896809	1222703	1465290	1691935	2114851	2831291
	ड) वासरे / Calves	205275	465511	702690	987388	1134622	1153141	1301035	1632321
२	देशी गायी / बैल Indigenous Cows / Bullocks /pure graded/ ND	15670101	15778692	15671675	15614653	13840286	13061236	11833330	9384574
	अ) पैदाशीचे वळू / Breeding Bulls	180376	306382	321850	400771	566107	* 173495	422943	268917
	ब) दुभत्या गायी / Cows in Milk	1974225	2142790	1998490	2181531	1899840	1959654	1712728	1720216
	क) पैदासक्षम गायी / Breedable Cows	4979357	5096490	4879051	4597336	3774926	3495609	3240068	2791236
	ड) वासरे / Calves	4023021	4089416	3935902	4208948	3756721	3320220	2782915	2523938
३	म्हशी / रेडे Buffalo / He Buffalo	3971676	4755317	5447238	6072688	6084104	6072617	5594392	5603692
	अ) पैदाशीचे रेडे / Buffalo Breeding Bulls	44014	72700	78481	92049	109839	268745	84217	46758
	ब) दुभत्या म्हशी / Buffaloes in Milk	1261685	1599556	1799093	2150753	2251627	2307376	2161990	2393463
	क) पैदासक्षम म्हशी / Breedable Buffalo	2278587	2791880	3201372	3583546	3503467	3485857	3320209	3281657
	ड) पारडे / Buffalo Calves	1313408	1583398	1886685	2149328	2220443	2205498	2019316	2127998
४	मेंढ्या / Sheep	2670957	2872935	3074467	3367851	3175141	2909360	2580381	2680329
५	शेळ्या / Goat	7704727	9195326	9940862	11434021	10449127	10391168	8435307	10604883
६	डुकरे / Swine	301469	335330	375307	567092	428837	326743	325756	161000
७	घोडे शिंगरे गाढवे / Equines Ponies Donkeys	107887	111984	113774	114416	179982	70067	68427	18892
८	उंट / Camel	709	462	240	2727	2842	128	182	465
९	एकूण पशुधन / Total Livestock	30919232	34254620	36392896	39630332	37057881	35953610	32488652	33079818
१०	एकूण कुक्कुटादी पक्षी / Total Poultry Birds	19843786	24839206	32107897	35392135	34596079	64756035	77794571	74297765
११	कुत्री / Dogs	992748	1649880	2009933	2328389	2360156	1967150	1265697	935656

* २००७ साली फक्त पैदाशीच्या वळूंची संख्या समाविष्ट आहे.

* सन २०१९ करीता अनु.1,2,3 मधील अ,ब,क,ड ची माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

तक्ता क्र. २ / Table No. 2

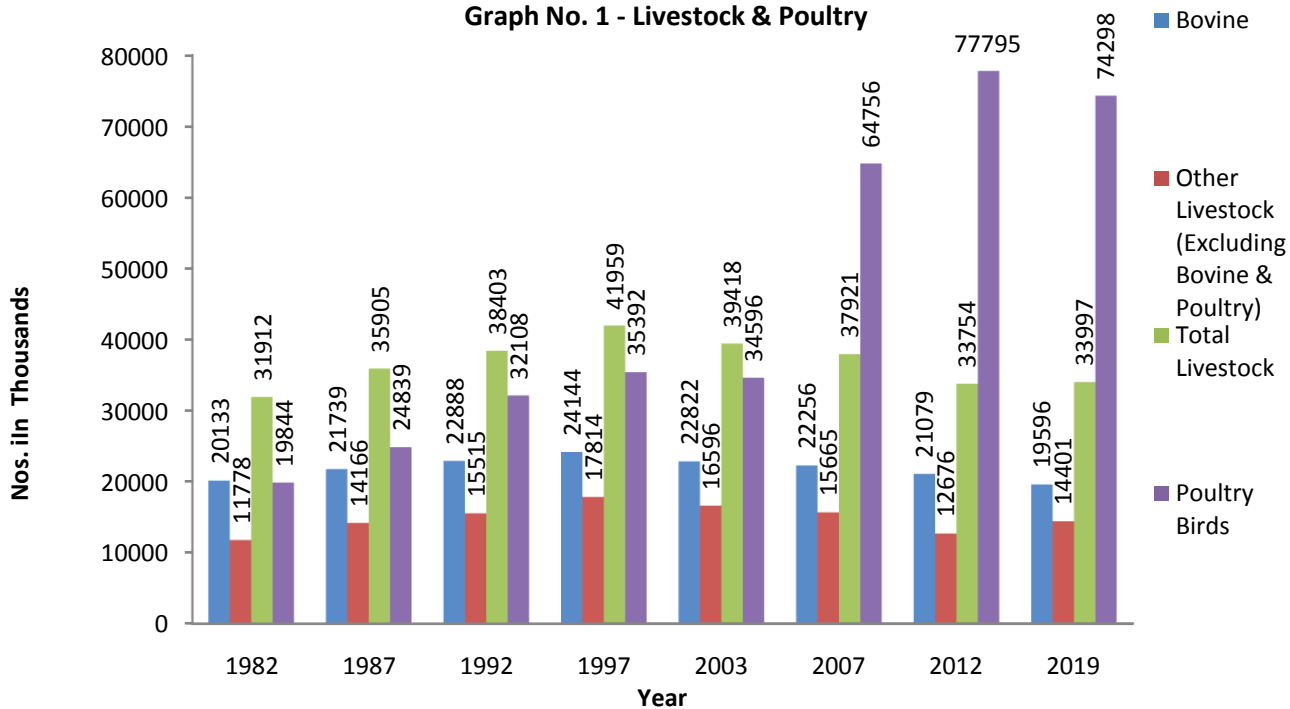
सन २०१९ च्या पशुगणनेप्रमाणे जिल्हानिहाय पैदासक्षम गायी व म्हशींची संख्या दर्शविणारा तक्ता

Districtwise Breedable Population of Cows and Buffaloes as per Livestock Census 2019

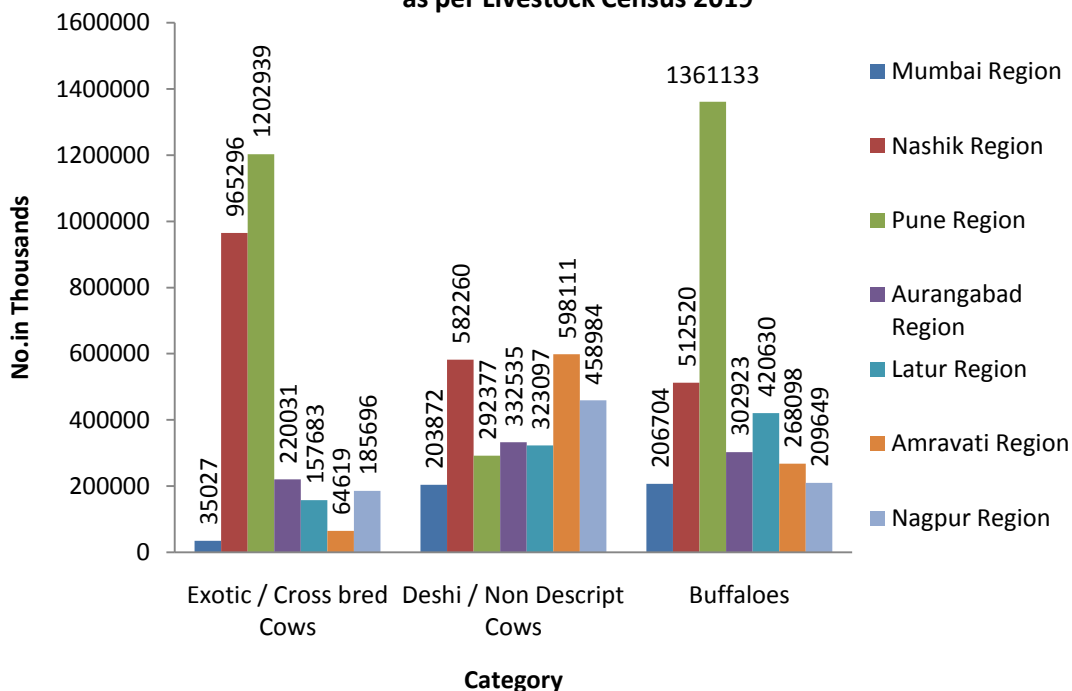
अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे / विभागाचे नाव	पैदासक्षम विदेशी / संकरित गायी Breedable Exotic / Cross Bred Cows				पैदासक्षम देशी / गाढी गायी Breedable Deshi / Non Descript Cows/ Pure				पैदासक्षम म्हशी Breedable Buffaloes				Name of District / Region
		दुभत्या in Milk	आटलेल्या Dry	एकदाही न व्यालेल्या Heifers	एकूण Total	दुभत्या in Milk	आटलेल्या Dry	एकदाही न व्यालेल्या Heifers	एकूण Total	दुभत्या in Milk	आटलेल्या Dry	एकदाही न व्यालेल्या Heifers	एकूण Total	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	बृहन्मुंबई	657	128	20	805	881	137	71	1089	20999	258	82	21339	Gr. Mumbai
२	ठाणे	2104	575	134	2813	16801	7806	1569	26176	44700	10564	2208	57472	Thane
३	पालघर	3028	846	216	4090	26479	23705	2337	52521	38976	5319	1291	45586	Palghar
४	रायगड	6760	2075	300	9135	36548	11152	1874	49574	26824	7588	1208	35620	Raigad
५	रत्नागिरी	8224	3168	698	12090	29773	19199	3153	52125	14329	6668	1240	22237	Ratnagiri
६	सिंधुदुर्ग	4199	1559	336	6094	13792	7632	963	22387	14949	7795	1706	24450	Sindhudurg
मुंबई विभाग		24972	8351	1704	35027	124274	69631	9967	203872	160777	38192	7735	206704	Mumbai Region
७	नाशिक	152812	41993	7471	202276	101771	60306	7348	169425	82843	27105	5308	115256	Nashik
८	धुळे	27075	6733	1850	35658	47320	20924	3257	71501	41037	13359	2186	56582	Dhule
९	नंदुरबार	5935	2760	508	9203	36054	26685	4003	66742	25305	12672	2738	40715	Nandurbar
१०	जळगाव	61525	18212	2722	82459	78208	31452	4333	113993	116819	38544	6435	161798	Jalgaon
११	अहमदनगर	467751	155090	12859	635700	96513	61057	3029	160599	88399	47126	2644	138169	Ahmednagar
नाशिक विभाग		715098	224788	25410	965296	359866	200424	21970	582260	354403	138806	19311	512520	Nashik Region
१२	पुणे	322955	84477	12835	420267	55530	20455	2857	78842	149726	40137	6011	195874	Pune
१३	सातारा	123151	30784	5845	159780	27490	12687	1171	41348	142630	51090	6162	199882	Satara
१४	सांगली	122824	27338	2120	152282	32194	12050	826	45070	234854	58910	5650	299414	Sangli
१५	सोलापूर	252795	63470	9379	325644	74890	25848	2196	102934	216573	63505	7154	287232	Solapur
१६	कोल्हापूर	122764	19732	2470	144966	19869	3812	502	24183	314768	56259	7704	378731	Kolhapur
पुणे विभाग		944489	225801	32649	1202939	209973	74852	7552	292377	1058551	269901	32681	1361133	Pune Region
१७	औरंगाबाद	75143	28549	4234	107926	55962	28864	2941	87767	38313	16796	2074	57183	Aurangabad
१८	जालना	21626	7177	741	29544	61451	23649	3053	88153	31357	12657	1527	45541	Jalna
१९	परभणी	3475	1072	112	4659	50589	21272	2652	74513	40181	15078	1704	56963	Parbhani
२०	बीड	51859	22124	3919	77902	51584	27410	3108	82102	91651	46541	5044	143236	Beed
औरंगाबाद विभाग		152103	58922	9006	220031	219586	101195	11754	332535	201502	91072	10349	302923	Aurangabad Region
२१	लातूर	10366	3821	297	14484	48596	21804	2000	72400	100573	38698	3314	142585	Latur
२२	उस्मानाबाद	96808	26260	4749	127817	27128	7753	1618	36499	79073	23984	4183	107240	Osmanabad
२३	नांदेड	6816	1697	264	8777	99561	48459	9243	157263	94763	27357	6053	128173	Nanded
२४	हिंगोली	4860	1627	118	6605	39785	15733	1417	56935	29783	11830	1019	42632	Hingoli
लातूर विभाग		118850	33405	5428	157683	215070	93749	14278	323097	304192	101869	14569	420630	Latur Region
२५	अमरावती	12572	5268	474	18314	90334	51837	3474	145645	47782	21204	1673	70659	Amravati
२६	अकोला	3612	1840	207	5659	45180	26611	1944	73735	22616	7292	749	30657	Akola
२७	वाशिम	1576	633	53	2262	34763	25860	1172	61795	24222	10400	548	35170	Washim
२८	बुलढाणा	20408	7597	735	28740	74456	46522	5220	126198	56211	23250	2350	81811	Buldhana
२९	यवतमाळ	6190	3085	369	9644	102275	81827	6636	190738	29865	17735	2201	49801	Yavatmal
अमरावती विभाग		44358	18423	1838	64619	347008	232657	18446	598111	180696	79881	7521	268098	Amravati Region
३०	नागपूर	41276	19394	3330	64000	53640	33618	4096	91354	26245	11401	2104	39750	Nagpur
३१	वर्धा	17301	6962	1135	25398	40759	28448	2061	71268	17146	7736	847	25729	Wardha
३२	भंडारा	35223	22438	2276	59937	13306	10854	1072	25232	32304	16753	2317	51374	Bhandara
३३	गोंदिया	11063	5263	1379	17705	38658	28999	4350	72007	26030	11937	2385	40352	Gondia
३४	चंद्रपूर	8816	4984	616	14416	46771	33899	2593	83263	19802	10493	986	31281	Chandrapur
३५	गडचिरोली	2322	1626	292	4240	51305	58899	5656	115860	11815	8247	1101	21163	Gadchiroli
नागपूर विभाग		116001	60667	9028	185696	244439	194717	19828	458984	133342	66567	9740	209649	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		2115871	630357	85063	2831291	1720216	967225	103795	2791236	2393463	786288	101906	3281657	Maharashtra State

शासन निर्णय - महसूल व वन विभाग क्र. प्राकेब-११०८/प्र.क्र.१६७/ठाणे/म-१०, दि. १७-०६-२०१४ च्या अधिसूचना अन्वये ठाणे जिल्ह्याचे विभाजन करून दि. ०१/०८/२०१४ पासून पालघर जिल्हा निर्माण केला.

Graph No. 1 - Livestock & Poultry

Graph No. 2 - Regionwise Breedable Population of Cows and Buffaloes as per Livestock Census 2019

तक्का क्र. ३ / Table No. 3

राज्यात पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कार्यरत पशुवैद्यकीय संस्थांची जिल्हानिहाय स्थिती (माहे माच २०२० अखेर)
Districtwise No. of Institutes working in AHD in the state (End of March 2020)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	कृत्रिम रेतनाची सुविधा उपलब्ध असलेल्या संस्था Institutes having Artificial Insemination Facilities											महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ अंतर्गत Under MAFSU	District / Region Name
		जिल्हा परिषद Zilha Parishad		फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile Veterinary Clinics	राज्यस्तरीय संस्था State Level Institutions						एकूण संस्था Total Institutes			
		पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries			तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय Taluka Mini Veterinary Polyclinics			जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय District Veterinary Polyclinics						
		श्रेणी-१ Grade-1	श्रेणी-२ Grade-2		मुख्यालय HQ	श्रेणी-१ Grade-1	श्रेणी-२ Grade-2	मुख्यालय HQ	श्रेणी-१ Grade-1	श्रेणी-२ Grade-2				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	
*	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	Mumbai
१	ठाणे	22	42	1	3	0	0	1	0	0	69	0	Thane	
२	पालघर	39	44	1	3	0	0	1	0	0	88	0	Palghar	
३	रायगड	37	62	1	6	0	15	1	0	0	122	0	Raigad	
४	रत्नागिरी	20	51	2	4	0	45	1	0	30	153	0	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	10	60	7	4	10	10	1	0	0	102	0	Sindhudurg	
मुंबई विभाग		128	259	12	20	10	70	5	0	30	534	1	Mumbai Region	
६	नाशिक	108	133	2	6	0	15	1	0	0	265	0	Nashik	
७	धुळे	43	31	1	3	0	19	1	0	20	118	0	Dhule	
८	नंदुरबार	48	36	1	4	0	13	1	0	1	104	0	Nandurbar	
९	जळगाव	89	63	1	6	0	22	1	0	0	182	0	Jalgaon	
१०	अहमदनगर	77	138	1	6	0	0	1	0	0	223	0	Ahmednagar	
नाशिक विभाग		365	401	6	25	0	69	5	0	21	892	0	Nashik Region	
११	पुणे	100	127	2	5	5	60	1	3	21	324	0	Pune	
१२	सातारा	55	113	2	5	4	12	1	0	0	192	0	Satara	
१३	सांगली	75	26	1	5	6	32	1	1	6	153	0	Sangli	
१४	सोलापूर	120	83	0	5	0	0	1	0	0	209	0	Solapur	
१५	कोल्हापूर	80	57	2	6	8	22	1	0	0	176	0	Kolhapur	
पुणे विभाग		430	406	7	26	23	126	5	4	27	1054	0	Pune Region	
१६	औरंगाबाद	38	46	0	5	1	27	1	0	5	123	0	Aurangabad	
१७	जालना	35	23	1	5	0	32	1	1	6	104	0	Jalna	
१८	परभणी	30	48	0	5	0	3	0	0	0	86	1	Parbhani	
१९	बीड	56	83	1	5	0	13	1	0	2	161	0	Beed	
औरंगाबाद विभाग		159	200	2	20	1	75	3	1	13	474	1	Aurangabad Region	
२०	लातूर	30	91	1	6	0	0	1	0	0	129	0	Latur	
२१	उस्मानाबाद	39	55	1	5	0	0	1	0	0	101	0	Osmanabad	
२२	नांदेड	73	103	1	5	0	0	1	0	0	183	0	Nanded	
२३	हिंगोली	22	42	0	4	0	0	1	0	0	69	0	Hingoli	
लातूर विभाग		164	291	3	20	0	0	4	0	0	482	0	Latur Region	
२४	अमरावती	40	59	2	6	20	32	1	8	0	168	0	Amravati	
२५	अकोला	28	40	1	5	0	0	1	0	0	75	0	Akola	
२६	वाशीम	17	41	0	3	0	0	1	0	0	62	0	Washim	
२७	बुलढाणा	33	87	2	6	0	0	1	0	0	129	0	Buldhana	
२८	यवतमाळ	46	135	12	7	0	0	1	0	0	201	0	Yavatmal	
अमरावती विभाग		164	362	17	27	20	32	5	8	0	635	0	Amravati Region	
२९	नागपूर	40	55	2	5	1	61	1	0	11	176	1	Nagpur	
३०	वर्धा	22	62	1	5	0	14	1	0	1	106	0	Wardha	
३१	भंडारा	19	33	1	5	9	14	1	2	1	85	0	Bhandara	
३२	गोंदिया	41	30	1	4	2	16	1	4	4	103	0	Gondia	
३३	चंद्रपूर	31	118	6	6	0	0	1	0	0	162	0	Chandrapur	
३४	गडचिरोली	92	39	7	5	0	0	1	0	0	144	0	Gadchiroli	
नागपूर विभाग		245	337	18	30	12	105	6	6	17	776	1	Nagpur Region	
महाराष्ट्र राज्य		1655	2256	65	168	66	477	33	19	108	4847	3	Maharashtra State	

राज्यात पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कार्यरत पशुवैद्यकीय संस्थांची जिल्हानिहाय स्थिती (माहे मार्च २०२० अखेर)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	कृत्रिम रेतनाची सुविधा उपलब्ध असलेल्या संस्था Institutes having Artificial Insemination Facilities			गुरे व म्हशींचा विकास Cattle Buffalo Development						कुक्कुट विकास Poultry Development			विस्तार व प्रशिक्षण Extension	
		पशुवैद्यकीय पदवीधर संचालित केंद्र Vet. Dispensary / Inst. under control of Veterinary Graduates			पशुपैदास प्रक्षेत्रे Cattle Breeding Farm		वट्टू संगोपन केंद्र Bull Rearing Centre	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र District AI Centre	अतिशीत वट्टूबीज मात्रा निर्मिती प्रयोगशाळा Frozen Semen Doses Production Lab.	मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्र Central Hatchery	सघन कुक्कुट विकास गट Intensive Poultry Development Block	बदक पैदास प्रक्षेत्र Duck Breeding Farm	राज्यस्तरीय प्रशिक्षण केंद्र State Level Training Centre	कुक्कुट विस्तार केंद्र Poultry Ext. Centre	
		जिल्हा परिषद Zilha Parishad	राज्यस्तरीय संस्था State Level Institutions	तपासणी नाका Check Post	महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ	राज्यस्तर State Level									
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	
*	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
१	ठाणे	22	4	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
२	पालघर	39	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
३	रायगड	37	7	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
४	रत्नागिरी	20	5	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
५	सिंधुदुर्ग	20	15	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
मुंबई विभाग		138	34	1	0	0	0	5	0	0	3	0	0	1	
६	नाशिक	108	7	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
७	धुळे	43	4	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
८	नंदुरबार	48	5	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
९	जळगाव	89	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
१०	अहमदनगर	77	7	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
नाशिक विभाग		365	30	3	1	0	0	5	0	0	3	0	0	0	
११	पुणे	108	14	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	
१२	सातारा	59	10	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
१३	सांगली	82	13	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
१४	सोलापूर	120	6	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
१५	कोल्हापूर	88	15	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	
पुणे विभाग		457	58	1	3	0	0	5	1	2	3	0	1	2	
१६	औरंगाबाद	39	7	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	
१७	जालना	36	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
१८	परभणी	56	5	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
१९	बीड	30	6	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
औरंगाबाद विभाग		161	25	0	0	0	1	4	1	1	2	0	0	1	
२०	लातूर	30	7	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
२१	उस्मानाबाद	39	6	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
२२	नांदेड	73	6	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
२३	हिंगोली	22	5	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
लातूर विभाग		164	24	1	1	0	0	4	0	0	2	0	0	1	
२४	अमरावती	68	35	3	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
२५	अकोला	28	6	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
२६	वाशीम	17	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
२७	बुलढाणा	33	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
२८	यवतमाळ	46	8	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	
अमरावती विभाग		192	60	3	1	0	0	5	0	0	3	0	0	0	
२९	नागपूर	41	7	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	
३०	वर्धा	22	6	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
३१	भंडारा	30	17	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
३२	गोंदिया	47	11	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
३३	चंद्रपूर	31	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
३४	गडचिरोली	92	6	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	
नागपूर विभाग		263	54	4	1	1	1	6	1	1	0	1	0	1	
महाराष्ट्र राज्य		1740	285	13	7	1	2	34	3	4	16	1	1	6	

Table No. 3 - Contd. . .

Districtwise No. of Institutes working in AHD in the state (End of March 2020)

मेष व लोकर विकास Sheep & Wool Development			पशुवैद्यकीय संशोधन Veterinary Research								इतर संस्था Other Institutes		District / Region Name
पैदास प्रक्षेत्र Breeding Farm			पशुखाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळा Animal Feed Analysis Lab.	पशुवैद्यकीय जैवपदार्थ निर्मिती संस्था Institute of Veterinary Biological Products	रोग अन्वेषण विभाग						गुणनियंत्रण प्रयोगशाळा Quality Control Lab.	एकात्मिक पाहणी योजना Integrated Survey Scheme	
					लाळ्या खुरकत रोग अभ्यास प्रयोगशाळा Foot & Mouth Disease Lab	श्वान प्रतिबंधक पथक Rabbies Control Unit	मुख्यालय HQ	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा Regional Disease Investigation Laboratory					
मुख्यालय HQ	मेष Sheep	शेळी Goat	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	२
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Palghar
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	Mumbai Region
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Nashik Region
1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	Pune
0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Satara
0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sangli
0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Solapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	Kolhapur
1	3	3	1	1	1	1	1	1	2	2	1	0	Pune Region
0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Beed
0	1	2	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	Aurangabad Region
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Latur Region
0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Amravati Region
0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondia
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	Nagpur Region
1	6	8	1	1	1	2	1	7	7	1	1	1	Maharashtra State

तक्ता क्र. ४ / Table No. 4

सन २०१२ च्या पशुगणनेप्रमाणे दर पशुवैद्यकीय संस्थेमागे सरासरी पशुएकक दर्शविणारा तक्ता

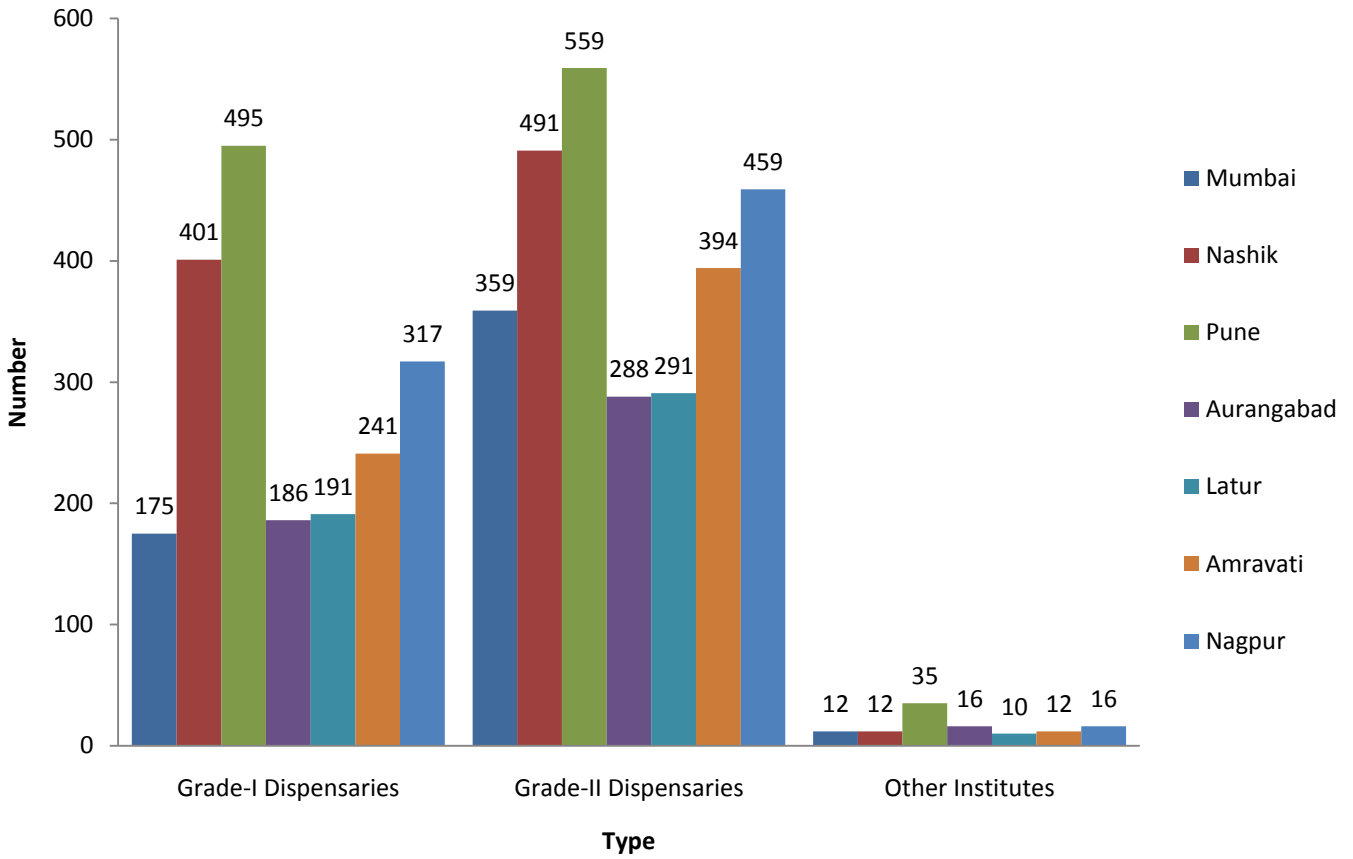
Average Cattle Units per Institute According to Livestock Census 2019

अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे / विभागाचे नाव	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत पशुवैद्यकीय संस्था Veterinary Institutes under AHD	पशुवैद्यकीय पदवीधर संचालित संस्था Veterinary Disp. under control of Vet. Graduates	सन २०१२ च्या पशुगणनेप्रमाणे पशुएकक संख्या Cattle units as per 2019 Census	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत पशुवैद्यकीय संस्थेमागे पशुएकक संख्या Cattle Units per Vet. Insts. under AHD	पशुवैद्यकीय पदवीधर संचालित संस्थेमागे पशुएकक संख्या Cattle Units per Vet. Insts. under Degree Holders	Name of District / Region
१	२	३	४	५	६	७	८
*	मुंबई	0	0	28581	0	0	Mumbai
१	ठाणे	69	26	208387	3020	8015	Thane
२	पालघर	88	43	340322	3867	7914	Palghar
३	रायगड	122	44	288921	2368	6566	Raigad
४	रत्नागिरी	153	25	288735	1887	11549	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	102	35	169814	1665	4852	Sindhudurg
मुंबई विभाग		534	173	1324759	2481	7658	Mumbai Region
६	नाशिक	265	115	1284942	4849	11173	Nashik
७	धुळे	118	47	556884	4719	11849	Dhule
८	नंदुरबार	104	53	425083	4087	8020	Nandurbar
९	जळगाव	182	96	908996	4994	9469	Jalgaon
१०	अहमदनगर	223	84	1838446	8244	21886	Ahmednagar
नाशिक विभाग		892	395	5014351	5621	12695	Nashik Region
११	पुणे	324	122	1397899	4315	11458	Pune
१२	सातारा	192	69	774380	4033	11223	Satara
१३	सांगली	153	95	915348	5983	9635	Sangli
१४	सोलापूर	209	126	1383729	6621	10982	Solapur
१५	कोल्हापूर	176	103	909111	5165	8826	Kolhapur
पुणे विभाग		1054	515	5380467	5105	10448	Pune Region
१६	औरंगाबाद	123	46	693095	5635	15067	Aurangabad
१७	जालना	104	43	540956	5202	12580	Jalna
१८	परभणी	86	61	421711	4904	6913	Parbhani
१९	बीड	161	36	824654	5122	22907	Beed
औरंगाबाद विभाग		474	186	2480416	5233	13336	A.bad Region
२०	लातूर	129	37	539366	4181	14577	Latur
२१	उस्मानाबाद	101	45	582535	5768	12945	Osmanabad
२२	नांदेड	183	79	785239	4291	9940	Nanded
२३	हिंगोली	69	27	325500	4717	12056	Hingoli
लातूर विभाग		482	188	2232641	4632	11876	Latur Region
२४	अमरावती	168	103	651840	3880	6329	Amravati
२५	अकोला	75	34	301285	4017	8861	Akola
२६	वाशिम	62	21	238314	3844	11348	Washim
२७	बुलढाणा	129	40	649725	5037	16243	Buldhana
२८	यवतमाळ	201	54	730903	3636	13535	Yavatmal
अमरावती विभाग		635	252	2572067	4050	10207	Amravati Region
२९	नागपूर	176	48	535523	3043	11157	Nagpur
३०	वर्धा	106	28	342066	3227	12217	Wardha
३१	भंडारा	85	47	343307	4039	7304	Bhandara
३२	गोंदिया	103	58	411259	3993	7091	Gondia
३३	चंद्रपूर	162	38	496059	3062	13054	Chandrapur
३४	गडचिरोली	144	98	566781	3936	5783	Gadchiroli
नागपूर विभाग		776	317	2694994	3473	8502	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		4847	2026	21737305	4485	10729	Maharashtra State

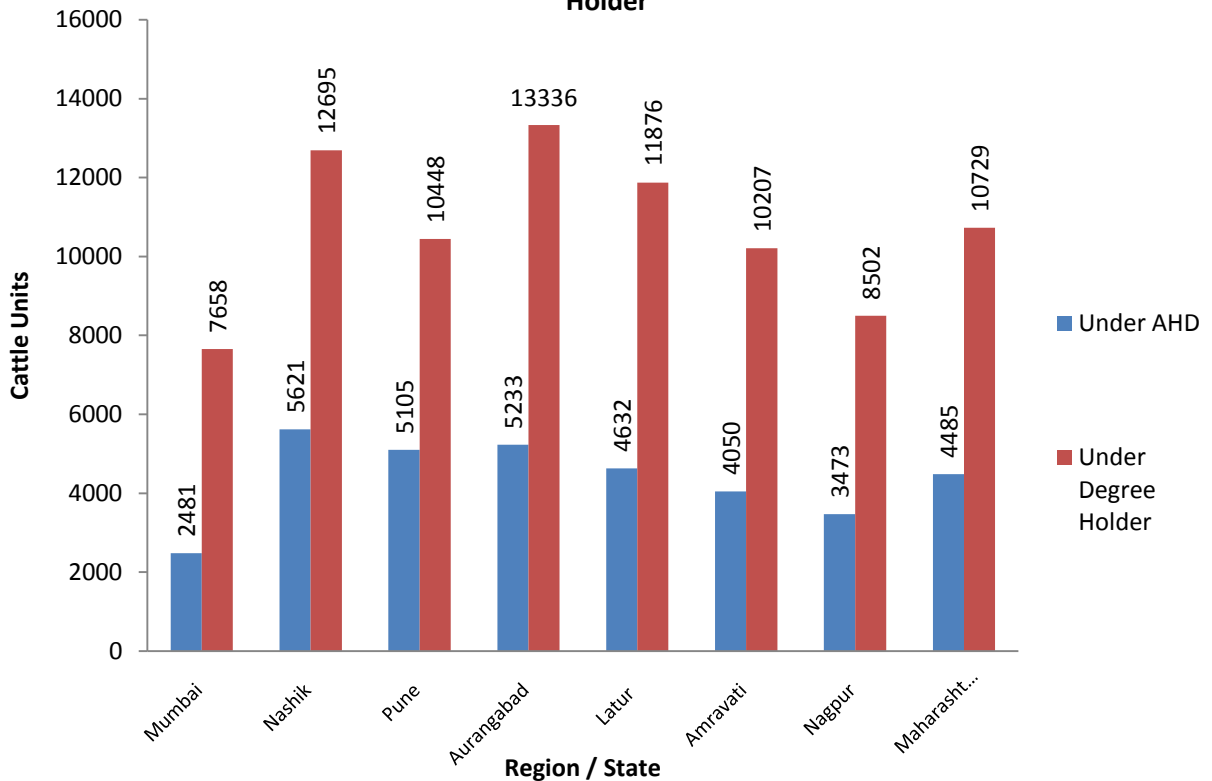
शासन निर्णय- महसूल व वन विभाग क्र. प्राफेब-११०८/प्र.क्र.१६७/ठाणे/म-१०, दि. १७-०६-२०१४ च्या अधिसूचना अन्वये ठाणे जिल्ह्याचे विभाजन करून दि. ०१/०८/२०१४ पासून पालघर जिल्हा निर्माण केला.

टिप सन २०१९ च्या पशुगणनेप्रमाणे प्रत्येक जिल्ह्याची स्वतंत्र घोडे शिगरे,खेचर, गाढव,उंट, कुत्रा, ससा, हत्ती यांची जिल्हावार गणना अदयाप उपलब्ध नसल्याने महाराष्ट्राची स्तंभ 5 शी बेरीज जुळणार नाही.

Graph No. 3 - Regionwise Institutes

Graph No. 4 - Regionwise Cattle Units per Institutes under AHD & Degree Holder

तक्का क्र. ५ / Table No. 5

पशुसंवर्धन विभागांतगत काही महत्वाच्या बाबींवर झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा

Summary of Work done on Important Issues by Animal Husbandry Department

अ. क्र. Sr. No.	तपशील Particulars	जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय District Veterinary Polyclinics	तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय Taluka Mini Veterinary	जिल्हा परिषद Zilha Parishad	एकूण Total	
१	२	३	४	५	६	
१	कृत्रिम रेतने Artificial Inseminations					
	अ) प्रथम Fresh	विदेशी Exotic	4269	27801	166357	198427
		संकरित Cross breed	22811	133595	835958	992364
		देशी Indigenous	11411	43976	349634	405021
		महिष Buffalo	18304	85459	583669	687432
		एकूण Total	56795	290831	1935618	2283244
	ब) प्रथम दुबार Ist Repeat	विदेशी Exotic	163	1479	8277	9919
		संकरित Cross breed	914	6246	30776	37936
		देशी Indigenous	506	2133	14026	16665
		महिष Buffalo	640	2778	18047	21465
		एकूण Total	2223	12636	71126	85985
	क) द्वितीय दुबार IInd Repeat	विदेशी Exotic	8	216	463	687
		संकरित Cross breed	40	842	2720	3602
		देशी Indigenous	33	145	1187	1365
		महिष Buffalo	30	295	3476	3801
		एकूण Total	111	1498	7846	9455
	ड) एकूण कृत्रिम रेतने Total Artificial Inseminations	विदेशी Exotic	4440	29496	175097	209033
		संकरित Cross breed	23765	140683	869454	1033902
		देशी Indigenous	11950	46254	364847	423051
		महिष Buffalo	18974	88532	605192	712698
एकूण Total		59129	304965	2014590	2378684	
२	कृत्रिम रेतनापासून जन्मलेली वासरे No. of Calves born by AI					
	संकरित Cross breed	12254	67466	379213	458933	
	देशी Indigenous	4014	14912	109065	127991	
	महिष Buffalo	8005	33338	204861	246204	
	एकूण Total	24273	115716	693139	833128	
३	गर्भधारणा तपासणी Pregnancy Diagnosis					
	गाई Cow	कृत्रिम रेतन केलेल्या Out of AI	33548	175176	959288	1168012
		कृत्रिम रेतन न केलेल्या Other than AI	17504	90628	836854	944986
		एकूण तपासलेल्या गायी Total cows examined	51052	265804	1796142	2112998
	महिष Buffalo	कृत्रिम रेतन केलेल्या Out of AI	17600	77365	433541	528506
		कृत्रिम रेतन न केलेल्या Other than AI	12596	58276	449095	519967
		एकूण तपासलेल्या गायी Total cows examined	30196	135641	882636	1048473
एकूण तपासलेल्या गायी व म्हशी Total Cows & Buffalos Examined		81248	401445	2678778	3161471	
४	बंधत्व तपासणी Infertility & Sterility Examination					
	गाई Cow	तपासलेल्या Examined	13447	96208	763401	873056
		उपचार केलेल्या Treated	13320	93334	717812	824466
		बंधत्व दूर झालेल्या Cured	7558	60441	468957	536956

तक्ता क्र. ५ चालू / Table No. 5 Contd.

अ. क्र. Sr. No.	तपशील Particulars	जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय District Veterinary Polyclinics	तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय Taluka Mini Veterinary	जिल्हा परिषद Zilha Parishad	एकूण Total
१	२	३	४	५	६
	तपासलेल्या Examined	15433	79883	517241	612557
	उपचार केलेल्या Treated	15041	76670	489315	581026
	बंधत्व दूर झालेल्या Cured	8958	49975	330516	389449
	एकूण तपासलेल्या गायी व म्हशी Total Cows & Buffalos Examined	28880	176091	1280642	1485613
५	उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of Cases treated	596797	1974319	14368397	16939513
६	खच्चीकरण केलेल्या बरेड वळूंची संख्या No. of Scrub Bulls Castrated	21301	101857	772912	896070
७	लसीकरण Vaccination	1545410	7829463	53539551	62914424
८	शस्त्रक्रिया Operations				
	मोठ्या Major	6601	8568	41747	56916
	लहान Minor	24358	47360	441357	513075
	एकूण शस्त्रक्रिया Total Operations	30959	55928	483104	569991
९	नमुने तपासणी Specimens Examined	52693	67074	250620	370387
१०	शवविच्छेदने Post-Mortems				
	नियमित Diagnostic	3055	3601	13242	19898
	न्यायवैद्यकीय Medicolegal	653	1701	8392	10746
११	भरवलेली पशुप्रदर्शने Cattle Shows Organised	5	22	164	191
१२	आयोजित केलेले वासरांचे मेळावे Calf Rallies Organised	6	22	263	291
१३	संघटीत केलेल्या कार्यमोहिमा Work Campaigns Organised	760	4493	35572	40825
१४	आयोजित बंधत्व तपासणी शिबिरे Infertility Camps Organised	609	1679	16346	18634
१५	पुरविलेल्या गवतांचे संच / ठोंब Fodder sets / Sapplings Distributed	1185198	6062152	19850216	27097566
१६	पुरविलेल्या वेरणींच्या पिकांची बी-बियाणे (किलो) Fodder Seeds distributed (kg.)	35620	271158	1376665	1683443
१७	प्रात्यक्षिकासाठी आयोजित केलेल्या भूखंडांची संख्या Fodder Demonstration Plots	11003	16550	108477	136030
१८	शेतक-यांसाठी भरविलेले सामुहिक प्रशिक्षण शिबिरे Training Programs organised for farmers Under different Schemes	2	18	552	572
	खर्च समावेशन Expenditure incurred	5000	34000	4622691	4661691
	प्रति शेतकरी खर्च (रुपये) Expenditure per farmer (Rs.)	250	45	334	629
	प्रशिक्षित शेतकरी farmers Trained	0	0	0	0
	मागासवर्गीय Backward Class				
	महिला Female	4	317	2884	3205
	पुरुष Male	3	343	3607	3953
	एकूण मागासवर्गीय Total Backward Class	7	660	6491	7158
	इतर Others				
	महिला Female	9	10	3002	3021
पुरुष Male	4	91	4333	4428	
	एकूण इतर Total Others	13	101	7335	7449
	एकूण प्रशिक्षित शेतकरी Total No. of Farmers Trained	20	761	13826	14607
१९	आयोजित पशुप्रदर्शने Animal shows organised	5	22	164	191
२०	प्रदर्शनासाठी पाठविलेल्या प्राण्यांची संख्या Animals sent for shows	0	0	0	0
२१	बक्षीसप्राप्त प्राण्यांची संख्या Prizes awarded to animals	0	0	0	0

तक्ता क्र. ६ / Table No. 6

जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत प्रती उपकेंद्रामागे झालेली सरासरी कृत्रिम रेतने व राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेंतर्गत संस्था आणि खाजगी / सहकारी संस्थामार्फत झालेली कृत्रिम रेतने

Districtwise Avg. No. of AI done by AHD & AI done by NGO under RKVY and Private / Cooperative Institutes

अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे / विभागाचे नाव	पशुसंवर्धन विभाग AHD			सेवादाता		जे. के. ट्रस्ट J. K.		बायफ BIAF		खाजगी / सहकारी संस्था Private / Coop. Inst.	Name of District / Region
		पशुवैद्यकीय संस्था Vet. Institutes	कृत्रिम रेतने AI	कृत्रिम रेतने/ पशुवैद्यकीय संस्था AI/ Vet. Inst.	केंद्रे Centres	कृत्रिम रेतने AI	केंद्रे Centres	कृत्रिम रेतने AI	केंद्रे Centres	कृत्रिम रेतने AI		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	ठाणे	69	18397	267	0	0	11	0	0	0	0	Thane
२	पालघर	88	22801	259	0	239	17	0	0	0	0	Palghar
३	रायगड	122	23169	190	0	0	10	0	0	0	0	28 Raigad
४	रत्नागिरी	153	25909	169	0	0	7	0	0	0	0	98 Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	102	19365	190	0	0	0	0	0	0	0	0 Sindhudurg
मुंबई विभाग		534	109641	205	0	239	45	0	0	0	0	126 Mumbai Region
६	नाशिक	265	145493	549	83	16257	0	0	0	0	84247	Nashik
७	धुळे	118	32264	273	57	2897	57	1161	0	0	1958	Dhule
८	नंदुरबार	104	21471	206	47	565	32	0	0	0	187	Nandurbar
९	जळगाव	182	58598	322	114	0	100	14716	0	0	72464	Jalgaon
१०	अहमदनगर	223	223578	1003	0	0	0	287	0	0	506613	Ahmednagar
नाशिक विभाग		892	481404	540	301	19719	189	16164	0	0	665469	Nashik Region
११	पुणे	324	238378	736	15	1558	0	1112	0	0	209715	Pune
१२	सातारा	192	200165	1043	0	0	0	2811	0	0	187031	Satara
१३	सांगली	153	134666	880	17	0	0	878	0	0	73511	Sangli
१४	सोलापूर	209	193340	925	0	14320	0	0	26	12004	20299	Solapur
१५	कोल्हापूर	176	113702	646	0	0	0	0	33	18129	547265	Kolhapur
पुणे विभाग		1054	880251	835	32	15878	0	4801	59	30133	1037821	Pune Region
१६	औरंगाबाद	123	71825	584	66	9947	34	1671	0	0	19010	Aurangabad
१७	जालना	104	35051	337	41	3251	35	1791	0	0	0	Jalna
१८	परभणी	86	33137	385	80	5422	43	0	29	0	12129	Parbhani
१९	बीड	161	78080	485	125	4716	61	844	0	0	51282	Beed
औरंगाबाद विभाग		474	218093	460	312	23336	173	4306	29	0	82421	A.bad Region
२०	लातूर	129	82069	636	105	4487	104	0	108	26082	0	Latur
२१	उस्मानाबाद	101	82174	814	122	2082	83	0	85	37887	2393	Osmanabad
२२	नांदेड	183	66824	365	115	3033	75	1346	0	0	0	Nanded
२३	हिंगोली	69	27800	403	32	5090	23	0	18	5167	0	Hingoli
लातूर विभाग		482	258867	537	374	14692	285	1346	211	69136	2393	Latur Region
२४	अमरावती	168	49100	292	75	0	70	0	61	17859	6939	Amravati
२५	अकोला	75	25833	344	39	0	44	0	40	11569	6730	Akola
२६	वाशीम	62	17154	277	28	0	37	484	0	0	0	0 Washim
२७	बुलढाणा	129	50931	395	75	0	63	0	50	10099	0	Buldhana
२८	यवतमाळ	201	44822	223	55	0	56	0	46	5966	2837	Yavatmal
अमरावती विभाग		635	187840	296	272	0	270	484	197	45493	16506	Amravati Region
२९	नागपूर	176	68195	387	72	0	49	0	0	0	0	Nagpur
३०	वर्धा	106	32677	308	68	6596	23	0	17	2245	5244	Wardha
३१	भंडारा	85	61549	724	66	0	55	5104	0	0	2394	Bhandara
३२	गोंदिया	103	35394	344	55	0	39	436	0	0	325	Gondia
३३	चंद्रपूर	162	29713	183	46	1622	32	0	0	0	0	0 Chandrapur
३४	गडचिरोली	144	15060	105	125	159	17	0	0	0	0	0 Gadchiroli
नागपूर विभाग		776	242588	313	432	8377	215	5540	17	2245	7963	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		4847	2378684	491	1723	82241	1177	32641	513	147007	1812699	Maharashtra State

जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्थेमध्ये विविध वळूंच्या वीर्यमात्रा वापरून केलेली कृत्रिम रेतने

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	प्रथम Fresh					प्रथम दुबार Ist Repeat				
		विदेशी Exotic	संकरित Cross breed	देशी Indi-genous	महिष Buffaloe	एकूण Total	विदेशी Exotic	संकरित Cross breed	देशी Indi-genous	महिष Buffaloe	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	ठाणे	2362	2437	1986	10135	16920	253	143	164	822	1382
२	पालघर	3062	2083	6779	8025	19949	362	234	900	972	2468
३	रायगड	3343	4251	4202	7861	19657	569	268	134	282	1253
४	रत्नागिरी	6191	6333	4857	7485	24866	220	299	205	294	1018
५	सिंधुदुर्ग	2052	2430	5312	8725	18519	94	138	233	381	846
मुंबई विभाग		17010	17534	23136	42231	99911	1498	1082	1636	2751	6967
६	नाशिक	25256	73912	19806	20072	139046	1058	3483	962	583	6086
७	धुळे	6248	13555	4569	7293	31665	129	207	80	126	542
८	नंदुरबार	4206	4916	4323	7515	20960	173	81	160	85	499
९	जळगाव	12048	17738	7907	17997	55690	803	1074	307	688	2872
१०	अहमदनगर	9786	158545	25139	25869	219339	351	2986	326	370	4033
नाशिक विभाग		57544	268666	61744	78746	466700	2514	7831	1835	1852	14032
११	पुणे	8067	160409	20935	42775	232186	413	4253	532	939	6137
१२	सातारा	7951	82105	16511	88098	194665	357	2138	353	2505	5353
१३	सांगली	480	47934	10078	70590	129082	34	1817	338	2788	4977
१४	सोलापूर	21793	90030	28455	50526	190804	252	1282	378	616	2528
१५	कोल्हापूर	180	32793	6227	72503	111703	12	627	218	908	1765
पुणे विभाग		38471	413271	82206	324492	858440	1068	10117	1819	7756	20760
१६	औरंगाबाद	14340	40321	3489	8871	67021	797	2386	181	595	3959
१७	जालना	8608	12367	6415	7365	34755	57	100	72	57	286
१८	परभणी	875	2923	17463	11118	32379	23	67	425	243	758
१९	बीड	2265	33142	14268	26237	75912	9	1068	372	556	2005
औरंगाबाद विभाग		26088	88753	41635	53591	210067	886	3621	1050	1451	7008
२०	लातूर	217	10842	26799	41976	79834	3	407	379	933	1722
२१	उस्मानाबाद	2472	42535	12701	22825	80533	58	873	135	292	1358
२२	नांदेड	2070	5947	28084	29150	65251	66	299	657	545	1567
२३	हिंगोली	1766	3973	10613	10759	27111	47	130	274	218	669
लातूर विभाग		6525	63297	78197	104710	252729	174	1709	1445	1988	5316
२४	अमरावती	5366	10830	18012	9611	43819	546	1282	1870	1049	4747
२५	अकोला	3237	3001	9107	8868	24213	171	215	555	519	1460
२६	वाशीम	2271	1044	4970	8112	16397	54	48	288	335	725
२७	बुलढाणा	6942	12296	12654	15997	47889	428	934	610	787	2759
२८	यवतमाळ	5439	6831	17203	12334	41807	303	559	1261	871	2994
अमरावती विभाग		23255	34002	61946	54922	174125	1502	3038	4584	3561	12685
२९	नागपूर	7354	36657	13418	4465	61894	575	3559	1146	370	5650
३०	वर्धा	3479	12759	9719	3767	29724	363	1210	797	329	2699
३१	भंडारा	4682	34840	8199	7637	55358	468	3553	829	608	5458
३२	गोंदिया	5985	11645	11783	3568	32981	366	946	661	216	2189
३३	चंद्रपूर	3807	8215	9486	5733	27241	295	916	678	396	2285
३४	गडचिरोली	4227	2725	3552	3570	14074	210	354	185	187	936
नागपूर विभाग		29534	106841	56157	28740	221272	2277	10538	4296	2106	19217
महाराष्ट्र राज्य		198427	992364	405021	687432	2283244	9919	37936	16665	21465	85985

Table No. 7

Districtwise No. of AI done from Semen of various Bulls under Animal Husbandry Department

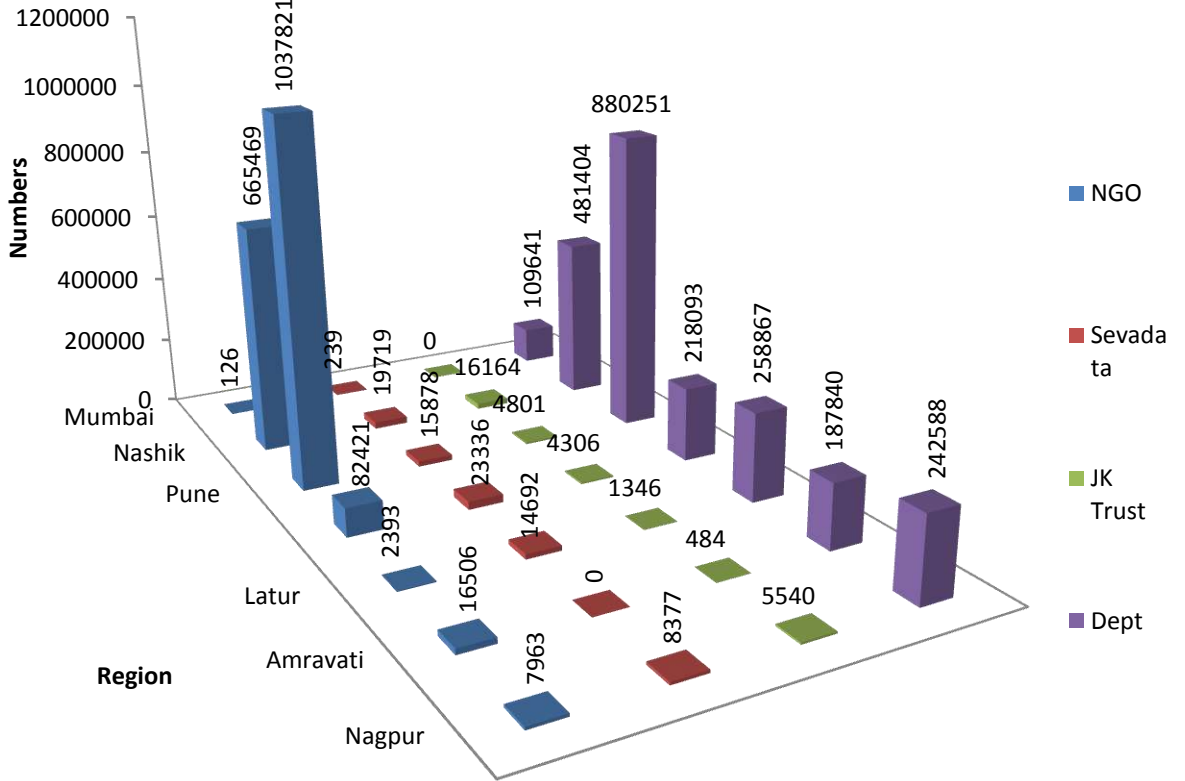
द्वितीय दुबार IIInd Repeat					एकूण Total					Name of District / Region
विदेशी Exotic	संकरित Cross breed	देशी Indi-genous	महिष Buffaloe	एकूण Total	विदेशी Exotic	संकरित Cross breed	देशी Indi-genous	महिष Buffaloe	एकूण Total	
१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	
6	6	7	76	95	2621	2586	2157	11033	18397	Thane
4	7	35	338	384	3428	2324	7714	9335	22801	Palghar
14	235	15	1995	2259	3926	4754	4351	10138	23169	Raigad
7	13	3	2	25	6418	6645	5065	7781	25909	Ratnagiri
0	0	0	0	0	2146	2568	5545	9106	19365	Sindhudurg
31	261	60	2411	2763	18539	18877	24832	47393	109641	Mumbai Region
99	245	13	4	361	26413	77640	20781	20659	145493	Nashik
7	19	7	24	57	6384	13781	4656	7443	32264	Dhule
2	4	5	1	12	4381	5001	4488	7601	21471	Nandurbar
12	10	7	7	36	12863	18822	8221	18692	58598	Jalgaon
27	142	15	22	206	10164	161673	25480	26261	223578	Ahmednagar
147	420	47	58	672	60205	276917	63626	80656	481404	Nashik Region
55	0	0	0	55	8535	164662	21467	43714	238378	Pune
8	46	19	74	147	8316	84289	16883	90677	200165	Satara
8	184	53	362	607	522	49935	10469	73740	134666	Sangli
3	5	0	0	8	22048	91317	28833	51142	193340	Solapur
0	101	8	125	234	192	33521	6453	73536	113702	Kolhapur
74	336	80	561	1051	39613	423724	84105	332809	880251	Pune Region
115	570	23	137	845	15252	43277	3693	9603	71825	Aurangabad
1	4	2	3	10	8666	12471	6489	7425	35051	Jalna
0	0	0	0	0	898	2990	17888	11361	33137	Parbhani
1	83	49	30	163	2275	34293	14689	26823	78080	Beed
117	657	74	170	1018	27091	93031	42759	55212	218093	Aurangabad Region
0	105	251	157	513	220	11354	27429	43066	82069	Latur
43	176	37	27	283	2573	43584	12873	23144	82174	Osmanabad
0	2	1	3	6	2136	6248	28742	29698	66824	Nanded
1	5	8	6	20	1814	4108	10895	10983	27800	Hingoli
44	288	297	193	822	6743	65294	79939	106891	258867	Latur Region
56	164	243	71	534	5968	12276	20125	10731	49100	Amravati
16	26	62	56	160	3424	3242	9724	9443	25833	Akola
4	3	10	15	32	2329	1095	5268	8462	17154	Washim
10	162	83	28	283	7380	13392	13347	16812	50931	Buldhana
0	0	12	9	21	5742	7390	18476	13214	44822	Yavatmal
86	355	410	179	1030	24843	37395	66940	58662	187840	Amravati Region
40	424	144	43	651	7969	40640	14708	4878	68195	Nagpur
27	123	58	46	254	3869	14092	10574	4142	32677	Wardha
61	476	109	87	733	5211	38869	9137	8332	61549	Bhandara
30	147	36	11	224	6381	12738	12480	3795	35394	Gondia
19	99	41	28	187	4121	9230	10205	6157	29713	Chandrapur
11	16	9	14	50	4448	3095	3746	3771	15060	Gadchiroli
188	1285	397	229	2099	31999	118664	60850	31075	242588	Nagpur Region
687	3602	1365	3801	9455	209033	1033902	423051	712698	2378684	Maharashtra Stat

तक्ता क्र. ८ / Table no. 8

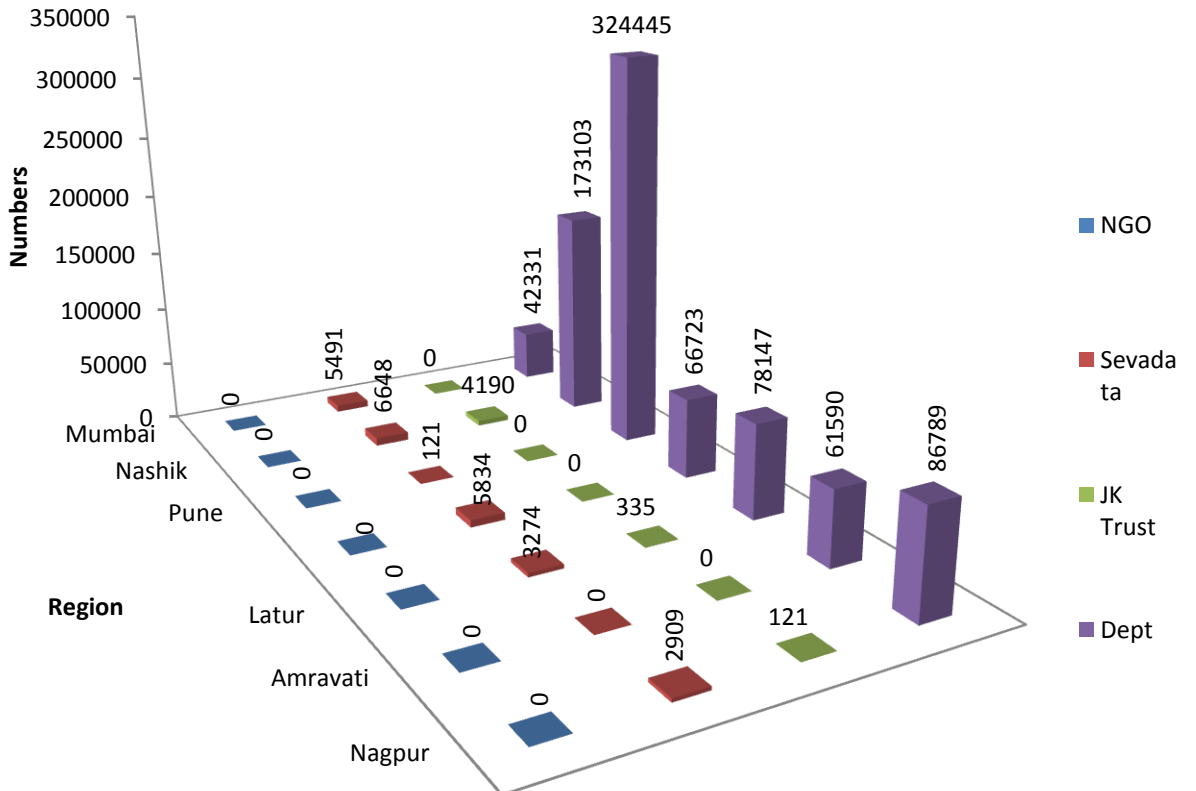
जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत संस्था, सेवादाता, जे. के. ट्रस्ट व खाजगी / सहकारी संस्थामार्फत कृत्रिम रेतनापासून जन्मलेली वासरे
Districtwise Calves Born by AI done under AHD, Sevadata & JK Trust and Private / Cooperative Institutes

अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे / विभागाचे नाव	पशुसंवर्धन विभागांतर्गत पशुवैद्यकीय संस्था Veterinary Institutes under AHD				सेवादाता Sevadata	जे. के. ट्रस्ट JK Trust	बायफ BIAF	खाजगी / सहकारी संस्था Private / Coop. Inst.	Name of District / Region
		संकरित Cross breed	देशी Indi-genous	महिष Buffaloe	एकूण Total					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	ठाणे	1592	338	2991	4921	0	0	0	0	Thane
२	पालघर	2118	794	2496	5408	0	0	0	0	Palghar
३	रायगड	3662	2446	4572	10680	428	0	0	0	Raigad
४	रत्नागिरी	6589	1949	3720	12258	0	0	0	0	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	3301	1490	4273	9064	0	0	0	0	Sindhudurg
मुंबई विभाग		17262	7017	18052	42331	428	0	0	0	Mumbai Region
६	नाशिक	38085	3465	6700	48250	5491	0	0	15492	Nashik
७	धुळे	7868	400	2266	10534	945	1108	0	341	Dhule
८	नंदुरबार	3658	1030	2852	7540	212	0	0	0	Nandurbar
९	जळगाव	10685	1720	6407	18812	0	3082	0	12824	Jalgaon
१०	अहमदनगर	67685	7580	12702	87967	0	0	0	105086	Ahmednagar
नाशिक विभाग		127981	14195	30927	173103	6648	4190	0	133743	Nashik Region
११	पुणे	62710	7695	16668	87073	121	0	0	51869	Pune
१२	सातारा	41558	7400	36468	85426	0	0	0	19523	Satara
१३	सांगली	17576	4115	24778	46469	0	0	0	21652	Sangli
१४	सोलापूर	34320	9800	17171	61291	0	0	0	0	Solapur
१५	कोल्हापूर	14666	2246	27274	44186	0	0	0	93237	Kolhapur
पुणे विभाग		170830	31256	122359	324445	121	0	0	186281	Pune Region
१६	औरंगाबाद	19862	1529	3359	24750	3498	0	0	4197	Aurangabad
१७	जालना	8012	1317	2796	12125	1063	0	0	362	Jalna
१८	परभणी	902	5435	3420	9757	1023	0	0	0	Parbhani
१९	बीड	9249	4125	6717	20091	250	0	0	0	Beed
औरंगाबाद विभाग		38025	12406	16292	66723	5834	0	0	4559	A.bad Region
२०	लातूर	4013	10668	12718	27399	423	0	0	0	Latur
२१	उस्मानाबाद	14226	3571	6356	24153	342	0	0	0	Osmanabad
२२	नांदेड	2251	8759	7602	18612	1207	335	0	0	Nanded
२३	हिंगोली	1637	3215	3131	7983	1302	0	0	0	Hingoli
लातूर विभाग		22127	26213	29807	78147	3274	335	0	0	Latur Region
२४	अमरावती	7253	6267	3944	17464	0	0	192	0	Amravati
२५	अकोला	2345	3378	3382	9105	0	0	92	0	Akola
२६	वाशीम	1340	1003	1996	4339	0	0	0	0	Washim
२७	बुलढाणा	8048	3784	5893	17725	0	0	0	0	Buldhana
२८	यवतमाळ	4363	4624	3970	12957	0	0	56	29	Yavatmal
अमरावती विभाग		23349	19056	19185	61590	0	0	340	29	Amravati Region
२९	नागपूर	20475	5431	1561	27467	0	0	0	165	Nagpur
३०	वर्धा	7063	3393	1209	11665	2538	0	133	523	Wardha
३१	भंडारा	16865	2130	2411	21406	0	92	0	41	Bhandara
३२	गोंदिया	7126	3418	1263	11807	0	0	0	549	Gondia
३३	चंद्रपूर	5641	3028	2160	10829	289	0	0	0	Chandrapur
३४	गडचिरोली	2189	448	978	3615	82	29	0	0	Gadchiroli
नागपूर विभाग		59359	17848	9582	86789	2909	121	133	1278	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		458933	127991	246204	833128	19214	4646	473	325890	Maharashtra State

Graph No. 5 - Artificial Insemination done by various Institutes

Graph No. 6 - Calves Born by AI done by various Institutes

तक्का क्र. ९ / Table No. 9

संस्थानिहाय व रोगनिहाय लसीकरण Institutewise & Diseasewise Vaccination

अ.क्र. Sr. No.	रोगाचे नाव Name of Disease	तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय Taluka Mini Veterinary Polyclinics	जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय District Veterinary Polyclinics	जिल्हा परिषद Zilha Parishad	मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्र Central Hatchery	सघन कुक्कुट विकास गट Intensive Poultry Development Block	बदक पैदास प्रक्षेत्र Breeding Duck Farm	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	घटसर्प Haemorrhagic Septicemia	452212	96605	2419928	0	0	0	2968745
२	फ-न्या Black Quarter	238893	54687	1322796	0	0	0	1616376
३	घटसर्प + फ-न्या HS + BQ Combined	196022	23770	1525997	0	0	0	1745789
४	पीपीआर Peste des petits ruminants	332841	53982	2236207	0	0	0	2623030
५	काळपुळी Anthrax	0	385	24645	0	0	0	25030
६	लाळ्या-खुरकुत रोग Foot & Mouth	3432338	612489	22812914	0	0	0	26857741
७	सांसर्गिक गर्भपात Brucellosis	65467	7482	375326	0	0	0	448275
८	बोटयुलीझम Botulisms	0	0	0	0	0	0	0
९	गोचीडज्वर Spirochaetosis	0	0	0	0	0	0	0
१०	कॉबड्यांच्या देवी Fowl pox	4500	2350	76175	23225	25987	0	132237
११	मेंढ्या व शेळ्यांच्या देवी S & G Pox	12322	0	73190	0	0	0	85512
१२	सरा Surra	1700	0	0	0	0	0	1700
१३	आंत्रविषार Enterotoxaemia	412351	97463	2338782	0	0	0	2848596
१४	मानमोडी Ranikhet	540037	100648	4654096	28080	23687	0	5346548
१५	लासोटा Lasota	26988	0	840727	120141	70732	0	1058588
१६	मरेक्स Marek's	0	0	0	564979	21223	0	586202
१७	आयबीडी गंबोरो I B D / Gumboro	0	0	0	85173	47131	0	132304
१८	श्वानदंश प्रतिबंधक Antirabies	1601	6179	25612	0	0	0	33392
१९	सुकर ताप Swine Fever	0	0	0	0	0	0	0
२०	थायलेरियासिस Thileriosis	1374	0	27763	0	0	0	29137
२१	इतर रोग (नमूद) Other diseases	47874	5964	41998	0	0	345	96181
एकूण लसीकरण Total Vaccination		5766520	1062004	38796156	821598	188760	345	46635383

तक्का क्र. १० / Table No. 10

राज्यातील विविध योजनांतर्गत एकूण लाभार्थी व महिला लाभार्थी
Beneficiaries & No. of Women beneficiaries under various Schemes in the state

अ.क्र. Sr. No.	योजनेचे नाव Name of Scheme	विभाग Region	मुंबई Mumbai	नाशिक Nashik	पुणे Pune	औरंगाबा द A'bad	लातूर Latur	अमरावती Amrawati	नागपूर Nagpur	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	संकरित कालवडी व म्हशींच्या सुधारित पारड्याची जोपासना योजना Scheme of Rearing of Cross bred cow and improved Buffalo heifers	एकूण Total	150	0	0	0	0	0	5	155
		महिला Female	16	0	0	0	0	0	2	18
२	दुभत्या जनावरांच्या गटाचा पुरवठा योजना Scheme of supply of Milch Animals	एकूण Total	138	422	1310	217	321	2870	663	5941
		महिला Female	16	123	409	67	96	436	203	1350
३	दुभत्या जनावरांना खाद्यानुदान योजना Scheme of Feed subsidy to the milch	एकूण Total	220	1767	509	2000	5000	849	2972	13317
		महिला Female	38	530	143	628	1500	178	932	3949
४	तलंगांचे गट वाटप योजना Scheme of Pullets distribution	एकूण Total	621	1375	2021	22	528	1533	1106	7206
		महिला Female	540	412	360	17	152	466	345	2292
५	अनुसूचित जातीच्या कुटुंबांना शेळ्यांचे गट वाटप योजना Scheme of Goat units dist. to Scheduled Caste Families	एकूण Total	170	586	701	33	874	5116	352	7832
		महिला Female	38	182	215	10	306	742	105	1598
६	विशेष पशुधन उत्पादन योजना Scheme of Special Livestock Production	एकूण Total	60	0	0	0	0	0	0	60
		महिला Female	6	0	0	0	0	0	0	6
एकूण योजना Total of All Schemes		एकूण Total	1359	4150	4541	2272	6723	10368	5098	34511
		महिला Female	654	1247	1127	722	2054	1822	1587	9213

जिल्हानिहाय पशुसंवर्धन विभागांतर्गत इतर महत्वाच्या बाबींवर झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	गर्भधारणा तपासणी Pregnancy Diagnosis						एकूण तपासलेल्या Total Examined	बंधत्व तपासणी Infertility & Sterility Examination						एकूण तपासलेल्या Total Examined
		गायी Cows		एकूण गायी Total Cows	म्हशी Buffaloes		एकूण म्हशी Total Buffaloe		गायी Cows			म्हशी Buffaloes			
		कृत्रिम रेतन केलेल्या Out of AI	नैसर्गिक गर्भधारणा Natural Services		कृत्रिम रेतन केलेल्या Out of AI	नैसर्गिक गर्भधारणा Natural Services			तपासलेल्या Examined	उपचार केलेल्या Treated	बऱ्या झालेल्या Cured	तपासलेल्या Examined	उपचार केलेल्या Treated	बऱ्या झालेल्या Cured	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	ठाणे	4657	5838	10495	9457	16910	26367	36862	5728	5681	5138	14021	13543	12082	19749
२	पालघर	11057	14126	25183	8306	11110	19416	44599	13789	13322	10884	21351	20421	16309	35140
३	रायगड	9466	8538	18004	7716	5682	13398	31402	7568	6582	4097	11172	10871	7866	18740
४	रत्नागिरी	14860	13770	28630	6647	5340	11987	40617	12203	12142	6777	4760	4725	2739	16963
५	सिंधुदुर्ग	6154	5053	11207	4944	4419	9363	20570	4745	4745	4181	5032	5032	3753	9777
	मुंबई विभाग	46194	47325	93519	37070	43461	80531	174050	44033	42472	31077	56336	54592	42749	100369
६	नाशिक	38459	123820	162279	13301	31306	44607	206886	66260	66260	13437	21611	21611	4609	87871
७	धुळे	22337	18138	40475	7363	13422	20785	61260	16925	13596	8279	11724	10457	6715	28649
८	नंदुरबार	10412	20557	30969	6362	13486	19848	50817	18497	17762	12467	26994	24592	17550	45491
९	जळगाव	28394	30108	58502	15736	32460	48196	106698	28871	26562	17091	31165	28607	19397	60036
१०	अहमदनगर	165385	96450	261835	21379	18669	40048	301883	110031	102954	87145	18106	17898	14153	128137
	नाशिक विभाग	264987	289073	554060	64141	109343	173484	727544	240584	227134	138419	109600	103165	62424	350184
११	पुणे	159723	44209	203932	37623	20591	58214	262146	75372	56093	43095	25460	18314	14362	100832
१२	सातारा	91929	21159	113088	73419	25354	98773	211861	34605	33527	24934	35761	34445	25860	70366
१३	सांगली	38629	14322	52951	48712	18932	67644	120595	26966	25785	20087	35961	35263	28156	62927
१४	सोलापूर	103664	42964	146628	41905	28799	70704	217332	49627	49627	42067	32909	32909	27946	82536
१५	कोल्हापूर	27685	10881	38566	51383	21412	72795	111361	19842	19581	12648	43740	43066	26999	63582
	पुणे विभाग	421630	133535	555165	253042	115088	368130	923295	206412	184613	142831	173831	163997	123323	380243
१६	औरंगाबाद	40216	28579	68795	14092	11771	25863	94658	30324	26055	19786	26987	22377	16829	57311
१७	जालना	16361	13300	29661	6896	6852	13748	43409	10836	10581	8770	11627	11243	9311	22463
१८	परभणी	9510	9551	19061	6796	10828	17624	36685	9116	8298	5333	9971	9386	6369	19087
१९	बीड	23473	31331	54804	14296	29070	43366	98170	19304	19161	12092	17240	17041	9969	36544
	औरंगाबाद विभाग	89560	82761	172321	42080	58521	100601	272922	69580	64095	45981	65825	60047	42478	135405
२०	लातूर	23386	18361	41747	24544	25434	49978	91725	18569	18359	10455	24973	24779	14191	43542
२१	उस्मानाबाद	33914	22854	56768	13276	14711	27987	84755	19915	19900	17036	13217	13185	11216	33132
२२	नांदेड	17479	20393	37872	14979	21056	36035	73907	19738	19738	19244	19537	19537	14113	39275
२३	हिंगोली	7409	9231	16640	5836	8600	14436	31076	9287	8220	5375	11591	10558	7201	20878
	लातूर विभाग	82188	70839	153027	58635	69801	128436	281463	67509	66217	52110	69318	68059	46721	136827
२४	अमरावती	32298	57196	89494	9806	26261	36067	125561	41928	41844	15859	30578	30418	11035	72506
२५	अकोला	13233	15903	29136	7260	8126	15386	44522	12774	11870	4735	6469	6135	2652	19243
२६	वाशीम	6601	10749	17350	6082	9836	15918	33268	10833	8642	5474	21058	16634	10664	31891
२७	बुलढाणा	24348	20046	44394	12371	17041	29412	73806	17043	17043	13633	13661	13661	10927	30704
२८	यवतमाळ	20836	84096	104932	9410	25598	35008	139940	48462	47841	32728	17063	16986	13069	65525
	अमरावती विभाग	97316	187990	285306	44929	86862	131791	417097	131040	127240	72429	88829	83834	48347	219869
२९	नागपूर	53648	34851	88499	3981	8125	12106	100605	29555	29442	13011	6060	6040	2531	35615
३०	वर्धा	29363	24498	53861	3845	6398	10243	64104	21202	21202	12040	5249	5249	2892	26451
३१	भंडारा	43981	9360	53341	6398	5408	11806	65147	13803	13803	6632	6827	6827	2641	20630
३२	गोंदिया	15617	25411	41028	7847	3377	11224	52252	17253	17253	8032	6858	6858	3168	24111
३३	चंद्रपूर	15664	19473	35137	4029	8017	12046	47183	15195	14105	8952	18917	17451	10486	34112
३४	गडचिरोली	7864	19870	27734	2509	5566	8075	35809	16890	16890	5443	4907	4907	1689	21797
	नागपूर विभाग	166137	133463	299600	28609	36891	65500	365100	113898	112695	54110	48818	47332	23407	162716
	महाराष्ट्र राज्य	1168012	944986	2112998	528506	519967	1048473	3161471	873056	824466	536956	612557	581026	389449	1485613

Table No. 11

Summary of Work done on other Important Issues by Animal Husbandry Department

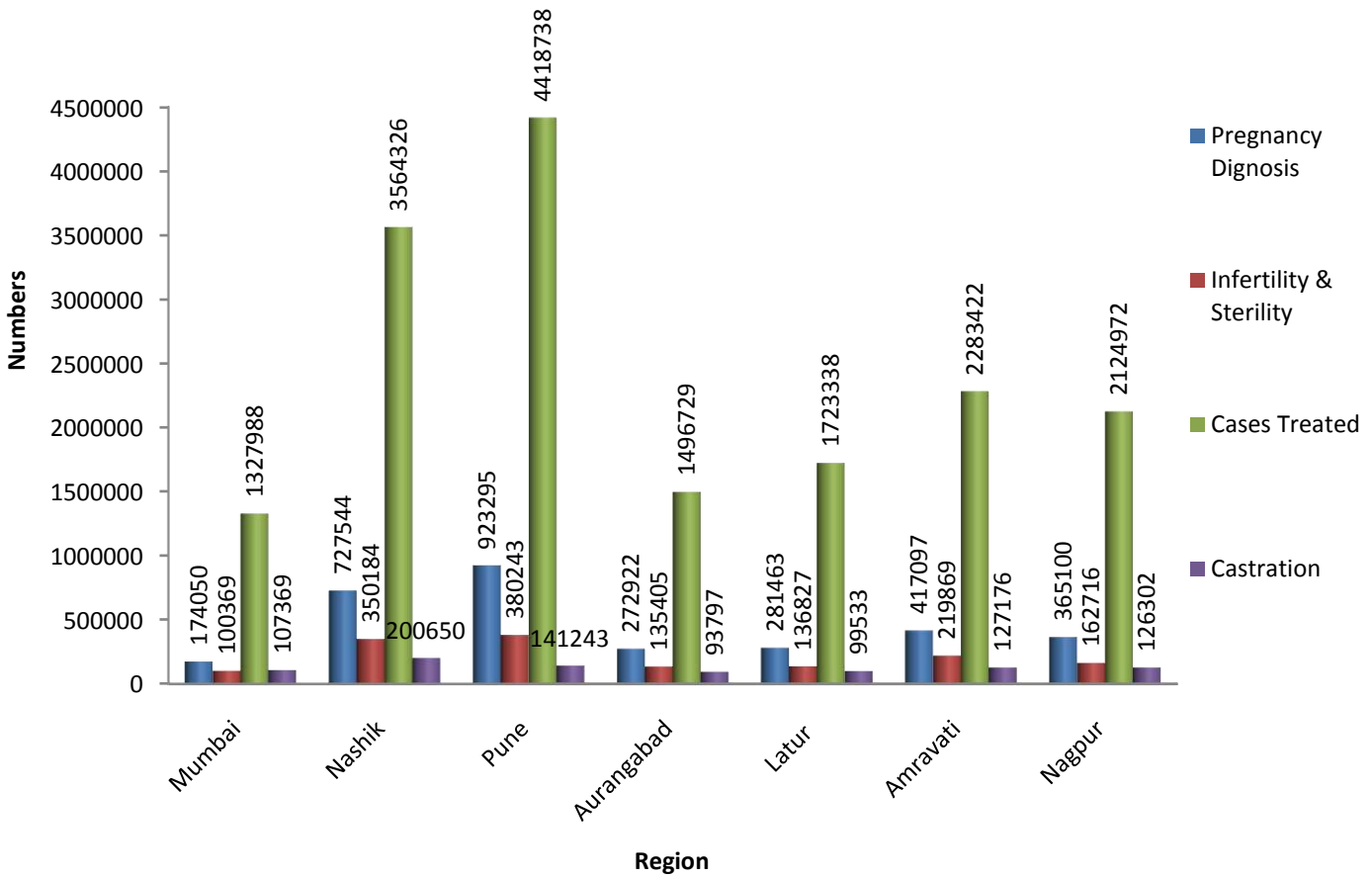
उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of Cases treated	खचीकरण केलेल्या बेरड वळूंची संख्या No. of Bulls Castrated	लसीकरण Vaccinations	शस्त्रक्रिया Operations			नमुने तपासणी Specimens Examined	शवविच्छेदने Post-Mortems		भरवलेली पशुप्रदर्शने Cattle Shows Organised	आयोजित केलेले वासरांचे मेळावे Calf Rallies Organised	Name of District / Region
			मोठया Major	लहान Minor	एकूण Total		नियमित Diagnostic	न्यायवैद्यकीय Medicolegal			
250293	16391	594818	342	3742	4084	1082	170	33	0	0	Thane
300540	50243	2955215	409	8179	8588	3402	293	1594	2	27	Palghar
274347	19970	859695	1582	7121	8703	3143	190	134	23	21	Raigad
317509	13297	1363953	222	4600	4822	3709	211	133	0	0	Ratnagiri
185299	7468	954011	4730	8257	12987	2210	61	47	10	10	Sindhudurg
1327988	107369	6727692	7285	31899	39184	13546	925	1941	35	58	Mumbai Region
932640	58690	3741317	1983	50915	52898	19916	573	572	1	10	Nashik
301037	22553	1370028	511	20910	21421	10278	2003	374	0	0	Dhule
378934	34528	1751030	492	16098	16590	9823	265	351	0	0	Nandurbar
737707	43032	1670820	2536	16331	18867	10669	675	221	4	7	Jalgaon
1214008	41847	5800285	2181	31904	34085	15873	2252	523	17	65	Ahmednagar
3564326	200650	14333480	7703	136158	143861	66559	5768	2041	22	82	Nashik Region
1296111	40035	2768960	3261	27934	31195	18913	2790	428	13	1	Pune
830443	19717	2750857	4367	20072	24439	20229	463	140	3	34	Satara
587427	23009	2742531	1955	8581	10536	19914	491	152	0	0	Sangli
1105248	41431	3956581	4755	20372	25127	15258	518	294	2	2	Solapur
599509	17051	1994194	1547	9895	11442	15120	119	27	12	51	Kolhapur
4418738	141243	14213123	15885	86854	102739	89434	4381	1041	30	88	Pune Region
548042	28962	1839916	1526	13572	15098	15707	2505	360	1	17	Aurangabad
209743	16387	1143193	508	4990	5498	6759	827	69	0	1	Jalna
264996	16809	947136	951	8527	9478	5648	433	88	12	7	Parbhani
473948	31639	2296641	2272	13546	15818	12903	614	204	2	0	Beed
1496729	93797	6226886	5257	40635	45892	41017	4379	721	15	25	A.bad Region
525637	23235	1537857	4876	20621	25497	16996	519	164	5	0	Latur
414128	31090	1548250	791	21150	21941	5657	427	106	6	2	Osmanabad
562482	35228	2157912	1458	27244	28702	16814	332	505	28	0	Nanded
221091	9980	940352	897	8461	9358	5663	90	17	7	2	Hingoli
1723338	99533	6184371	8022	77476	85498	45130	1368	792	46	4	Latur Region
674567	36706	1941903	2094	22424	24518	21090	787	417	4	0	Amravati
307817	11584	888611	1453	11430	12883	10496	183	223	0	0	Akola
175656	12445	742173	651	7437	8088	7020	40	175	21	28	Washim
390447	22762	1451555	748	16614	17362	6419	406	918	0	0	Buldhana
734935	43679	1992192	1556	29720	31276	19504	265	579	2	0	Yavatmal
2283422	127176	7016434	6502	87625	94127	64529	1681	2312	27	28	Amravati Region
544434	25764	1592637	1886	15671	17557	15102	314	468	1	0	Nagpur
392559	17146	1057413	1097	10285	11382	9698	265	490	3	0	Wardha
313521	12234	1170403	798	6187	6985	7335	277	395	5	2	Bhandara
271689	18050	1275329	823	6303	7126	5707	169	42	1	1	Gondia
309827	24246	1484132	444	4128	4572	4966	317	140	6	3	Chandrapur
292942	28862	1632524	1214	9854	11068	7364	54	363	0	0	Gadchiroli
2124972	126302	8212438	6262	52428	58690	50172	1396	1898	16	6	Nagpur Region
16939513	896070	62914424	56916	513075	569991	370387	19898	10746	191	291	Maharashtra State

तक्ता क्र. ११ - चालू Table No. 11 - Contd.

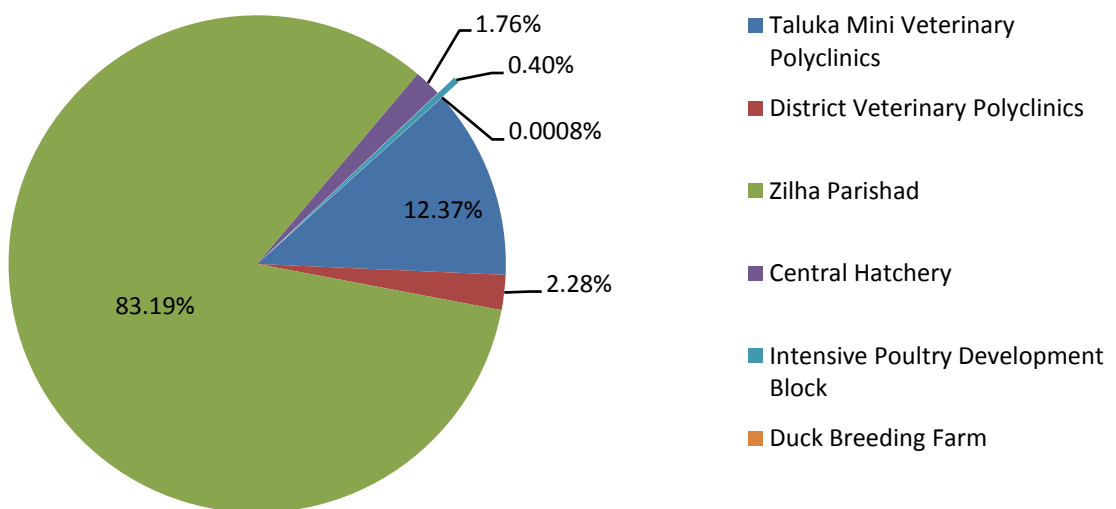
जिल्हानिहाय इतर महत्वाच्या बाबींच्या कामकाजाचा गोषवारा Summary of Work done on other Important Issues

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	कार्यमो हिमा Work Camps	वंधत्व तपासणी शिबिरे Infertility Camps	पुरवठा केलेल्या Distribution of		भूखंडांची संख्या Fodder Demonstration Plots	सामूहिक प्रशिक्षण शिबिरे Training Programs			प्रशिक्षित शेतकरी Trained farmers			Name of District / Region
				गवतांचे संच/ ठोंब Fodder sets & Sapplings	वेरणीच्या पिकांची बी-बियाणे (कि.) Fodder Seeds		प्रशिक्षण संख्या Training No.	खर्च समावेशन Expenditure incurred	प्रति शेतकरी खर्च (रु.) Expenditure per	महिला Female	पुरुष Male	एकूण Total	
१	२	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	२
१	ठाणे	700	129	0	60	0	0	0	0	0	0	0	Thane
२	पालघर	1030	248	3	6485	0	4	54200	1013	122	156	278	Palghar
३	रायगड	546	161	24500	33609	0	13	23000	1385	167	80	247	Raigad
४	रत्नागिरी	1100	593	161500	10480	1	4	113000	4000	96	17	113	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	502	109	54670	31970	10500	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
मुंबई विभाग		3878	1240	240673	82604	10501	21	190200	6397	385	253	638	Mumbai Region
६	नाशिक	1860	374	1450000	12570	0	0	0	0	0	0	0	Nashik
७	धुळे	864	188	2684600	20103	11050	2	9799	161	25	99	124	Dhule
८	नंदुरबार	899	489	54000	7339	72653	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
९	जळगाव	1226	469	8740	17749	401	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
१०	अहमदनगर	1285	738	25342	180086	18900	2	10000	576	76	0	76	Ahmednagar
नाशिक विभाग		6134	2258	4222682	237846	103004	4	19799	737	101	99	200	Nashik Region
११	पुणे	1375	1494	1694698	149966	605	5	20950	297	131	207	338	Pune
१२	सातारा	1468	758	171800	88374	6013	22	110000	1856	737	565	1302	Satara
१३	सांगली	528	223	657967	92609	0	1	5000	50	100	0	100	Sangli
१४	सोलापूर	1150	1126	712835	79421	18	7	140000	842	350	839	1189	Solapur
१५	कोल्हापूर	700	473	448286	67672	10	2	2000	33	40	85	125	Kolhapur
पुणे विभाग		5221	4074	3685586	478042	6646	37	277950	3078	1358	1696	3054	Pune Region
१६	औरंगाबाद	1092	443	464570	136556	424	1	13000	163	0	80	80	Aurangabad
१७	जालना	624	278	1096700	40219	0	234	2367000	23000	900	1467	2367	Jalna
१८	परभणी	690	139	1578548	139445	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
१९	बीड	4687	3392	2	44835	0	0	0	0	0	0	0	Beed
औरंगाबाद विभाग		7093	4252	3139820	361055	424	235	2380000	23163	900	1547	2447	A.bad Region
२०	लातूर	770	405	350260	28107	10000	8	5000	12	180	247	427	Latur
२१	उस्मानाबाद	1004	1004	4080000	38596	2973	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
२२	नांदेड	935	481	2025600	5740	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
२३	हिंगोली	636	146	0	27493	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
लातूर विभाग		3345	2036	6455860	99936	12973	8	5000	12	180	247	427	Latur Region
२४	अमरावती	2049	232	596600	164616	0	17	24000	1330	181	49	230	Amravati
२५	अकोला	720	46	559100	28106	0	0	0	0	0	0	0	Akola
२६	वाशीम	813	464	13000	3495	0	0	0	0	0	0	0	Washim
२७	बुलढाणा	1269	1237	918000	25384	2482	16	159980	2974	123	562	685	Buldhana
२८	यवतमाळ	1900	1373	551515	14084	0	7	7000	784	64	0	64	Yavatmal
अमरावती विभाग		6751	3352	2638215	235685	2482	40	190980	5088	368	611	979	Amravati Region
२९	नागपूर	2447	298	2479600	62620	0	14	364872	6867	687	203	890	Nagpur
३०	वर्धा	1979	150	1619230	39505	0	66	473890	7610	82	1081	1163	Wardha
३१	भंडारा	406	220	120000	46316	0	98	718000	4098	1467	2342	3809	Bhandara
३२	गोंदिया	868	264	6100	7407	0	1	1000	22	0	45	45	Gondia
३३	चंद्रपूर	1438	144	2484650	26384	0	48	40000	5736	698	257	955	Chandrapur
३४	गडचिरोली	1265	346	5150	6043	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
नागपूर विभाग		8403	1422	6714730	188275	0	227	1597762	24334	2934	3928	6862	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		40825	18634	27097566	1683443	136030	572	4661691	62808	6226	8381	14607	Maharashtra State

Graph No. 7 - Regionwise Pregnancy Dignosis, Infertility & Sterility Examination, Case Treated & Castration

Graph No. 8 - Institutewise Total Vaccination

Summary of Work done at Poultry Institutes & Duck Breeding Farm under AHD

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्रे Central Hatcheries	सघन कुक्कुट विकास गट Intensive Poultry Development Blocks	बदक पैदास केंद्र Duck Breeding Farm
१	२	३	४	५
१	१ एप्रिल रोजी शिल्लक असलेले खाद्य(टन) Opening Balance of feed as on 1st April	67.395	75.279	0.046
२	खरेदी केलेले खाद्य (टन) Feed purchased (Tons)	735.970	565.010	11.200
३	एकूण खाद्य (टन) Total feed (Tons)	803.365	640.289	11.246
४	प्रक्षेत्रावर वापरलेले खाद्य (टन) Feed utilised on the farm (Tons)	763.847	583.334	11.192
५	खात्यातील इतर संस्थाना पुरवठा केलेले खाद्य (टन) Feed supplied to the other Instt. of the	0.000	4.150	0.000
६	कुक्कुट पालकांना विकलेले खाद्य (टन) Feed sold to poultry keepers (Tons)	0.000	0.000	0.000
७	एकूण विनियोग केलेले खाद्य (टन) Total feed disposed off (Tons)	763.847	587.484	11.192
८	३१ मार्च रोजी शिल्लक असलेले खाद्य (टन) Closing balance of feed as on 31st March (Tons)	39.518	52.805	0.054
९	वर्षातील अंड्यावरील कोंबड्यांची सरासरी संख्या Average No. of Laying Hens on the farm	11079	8125	252
१०	वर्षामध्ये एका कोंबडीने दिलेली सरासरी अंड्यांची संख्या Average No. of Eggs laid by a Hen during the year	124	93	89
११	१ एप्रिल रोजी शिल्लक असलेल्या अंड्यांची संख्या Opening Balance of Eggs as on 1st April	9335	5995	423
१२	प्रक्षेत्रावर उत्पादित अंड्यांची संख्या No. of eggs produced on the Farm	1377281	758868	22547
१३	इतर स्रोत / संस्थाकडून मिळालेल्या अंड्यांची संख्या No. of eggs collected / received by other	107027	4000	3000
१४	एकूण अंडी Total Eggs	1493643	768863	25970
१५	एकूण अंड्यांपैकी उबविण्यायोग्य अंड्यांची संख्या No. of Hatchable eggs out of Total No. of	1323002	588410	21000
१६	उबविण्यासाठी विकलेल्या अंड्यांची संख्या No. of eggs sold for hatching	39914	416825	1165
१७	खाण्यासाठी / फुटलेल्या वा खराब इ. कारणामुळे विल्हेवाट लावलेल्या अंड्यांची संख्या No. of eggs sold for table purpose / broken / spoiled / not hatchable	161436	154920	14577
१८	उबविण्यासाठी वापरलेल्या अंड्यांची संख्या No. of eggs set for hatching	1267723	169281	8767
१९	एकूण विल्हेवाट लावलेल्या अंड्यांची संख्या Total No. of eggs disposed off	1469073	741026	24509
२०	३१ मार्च रोजी शिल्लक अंड्यांची संख्या Closing balance of Eggs as on 31st March	24570	27837	1461
२१	कोंबड्यांनी घातलेल्या अंड्यांची सरासरी टक्केवारी Average Laying Percentage of eggs Layed by hens	34	26	24
२२	उबवणूकीतून जन्मलेली पिल्ले No. of chicks hatched	840817	25078	5295
२३	उबवणूकीची टक्केवारी Hatching percentage	66.32	14.81	60.40
२४	प्रक्षेत्रावर लसीकरण केलेल्या पक्ष्यांची संख्या No. of poultry birds vaccinated on the farm	852201	152423	345
२५	महसुली जमा (रु. हजार) Revenue Receipts ('000)	18594	13489	254
२६	काल्पनिक जमा (रु. हजार) Notional Receipt ('000)	122.00	1585.41	0.00
२७	एकूण जमा (रु. हजार) Total Receipt ('000)	18716	15074	254
२८	वर्षातील एकूण खर्च (रु. हजार) Total Expenditure incurred ('000)	46152.5	18513.46	3288.85

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कुक्कुट संस्था व बदक पैदास केंद्र येथील कुक्कुट संख्या दर्शविणारा तक्ता

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्रे Central Hatcheries (4)					
		पिल्ले Chicks	तलंगा Pullets	कोंबडया Hens	कोंकरेल्स Cockrells	नर कोंबडे Cocks	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८
१	१ एप्रिल रोजीची संख्या Opening balance as on 1st April	17905	5000	5730	2399	876	31910
२	अंतर्गत बदलामुळे वर्षात झालेली वाढ Addition due to internal transfer	0	16024	12306	13879	2740	44949
३	उबवणी केंद्रात जन्मलेली पिल्ले Chicks Hatched	840816	0	0	0	0	840816
४	खात्याच्या इतर संस्थाकडून आणलेल्या Stock received from other Inst of the Dept.	0	0	0	0	0	0
५	खरेदी केलेल्या Stock Purchased	1980	0	0	0	0	1980
६	वर्षात झालेली एकूण वाढ (२ ते ५) Total addition during the year (2 to 5)	842796	16024	12306	13879	2740	887745
७	वर्षातील एकूण कुक्कुट संस्था (१+६) Total Poultry during the year (1 + 6)	860701	21024	18036	16278	3616	919655
८	अंतर्गत बदलामुळे वर्षात झालेली घट Reduction due to internal transfer	29903	12306	0	2740	0	44949
९	मरतुक Mortality	11551	648	1445	568	266	14478
१०	खात्याच्या इतर संस्थाकडे पाठविलेल्या Stock transferred to other Inst of the Dept.	0	0	0	0	0	0
११	पैदाशीकडे विकलेल्या Stock sold for breeding	804891	3465	4	9596	1098	819054
१२	इतर उपयोगासाठी विकलेल्या Stock sold for other purposes (for table purpose etc)	0	26	8478	0	1070	9574
१३	वर्षात झालेली एकूण घट (८ ते १२) Total reduction during the year (8 to 12)	846345	16445	9927	12904	2434	888055
१४	३१ मार्च रोजीची शिल्लक (७-१३) Closing balance as on 31st March (7-13)	14356	4579	8109	3374	1182	31600
१५	मरतुक टक्केवारी (%) Mortality percentage	1.342046	3.082192	8.011754	3.489372	7.356195	1.57

Table No. 13

Summary of Livestock at Poultry Institutes & Duck Breeding Farm under AHD

सघन कुक्कुट विकास गट Intensive Poultry Development Blocks (16)						बदक पैदास केंद्र Duck Breeding Farm (1)					
पिल्ले Chicks	तलंगा Pullets	कॉबडया Hens	कॉकरेल्स Cockrells	नर कॉबडे Cocks	एकूण Total	Duckling s	Grower F.	Duck F.	Grower M.	Drakes	एकूण Total
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
6589	2372	8573	1436	929	19899	0	0	124	0	25	149
0	16851	9581	8169	1264	35865	0	285	282	60	58	685
11465	0	0	0	0	11465	5295	0	0	0	0	5295
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23453	0	0	0	0	23453	360	0	0	0	0	360
34918	16851	9581	8169	1264	70783	5655	285	282	60	58	6340
41507	19223	18154	9605	2193	90682	5655	285	406	60	83	6489
25020	9581	0	1264	0	35865	345	282	0	58	0	685
3304	1883	1378	762	175	7502	15	0	18	0	0	33
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12085	6355	8	6279	30	24757	5295	3	2	2	1	5303
0	41	8043	988	958	10030	0	0	112	0	25	137
40409	17860	9429	9293	1163	78154	5655	285	132	60	26	6158
1098	1363	8725	312	1030	12528	0	0	274	0	57	331
7.9601	9.79556	7.59061	7.933368	7.979936	8.27	0.26525	0	4.4335	0	0	0.51

तक्ता क्र. १४ / Table No. 14

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत कुक्कुट संस्थांमार्फत कुक्कुट पालकांकरिता आयोजित प्रशिक्षण

Summary of Poultry Training for Poultry Keepers at Poultry Institutes of AHD

अ. क्र. Sr. No.	संस्था / विभाग Institute / Region	कालावधी Period	पुरुष Male	महिला Female	एकूण Total
१	२	३	४	५	६
अ) मध्यवर्ती अंडी उबवणी केंद्रे / Central Hatcheries					
१	कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, पुणे Poultry Training Centre, Pune	१ महिना 1 Month	27	294	321
२	कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, कोल्हापूर Poultry Training Centre, Kolhapur	१५ दिवस 15 Days	40	0	40
		१ महिना 1 Month	0	0	0
३	कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, औरंगाबाद Poultry Training Centre, Aurangabad	७ दिवस 7 Days	40	5	45
		१५ दिवस 15 Days	0	0	0
४	कुक्कुट प्रशिक्षण केंद्र, नागपूर Poultry Training Centre, Nagpur	१ महिना 1 Month	497	36	533
५	कुक्कुट विस्तार केंद्र, कणकवली, सिंधुदुर्ग Poultry Extension Centre, Kankavali, Sindhudurg	७ दिवस 7 Days	0	0	0
६	कुक्कुट विस्तार केंद्र, मुरुड, लातूर Poultry Extension Centre, Murud,	७ दिवस 7 Days	149	10	159
एकूण (अ) Total (A)			753	345	1098
ब) सघन कुक्कुट विकास गट / Intensive Poultry Development Blocks					
१	मुंबई विभाग Mumbai Region	७ दिवस 7 Days	796	239	1035
२	नाशिक विभाग Nashik Region	१५ दिवस 15 Days	686	100	786
३	पुणे विभाग Pune Region	७ दिवस 7 Days	26	97	123
		१५ दिवस 15 Days	10	150	160
४	औरंगाबाद विभाग Aurangabad Region	७ दिवस 7 Days	74	7	81
५	लातूर विभाग Latur Region	७ दिवस 7 Days	86	39	125
६	अमरावती विभाग Amrawati Region	७ दिवस 7 Days	48	2	50
		१५ दिवस 15 Days	135	12	147
		१ महिना 1 Month	342	33	375
एकूण (ब) Total (B)			2203	679	2882
एकूण (अ+ब) Total (A+B)			2956	1024	3980

तक्ता क्र. १५ / Table No. 15

पशुसंवर्धन विभागांतर्गत राज्यस्तरीय प्रशिक्षण केंद्र, पुणे येथील कार्यभाराचा तपशील

Summary of workload at State Level Training Centre, Pune

अ. क्र. Sr. No.	पाठ्यक्रमाचे वर्णन Description of the course	कालावधी Period	पुरुष Male	महिला Female	एकूण Total
१	२	३	४	५	६
सेवांतर्गत प्रशिक्षण In service Training					
१	पशुधन विकास अधिकारी Livestock Development Officer	उजळणी तांत्रिक प्रशिक्षण (५ दिवस कालावधी)	39	7	46
२	सहाय्यक पशुधन विकास अधिकारी Assistant Livestock Development	उजळणी तांत्रिक प्रशिक्षण (५ दिवस कालावधी)	135	16	151
३	पशुधन पर्यवेक्षक Livestock Supervisor	उजळणी तांत्रिक प्रशिक्षण (५ दिवस कालावधी)	0	0	0
४	नवनियुक्त सहाय्यक आयुक्त Newly appointed Assistant Commissioner	पायाभूत तांत्रिक प्रशिक्षण (१३ दिवस कालावधी)	0	0	0
५	नवनियुक्त पशुधन विकास अधिकारी Newly appointed Livestock Development Officer	पायाभूत तांत्रिक प्रशिक्षण (१३ दिवस कालावधी)	0	0	0
६	सहाय्यक आयुक्त Assistant Commissioner	अॅस्कॅड प्रशिक्षण (६ दिवस कालावधी) ASCAD	0	0	0
७	पशुधन विकास अधिकारी Livestock Development Officer	अॅस्कॅड प्रशिक्षण (६ दिवस कालावधी) ASCAD	116	16	132
८	सहाय्यक आयुक्त Assistant Commissioner	अभिमुख प्रशिक्षण कार्यक्रम Orientation Training Programme	614	172	786
९	पशुधन विकास अधिकारी Livestock Development Officer	अभिमुख प्रशिक्षण कार्यक्रम Orientation Training	0	0	0
एकूण Total			904	211	1115

तक्का क्र. १६ / Table No. 16

महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर येथे झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा

Summary of workload at Maharashtra Animal & Fisheries Science University, Nagpur

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	पदवी Graduation	पदव्युत्तर Post	आचार्य Acharya
१	२	३	४	५
१	पदव्युत्तर पशुविज्ञान संस्था, अकोला Post Graduation Animal Science Institute, Akola	0	31	2
२	पशुवैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये प्रवेश दिलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या No. of			
	अ) मुंबई Mumbai	110	51	3
	ब) शिरवळ Shirval	63	27	1
	क) परभणी Parbhani	80	39	2
	ड) उदगीर Udagir	64	19	0
	इ) नागपूर Nagpur	82	26	9
एकूण १ + २ Total 1 + 2		399	193	17
३	अ) दुग्ध तंत्रज्ञान महाविद्यालय, उदगीर College of Dairy Science, Udgir	32	0	0
	ब) दुग्ध तंत्रज्ञान महाविद्यालय, वरुड (पुसद) College of Dairy Science, Warud	32	0	0
एकूण अ+ब Total A+B		64	0	0
४	अ) मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय, नागपूर Animal and Fisheries Science	32	0	0
	ब) मत्स्य विज्ञान महाविद्यालय, उदगीर Animal and Fisheries Science	32	0	0
एकूण अ+ब Total A+B		64	0	0

तक्का क्र. १७ / Table No. 17

एकात्मिक पाहणी योजना, पुणे येथे झालेल्या कामकाजाचा गोषवारा

Summary of workload at Integrated Sample Survey, Pune

अ.क्र. Sr. No.	पशुधन उत्पादन Livestock Production	बाब Particular	अंदाजित संख्या (लाख) Estimated No. (Lakh)	उत्पादन ('००० मे.टन) Production ('000 MT)
१	२	३	४	५
१	दुध Milk	२ १/२ वर्षावरील गाय Cows above 2 & 1/2 year	55.92	0.00
		दुभत्या गायी Cow in -Milk	34.15	7441.39
		३ वर्षावरील म्हशी Buffaloes over 3 year	34.95	0.00
		दुभत्या म्हशी Buffaloes in -Milk	23.14	4371.30
		एकूण दुभती जनावरे (गाई व म्हशी) Total Cows and Buffaloes	148.15	11812.69
		१ १/२ वर्षावरील शेळ्या Goats over 1.5 year	54.45	0.00
		दुभत्या शेळ्या Goats in-Milk	28.39	211.57
एकूण दुध (गाई + म्हशी +शेळी) Total Milk (cows + Buffs +				12024.26
२	अंडी Eggs	देशी कोंबड्या Deshi Layers	80.35	108.51
		सुधारित कोंबड्या Improved Layers	199.38	528.61
		एकूण कोंबड्या (देशी+ सुधारित)Total Layers (Deshi+	279.72	637.13
३	लोकर Wool	एकूण मेंढ्या Total Sheep	24.48	0.00
		लोकर कापणी केलेल्या मेंढ्याची संख्या No. of Sheep shorn	20.83	1412.26
४	मांस Meat	कत्तल केलेली जनावरे No. of animals slaughtered		
		1) गुरे Cattle	0.00	0.00
		2) म्हस Buffaloes	12.10	224.60
		3) शेळी Goats	94.75	127.14
		4) मेंढी Sheep	9.35	11.65
		5) डुक्कर Pigs	12.41	52.42
		6) देशी कोंबड्या Deshi Poultry	78.90	6.25
		7) सुधारित कोंबड्या Poultry (Improved)	2995.96	717.83
एकूण Total			3203.47	1139.88

* पशुसंवर्धन सांख्यिकी पुस्तिका २०१९-२० *

तक्ता क्र. १८ / Table No. 18

महाराष्ट्र राज्यातील पशुखाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळा, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता

Summary of workload at State level Animal Feed Analysis Laboratory, Pune in Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
१	विविध गुणधर्मासाठी विश्लेषण केलेल्या लोकर नमुन्यांची संख्या No. of wool samples analysed for various	0
२	विविध गुणधर्मासाठी विश्लेषण केलेल्या खाद्यपदार्थ नमुन्यांची संख्या No. of feed samples analysed	4559
३	धान्याची गुव्वाता तपासणी Gradation of Godown Grains	16
४	विश्लेषण करून मिळालेली रक्कम (रु.हजारात) Fees Realised for analytical work & other sources	
a)	महसुली जमा रक्कम Revenue Receipt	682455
b)	काल्पनिक जमा रक्कम Notional Receipt	3088100
	एकूण जमा रक्कम (अ+ब) Total Receipt (a + b)	3770555
५	एकूण खर्च (रु. हजारात) Expenditure (in thousand)	
a)	वेतन व भत्ते Pay and allowances	6890334
b)	प्रवास भत्ता Travelling allowance	2000
c)	इतर खर्च Expenditure incurred for purchase of chemicals and Laboratory reagents, contingency	109686
	एकूण खर्च रक्कम (अ+ब+क) Total Expenditure	7002020
६	प्रात्याक्षिके / कृतीचे प्रशिक्षण Practicals / Demonstrations given for in service Trainees	3
७	प्रशिक्षणार्थीना दिलेले व्याख्याने Lectures given to the in service trainees	5

तक्ता क्र. १९ / Table No. 19

महाराष्ट्र राज्यातील गुणनियंत्रण प्रयोगशाळा, मुंबई यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता

Summary of workload at Quality Control Laboratory, Mumbai in Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
१	निर्यातीसाठी दाखला दिलेले कुक्कुटपक्षी संख्या No. of poultry birds certified for export	0
२	निर्यातीसाठी दाखला दिलेले गोठविलेले पदार्थ Chilled items certified for export	
	अ) मेंढ्या व शेळ्या यांची शवे Carcasses of sheep and goat	405009
	ब) मांस (२० किलो कार्टनमध्ये संख्या) Meat cartons (Cartons of 20 kg)	0
	क) महीषवर्ग मांस (२० किलो कार्टनमध्ये संख्या) Meat cartons (Cartons of 20 kg)	0
३	निर्यातीसाठी दाखला दिलेले Frozen items certified for export	
	अ) महीषवर्ग मांस (२० किलो कार्टनमध्ये संख्या) Meat cartons (Cartons of 20 kg)	7748844
	ब) मांस (२० किलो कार्टनमध्ये संख्या) Meat cartons (Cartons of 20 kg)	0
	क) मेंढ्या व शेळ्या यांची शवे Carcasses of sheep and goat	0
	ड) अंडी (प्रत्येकी १८० अंड्यांच्या कार्टनमध्ये संख्या) Eggs (Carton of 180 eggs each)	322224
	इ) इतर पदार्थ Other items (Non edible)	421968
४	वसूल झालेली फी (रुपये) Fees collection (Rs.)	50315824
५	ग्लॅंडर्स व फार्सी अँक्ट अन्वये घोड्यांची मेलीन टेस्ट Mallien test in horses under 'Glanders & farcy act'	0
६	देवनार कत्तलखान्यातील, १९७६ च्या पशुसंरक्षण कायद्यामध्ये अंतर्भूत असल्याप्रमाणे जनावरांची तपासणी Inspection of animals- under Animal preservation act-1976, at Deonar	
	अ) तपासलेली जनावरे No. of Animals inspected	98285
	ब) वसूल झालेली फी (रुपये) Fees realised (Rs.)	1965700
७	निर्यातीसाठी तपासलेली जनावरे No. of Animals inspected for export	
	अ) मेंढ्या व शेळ्या (प्रत्येकी रु. ३० प्रमाणे) Sheep and goat- @ Rs. 30 each	0
	ब) मोठे महिष (प्रत्येकी रु. १०० प्रमाणे) Large buffaloes - @ Rs.100 each	0
	क) इतर जनावरे (प्रत्येकी रु. १०० प्रमाणे) Other animals - @ Rs. 100 each	0
	ड) एक दिवसाची पिल्ले (प्रत्येकी रु. २ प्रमाणे) One day old chicks - @ Rs. 2 each	0

तक्ता क्र. २० / Table No. 20
विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा (६) व रोग अन्वेषण विभाग (सुकर) यांचे कामकाजाचा गोषवारा

Summary of workload at RDIL (6) & DIS (Piggary)

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा RDIL (६) व रोग अन्वेषण विभाग (सुकर) DIS (Piggary)	
		गुरे व गोस्तनदाह Cattle & Mastitis	कुक्कुट व साल्मोनेला Poultry & Salmonella
१	२	३	४
१	भेटींवर असलेले दिवस संख्या No. of days on tour	358	782
२	गावांना दिलेल्या भेटींची संख्या No. of villages visited	281	158
३	क्षेत्रांना/संस्थाना दिलेल्या भेटींची संख्या No. of farms/Institutes Visited	276	172
४	आयोजित मेळाव्यांची संख्या No. of work campaigns attended	25	0
५	आयोजित मेळाव्यांची संख्या No. of IEC campaigns attended	31	0
६	उद्भवलेल्या प्रादुर्भावाची संख्या No. of Outbreaks		
	अ)कळविलेले Reported	57	5
	ब)उपस्थित राहिलेले Attended	19	1
७	शवविच्छेदन संख्या No. of post-mortems done		
	गायवर्ग Cattle	24	0
	मेंढ्या व शेळ्या Sheep & Goat	58	0
	कुक्कुट Poultry	0	860
	इतर Other	39	0
	एकूण Total	121	860
८	रो.अ.वि. पुणे येथे विकृतीचिकित्सा तपासणीसाठी पाठविलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples sent for various exam to DIS, Pune	32670	2169
९	इतर प्रयोगशाळांकडे विकृती चिकित्सेच्या तपासणीसाठी पाठविलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples sent to HSADL, NIVEDI, etc.	0	6389
१०	खालील रोगांसाठी जागेवर तपासणी केलेली जनावरे/ पक्षी No. of animals/birds tested for following disease (Spot Test)		
	अ) सांसर्गिक गर्भपात Brucellosis - RBPT	4807	0
	ब) क्षयरोग Tuberculosis - SID	4630	0
	क) जोन्स डिस्सीज John's disease - SID	4630	0
	ड) साल्मोनेला Salmonella - Spot test	0	1314919
	इ) इतर रोग Other diseases	13	10
११	जीवाणूंच्या कृत्रिम वाढीकरिता तपासलेल्या उती/रक्त नमुन्यांची संख्या No. of tissue/blood/other samples processed for cultural examination	364	354
१२	केलेल्या जैवरासायनिक चाचण्यांची संख्या No. of biochemical tests carried out to identify bacteria	28	40
१३	केलेल्या अँटीबायोटिक संवेदनशीलता चाचण्यांची संख्या No. of antibiotic sensitivity tests conducted	1133	25
१४	रो.अ.वि. पुणे येथे जीवाणू आयसोलेटच्या खात्रीसाठी पाठविलेले नमुने No. of bacterial isolates prepared sent to DIS for confirmation	39	2
१५	नमूने तपासणी Samples Examined		
	अ) रक्त Blood	2305	0
	ब) रक्त काचपट्टी Blood Smears	2096	85
	क) ठसे काचपट्टी Impression / Exudate smears	231	24
	ड) स्कीन स्क्रॅपिंग Skin scrapings	208	0
	इ) जैवरासायनिक रक्तजल Serum for Biochemistry	1621	0
	फ) मूत्र नमुने Urine Samples	173	0
	ग) माल / शेण नमुने Faecal Samples	2994	452

तक्ता क्र. २० चालू / Table No. 20 Contd.

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा RDIL (६) व रोग अन्वेषण विभाग (सुकर) DIS (Piggary)	
		गुरे व गोस्तनदाह Cattle & Mastitis	कुक्कुट व साल्मोनेला Poultry & Salmonella
१	२	३	४
	ह) खाद्य Feed	62	97
	य) दुध Milk	1126	0
	र) इतर नमुने Other samples	236	452
	एकूण Total	11052	1110
१६	एलायझाने तपासलेल्या नमुन्यांची No. of samples tested by ELISA		
	अ) ब्रूसोल्लेसीस Brucellosis	1923	0
	ब) आयबीआर IBR	1219	0
	क) पीपीआर PPR	39	0
	ड) इतर रोग Other diseases	0	137
	एकूण Total	3181	137

तक्ता क्र. २१ / Table No. 21

महाराष्ट्र राज्यातील पशुवैद्यकीय जैवपदार्थ निर्मिती संस्था, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता

Summary of workload at Institute of Veterinary Biological Products, Pune in Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	लस व इतर जैव पदार्थाचे नाव Name of Vaccine and other biological products	लस Vaccine			निदान अभिकार के Diagno	विरल कार Diluents	एकूण (५ ते ७) Total (5 to 7)
		जिवाणू Bacterial	विषाणू Viral	एकूण Total			
१	२	३	४	५	६	७	८
१	उत्पादन क्षमता ('०००) Production capacity ('000)	13000	30400	43400	84	31400	74884
२	१ एप्रिल रोजीची सुरुवातीची शिल्लक Opening balance as on 1st April	2101	1286	3387	58	0	3445
३	तयार लसींची संख्या No. of Vaccine doses manufactured	13548	0	13548	170	0	13719
४	आणलेले / खरेदी केलेल्या लसी No. of Vaccine doses brought /	3941	17487	21429	0	0	21429
५	एकूण लस / जैव पदार्थ (२ ते ४) Total vaccine / biological doses (2 to 4)	19591	18773	38364	228	0	38592
६	उत्पादन प्रक्रियेमध्ये वाया गेलेल्या लस मात्रा No. of vaccine / biological doses wasted during Manufacture process	0	0	0	0	0	0
७	लस / जैव पदार्थ पुरवठा No. of vaccine / biological doses supplied	15931	18773	34704	176	0	34880
८	एकूण विल्हेवाट लावलेल्या लस/जैव पदार्थांची संख्या (६+७) Total No. of vaccine/biological doses disposed off (6+7)	15931.23	18773.2	34704	176	0	34880
९	३१ मार्च अखेरची शिल्लक (५ - ८) Closing balance as on 31st march (5 - 8)	3659.4	0	3659	52	0	3711
१०	उत्पादित लसींची किंमत Cost of vaccine doses manufactured	33777	0	33777	1095	0	34873
११	खरेदी केलेल्या लसींची किंमत Cost of vaccine doses purchased	25431	270877	296308	0	0	296308
१२	पुरवठा केलेल्या लसींची किंमत Cost of vaccine doses supplied	54674	281765	336440	943	0	337383
१३	उत्पादित लस तुकड्यांची संख्या No. of Test batches of Vaccine Manufactured	13	0	13	0	0	13
१४	निर्जंतुकीकरण चाचण्या No. of Sterility tests carried out	13	0	13	0	0	13
१५	लसमात्रा सुरक्षितता चाचण्या No. of Safty tests carried out	6	0	6	0	0	6
१६	कार्यक्षमता चाचण्या No. of Potency tests carried out	7	0	7	10	0	17

महाराष्ट्र राज्यातील रोग अन्वेषण विभाग, पुणे यांचे कामकाज दर्शविणारा तक्ता
Summary of workload at Disease Investigation Section, Pune in Maharashtra State

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
१	जिवाणूशास्त्र प्रयोगशाळा Bacteriology Laboratory -	
	जिवाणूंच्या कृत्रिम वाढीकरीता तपासलेले उती / रक्त / इतर नमुने संख्या No. of tissue / blood / other samples processed for cultural examination	150
	केलेल्या जैव रासायनिक चाचण्यांची संख्या No. of biochemical tests performed	135
	केलेल्या जैविक चाचण्यांची संख्या No. of biological tests performed	242
	केलेल्या अँटीबायोटिक संवेदनाशीलता चाचण्यांची संख्या No. of antibiotic sensitivity tests carried Out	38
	ब्लड स्पीयर्स साठी तपासलेले नमुने No. of blood smear / impression smears examined	609
	सीईएमसाठी तपासलेले नमुने No. of swabs for CEM	248
	एलायझा चाचणीचे ग्लॅंडरसाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples for tested for Glanders by	849
	एलायझा चाचणीने सांसर्गिकी गर्भपातासाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for Brucellosis by ELISA	9035
	एलायझा चाचणीने इतर रोगांसाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested by ELISA for other diseases	0
	कंपायलो बॅक्टेरीयोसाठीलेल्या प्रिप्युडल नमुन्यांची संख्या No. of prepucial samples examined for Compylobacteriosis	3135
	पीसीआर वर तपासणी केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by PCR	103
	इतर प्रयोगशाळा निवेदी, आय.व्ही.आर.आय. इ. यांचेकडे पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other labs via	688
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	15232
	जतन केलेल्या जिवाणूंची आयसोलेटसची संख्या No. of bacterial isolates maintained	11
	पीसीआरद्वारे प्रमाणित केलेल्या नवीन रोगांची संख्या No. of new diseases standardized by PCR	1
२	गोमवजशास्त्र प्रयोगशाळा Mycology Laboratory -	
	तपासणी केलेले खादय व वेंरण नमुन्यांची संख्या No. of feed & fodder samples examined	8116
	तपासणी केलेले धान्य नमुने संख्या No. of grain samples examined	39
	तपासणी केलेले स्कीन स्क्रॅपिंग नमुने संख्या No. of skin scrapings examined	2
	तपासणी केलेले इतर नमुन्यांची संख्या No. of other samples examined	4
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या एकूण नमुन्यांची संख्या Total no .of samples received & examined	8161
	अभ्यासलेले बुरशिजन्य घटनांची संख्या No. of fungal incidences studied	0
३	विकृतीशास्त्र प्रयोगशाळा Pathology Laboratory -	
	उती बदल विकृतीसाठी पतासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples examined by histopathology	220
	जैवरसायन शास्त्रासाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples examined for biochemistry	1253
	रक्ताचे गुणधर्म व रोगासाठी तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of Blood samples tested for hematology	1240
	तपासलेल्या मुत्र नमुन्यांची संख्या No. of urine samples tested	48
	बीएसईसाठी तपासलेल्या मेंदू / खादय नमुन्यांची संख्या No. of brain / feed samples tested for BSE	184
	इतर प्रयोगशाळा निवेदी, आय.व्ही.आर.आय. इ. यांचेकडे पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other labs via NIVEDI, IVRI,	33
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या एकूण नमुन्यांची संख्या Total no. of samples received & examined	2978
	केलेल्या शवविच्छेदनांची संख्या No. of post mortem carried out	1
	बीएसई सर्वेक्षण करीता भेटी दिलेल्या खादय कारखान्यांची संख्या No. of feed factories visited for BSE surveillance	1
४	विषशास्त्र प्रयोगशाळा Toxicology Laboratory -	
	तपासलेल्या उती नमुन्यांची संख्या No. of tissue samples examined	232
	तपासलेल्या खादय व वेंरण नमुन्यांची संख्या No. of feed & fodder samples examined	8460
	तपासलेल्या पाणी नमुन्यांची संख्या No. of water samples examined	47
	तपासलेल्या इतर नमुन्यांची संख्या No. of other samples examined	42

तक्ता क्र. २२ चालू / Table No. 22 Contd.

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
	इतर प्रयोगशाळा निवेदी, आय.व्ही.आर.आय. इ. यांचेकडे पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other labs via NIVEDI, IVRI, etc.	2
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	8783
	अभ्यासिलेल्या विषबाधा घटनांची संख्या No. of poisoning incidences studied	3
	विष / विषपदार्थ तपासणीसाठी नव्याने प्रमाणित केलेल्या पद्धतीची संख्या No. of new method standardized for defecation of toxins /	0
५	परजिवशास्त्र प्रयोगशाळा Parasitology Laboratory -	
	तपासलेले रक्त नमुने / रक्त काच पटटयाच संख्या No. of blood samples / blood smear examined	481
	तपासलेल्या शोण नमुन्यांची संख्या No. of faecal samples examined	408
	तपासलेल्या लयिका ग्रंथिच्या बायोप्सीची संख्या No. of lymph node biopsy examined	4
	ट्रायको मोनियसिससाठी तपासलेल्या प्रिप्युझल नमुन्यांची संख्या No. of prepuccial samples examined for trichomoniasis	3102
	तपासलेल्या इतर नमुन्यांची संख्या No. of other samples received & examined	70
	एलायझा चाचणीने तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by ELISA	105
	पीसीआरद्वारे नव्याने प्रमाणित केलेल्या रोगांची संख्या No. of samples tested by PCR	252
	इतर प्रयोगशाळा निवेदी, आय.व्ही.आर.आय. इ. यांचेकडे पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other labs via NIVEDI, IVRI, etc.	0
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	4422
	परोपजीवीय अभ्यासाकरीता भेटी दिलेल्या प्रेक्षकांची संख्या No. of farms visited for parasitological studies	4
	पीसीआरद्वारे नव्याने प्रमाणित केलेल्या रोगांची संख्या No. of new diseases standardized by PCR	1
६	विषाणूशास्त्र व उती संवर्धन प्रयोगशाळा Virology & Cell culture Laboratory -	
	व्हायरस आयसोलेशन करीता तपासणी केलेल्या उती / रक्त / इतर नमुन्यांची संख्या No. of tissue / blood / other samples processed for	0
	ईलाइझा चाचणीने आरबीआयसाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for IBR by ELISA	6426
	ईलाइझा चाचणीने बीव्हीडीसाठी तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for BVD by ELISA	322
	एस ईलाइझा चाचणीद्वारे पीपीआर करीता तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for PPR by S-ELISA	189
	सी एस ईलाइझा चाचणीद्वारे पीपीआर करीता तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for PPR by C-ELISA	1002
	रेबिज करीता तपासलेले नमुने संख्या No. of samples tested for rabies	4
	पीपीआर रोग नियंत्रणातर्गत ईलाइझा पीपीआर तपासणी केलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples tested for PPR by	8045
	ईलाइझा द्वारे इतर रोगांकरीता तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by ELISA for other diseases	405
	इतर प्रयोगशाळा निवेदी, आय.व्ही.आर.आय. इ. यांचेकडे पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other labs viz., NIVEDI, IVRI,	399
	पीसीआरद्वारे तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by PCR	890
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	17682
	जतन केलेल्या विषाणू आयसोलेटची संख्या No. of viral isolates maintained	0
	पीसीआरद्वारे नव्याने प्रमाणित केलेल्या रोगांची संख्या No. of new diseases standardized by PCR	2
७	पशुरोग प्रयोगशाळा Cattle Diseases Laboratory-	
	क्षय रोगासाठी तपासलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals tested for Tuberculosis	2976
	जोहनस रोगासाठी तपासलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals tested for Johne's Disease	2976
	संसर्गजन्य गर्भपातासाठी गोळा केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples collected for Brucellosis	2790
	आयबीआर साठी गोळा केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples collected for IBR	2790
	कंपायलो बॅक्टेरिओलिससाठी गोळा केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples collected for Compylobacteriosis	1973
	ट्रायकोमोनियासिससाठी गोळा केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples collected for Trichomoniasis	1973
	बीव्हीडी तपासणी करीता संकलित केलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples collected for BVD	227
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	15705
	तपासणी संस्थेची एकूण संख्या No. of Institutes inspected	41

तक्ता क्र. २२ चालू / Table No. 22 Contd.

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
८	कुक्कुट रोग निदान प्रयोगशाळा Poultry Disease Diagnostic Laboratory -	
	a) कुक्कुट विकृती शास्त्र प्रयोगशाळा Poultry Pathology Laboratory	
	रोनिवमधील इतर प्रयोगशाळांकडे तपासणीसाठी पाठविलेले नमुने No. of samples received, collected & tested for histopathology	116
	b) कुक्कुट जिवाणुशास्त्र प्रयोगशाळा Poultry Bacteriology laboratory	
	तपासणी केलेल्या उती / रक्त / इतर नमुन्यांची संख्या No. of tissue / blood / other samples processed for cultural examination	220
	केलेल्या जैवरासायनिक चाचण्यांची संख्या No. of biochemical tested performed	72
	केलेल्या जैविक चाचण्यांची संख्या No. of biological tests performed	2
	केलेल्या प्रतीजैविक संवेदनशीलता चाचण्यांची संख्या No. of antibiotic sensitivity tests carried out	14
	कोलोफॉर्मसाठी तपासलेल्या पाण्याच्या नमुन्यांची संख्या No. of water samples tested for coliforms (MPN)	102
	तपासलेल्या पशुखादय नमुन्यांची संख्या No. of feed samples tested	165
	केलेल्या सालमोनेला प्लेट अग्लुटीनेशन चाचण्यांची संख्या No. of salmonella plate agglutination tests done	1606
	केलेल्या मायकोप्लाझा प्लेट अग्लुटीनेशन चाचण्यांची संख्या No. of mycoplasma plate agglutination tests done	3008
	तपासलेले तुसचे नमुने No. of litter samples tested	19
	इतर प्रयोगशाळांना पुष्टीकरणासाठी पाठविलेल्या नमुने / बॅक्टेरियल आयसोफेटची संख्या No. of samples / bacterial isolates sent to other	0
	पीसीआर द्वारे तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by PCR	15
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	5223
	जतन केलेल्या बॅक्टेरियल आयसोफेटची संख्या No. of bacterial isolates maintained	0
	पीसीआरद्वारे प्रमाणित केलेल्या नवीन रोगांची संख्या No. of new diseases standardized by PCR	2
	c) कुक्कुट विषाणुशास्त्र प्रयोगशाळा Poultry Virology Laboratory	
	व्हायरस आयसोलेशन करीता तपासणी केलेल्या उती / रक्त / इतर नमुन्यांची संख्या No. of tissue / blood / other samples processed for	44
	केलेल्या एजीपीटी चाचण्यांची संख्या No. of AGPT test done	1994
	केलेल्या एचआय चाचण्यांची संख्या No. of HI tested carried out	1691
	व्हायरस आयसोलेशन करीता तपासणी केलेल्या उती / रक्त / इतर नमुन्यांची संख्या No. of samples tested for Avian Influenza (Ag)	
	a. कलोकल स्वॅब Cloacal swabs	5437
	b. ट्रॅकीयल स्वॅब Tracheal swabs	5107
	c. कॉबड्यांच्या बाजारातून जीवंत पक्षांचे घेतलेले नमुने Samples collected from live bird market	201
	d. पर्यावरणीय नमुन्यांची संख्या Environmental samples	0
	बर्ड फ्लू एंटीबॉडीसाठी केलेल्या एलाइझा चाचण्यांची संख्या No. of ELISA for Avian Influenza (Ab)	7622
	इतर एन्हीयन डीसीनेस करीता केलेल्या एलाइझा चाचण्यांची संख्या No. of ELISA for other avian diseases	1460
	राष्ट्रीय स्तरावरील इतर प्रयोग शाळांना पाठविलेले नमुने संख्या No. of samples sent to other national level labs	145
	पीसीआरद्वारे तपासलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples tested by PCR	48
	प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples received & examined	23749
	एकूण Grand total	29088
	जतन केलेल्या वायरल आयसोफेटची संख्या No. of viral isolates maintained	1
	पीसीआर द्वारे प्रमाणित केलेल्या नवीन रोगांची संख्या No. of new diseases standardized by PCR	2
	साल्मोनेल्लोसिससाठी तपासलेल्या पक्षांची संख्या No. of birds tested for salmonellosis	1133
	केलेली शवविच्छेदने No. of post mortems carried out	174
	शासकीय कुक्कुट प्रक्षेकावर अभ्यासिकेच्या मरतुकीच्या घटनांची संख्या No. of samples study of mortality on Govt poultry farm	5
	भेटी दिलेल्या व तपासणी केलेल्या अंडी उबवणी केंद्रांची संख्या No. of hatcheries visited & monitoring done	5
	भेटी दिलेल्या सधन कुक्कुट विकास प्रकल्पांची संख्या No. of IPD blocks visited	5
	खाजगी प्रक्षेत्र / अंडी उबवणी केंद्रांना दिलेल्या भेटीची संख्या No. of private farms / hatcheries visited	13

तक्ता क्र. २२ चालू / Table No. 22 Contd.

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	काम Work
१	२	३
९	गुरांमधील रोगांचे सर्वेक्षण Animal Disease Surveillance -	
	संकलित केलेले तपासणी केलेले रक्तजल / दूध नमुन्यांची संख्या No. of serum samples / milk samples collected & tested	3439
	निवेदी बंगलोर येथे पाठविलेल्या रक्तजल / दूध नमुन्यांची संख्या No. of serum samples sent to NIVEDI, Banglore	19
	संकलित केलेल्या व तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकूण संख्या Total no. of samples collected & tested	3458
	पशुरोग सर्वेक्षणासाठी भेट दिलेल्या ठिकाणांची संख्या No. of places visited for animal disease surveillance	76
	रोग प्रादुर्भावामध्ये रोग कारणमिमांसा करणेसाठी दिलेल्या भेटी व अभ्याससंख्या No. of outbreaks attended & studied for epidemiology	9
१०	रोगासंबंधिच्या अंदाजांची संख्या No. of disease forecasting done	12
	केलेल्या प्रकाशनांची छोटे वृत्तपत्र व पुस्तिकांची संख्या No. of publications done viz., bulletins, leaflets, etc.	0
	लाळ खुरकुत रोग निदान प्रयोगशाळा Foot & Mouth Disease Laboratory -	
	ईलाइझा चाचणीद्वारे सिरॉसर्व्हे लन्ससाठी प्राप्त झालेल्या व तपासणी केलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples received &	1724
	दिवा चाचणीसाठी प्राप्त झालेल्या व तपासलेल्या रक्तजल नमुन्यांची संख्या No. of serum samples received & tested by DIVA	4959
	एफएमडी विषाणूच्या तपासणीसाठी केलेल्या उती नमुन्यांची संख्या No. of tissue samples tested & typed for FMD virus	17
	एपीएमडी-सीपी सर्वेक्षण अंतर्गत DFMD / IVRI येथे पाठविलेल्या नमुन्यांची संख्या No. of samples sent to DFMD / IVRI Lab under	25608
	तपासणी केलेल्या नमुन्यांची एकेण संख्या Total no. of samples tested	32308
	पुरवठा केलेल्या प्रिझर्व्हेटीव व्हायलची संख्या No. of preservative vials supplied	110
	एफएमडी सिरॉसर्व्हेलन्स करीता भेटी दिलेल्या प्रक्षेपांची संख्या No. of visits to farms for FMD serosurveillance	10
	भेटी दिलेल्या पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या No. of Vet. Institutes visited	100
	एफएमडी लसिकरण मॉनिटरिंगसाठी भेटी दिलेल्या गावांची संख्या No. of villages visited for monitoring of FMD Vaccination	100
	भेटी दिलेल्या गुरांचे आठवडीबाजार / कॅटल स्लमची संख्या No. of weekly cattle markets / cattles slums attended	5
	रोग परिस्थिती विज्ञानासाठी अभ्यासिकच्या रोगप्रादुर्भावाची संख्या No. of outbreaks studied for epidemiology	0
	जिल्हा तालुका स्तरावर घेतलेल्या जागरूकता शिबिरातील उपस्थिती संख्या No. of district / block level awareness camps (IEC)	10

तक्ता क्र. २३ / Table No. 23

महाराष्ट्र राज्यातील श्वानदंशरोग प्रतिबंधक पथकांचे (२) कामकाज दर्शविणारा तक्ता
Summary of workload at Rabies control units (2) in Maharashtra State

अ.क्र.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	पुणे Pune	औरंगाबाद Aurangab
१	२	३	४
१	१ एप्रिल रोजी शिल्लक असलेल्या कुत्र्यांची संख्या Opening balance of dogs as on 1st April	0	0
२	पकडलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs seized	14889	4534
३	एकूण कुत्र्यांची संख्या (१+२) Total No. of dogs (1+2)	14889	4534
४	एबीसी कार्यक्रमाखाली शस्त्रक्रिया केलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs operated under ABC program	14840	0
५	नष्ट केलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs euthenised	0	0
६	वैद्यकीय महाविद्यालयाकडे प्रयोगासाठी पाठविण्यात आलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs supplied to medical college for	0	0
७	पळून गेलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs escaped	49	0
८	विल्हेवाट लावलेल्या कुत्र्यांची संख्या (४ ते ७) Total No. of dogs disposal (4 to 7)	14889	0
९	३१ मार्च रोजी शिल्लक कुत्र्यांची संख्या (३ ते ८) Closing balance of dogs as on 31st March (3 - 8)	0	0
१०	लसीकरण केलेल्या कुत्र्यांची संख्या No. of dogs immunised	17549	4534
११	श्वानदंशोत्तर उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals treated with postbite A.R.V.		
	अ) गुरे Cattle	0	0
	ब) कुत्री Dogs	0	0
	क) इतर Others	0	0
१२	रोगनिदानाकरिता रो.अ.वि. पुणे येथे पाठविलेले नमुने No. of specimens sent for disease diagnosis to DIS, Pune	0	0
१३	आयोजित / उपस्थित राहिलेले श्वान प्रदर्शने Dog shows organised / attended	0	0
१४	मोठ्या जनावरांच्या लसीकरणाची शिबिरे Large animals vaccination camps	0	0

पशुसंवर्धन विभागाच्या विविध संस्थांमध्ये नोंद झालेल्या संसर्जन्य रोगांची माहिती दर्शविणारा तक्ता

No. of Out Breaks Recorded in various insitutions in Animal Husbandry Department

अ. क्र. Sr. No.	वर्ग Category	रोगाचे नाव Name of Disease	प्रादुर्भावांची संख्या No. of OutBreaks	लागण झालेल्या गावांची संख्या No. of Villages Affected	बाधित झालेली जनावरे / पक्ष्यांची संख्या No. of Animals / Birds Attacked	मृत्यू पावलेल्या जनावरे/ पक्ष्यांची संख्या No. of Animals/ Birds Died
१	२	३	४	५	६	७
१	गुरे / म्हशी Cattle / Buffalo	१. घटसर्प / Haemorrhagic Septicemia	3	3	7	7
		२. फच्या / Black Quarter	2	2	17	6
		३. पी. पी. आर. / Peste des Petits Ruminants	-	-	-	-
		४. लाळ्या खुरकुत रोग / Foot & Mouth Disease	2	2	15	10
		५. बोटुलिझम / Botulism	-	-	-	-
		६. श्वानदंश / Antirabies	2	2	10	10
		७. काळपुळी / Anthrax	1	1	20	5
		८. सांसर्गिक गर्भपात / Brucellosis	-	-	-	-
		९. आंत्रविषार / Enterotoxaemia	-	-	-	-
		१०. थायलेरिआसिस/Theileriasis	6	6	23	5
		११. सरा / Surra				
		१२. इतर/Other (लंपी स्किन डिसिज)	8	1	681	0
२	शेळ्या- मेंढ्या / Sheep & Goat	१. पी. पी. आर. / Peste des Petits Ruminants	27	27	2740	666
		२. शेळ्या व मेंढ्यांच्या देवी Sheep & Goat Pox	8	8	815	151
		३. आंत्रविषार / Enterotoxaemia	2	2	517	21
		४. घटसर्प / Haemorrhagic Septicemia	3	3	84	17
		५. काळपुळी / Anthrax				
		६. श्वानदंश / Antirabies	-	-	-	-
		७. सरा / Surra	-	-	-	-
		८. नील जिह्वा / Blue Tongue	3	2	42	20
		९. बोटुलिझम / Botulism	-	-	-	-
		१०. लाळ्या खुरकुत रोग / Foot & Mouth Disease				
		११. थायलेरिआसिस/Theileriasis	1	1	21	4
		१२. घटसर्प+आंत्रविषार एकत्रित / HS + ETV comb.	-	-	-	-
३	कोंबड्या / Poultry	१. काक्सिडीओसीस / Coccidiosis	-	-	-	-
		२. सालमोनेल्ला / Salmonella	-	-	-	-
		३. मानमोडी / Ranikhet	3	3	2283	2273
		४. कोंबड्यांच्या देवी / Fowl Pox	-	-	-	-
		५. श्वानदंश / Antirabies	-	-	-	-
		६. बर्ड फ्लू / Bird Flue	-	-	-	-
		७. आयबीडी / Infectious bursal disease, Gumboro	-	-	-	-
		८. मरेक्स / Marex	-	-	-	-
		९. निदान न झालेले / Not Dignosed	-	-	-	-
४	डुकरे / Pigs	१. सुकर ताप / Swine Fever	-	-	-	-
		२. श्वानदंश / Antirabies	-	-	-	-
		३. घटसर्प / Haemorrhagic Septicemia	-	-	-	-
५	घोडे / Horses	१. ग्लँडर्स / Glanders	6	6	9	9

गोठीत रेत प्रयोगशाळा व जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र मधील गोठीत रेतमात्रांचा हिशोब

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	गोठीत रेत प्रयोगशाळा Frozen Semen Laboratory		१ एप्रिल रोजीची सुरुवातीची शिक्कक Opening balance as on 1st April		गोठीत रेतमात्रा उत्पादन FS doses produced	
		पैदाशीचे वळू Breeding bulls	वळुंमार्फत मिळालेली रेतन संकलने Semen collection obtained from Bulls	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC
१	२	३	४	५	६	७	८
१	विदेशी जर्सी Exotic - Jersey	11	1418	0	0	0	0
२	विदेशी होलस्टीन Exotic - Holstein	4	730	0	0	0	0
३	एकूण विदेशी Total Exotic	15	2148	675481	126994	316659	0
४	जर्सी संकरीत-५०% Jersey cross bred-50%	15	1149	0	0	0	0
५	जर्सी संकरीत-६२.५% Jersey cross bred-62.5%	0	0	0	0	0	0
६	जर्सी संकरीत-७५% Jersey cross bred-75%	4	735	0	0	0	0
७	एकूण जर्सी संकरीत Total Jersey Crossbred	19	1884	0	0	0	0
८	होलस्टीन संकरीत-५०% Holstein cross bred-50%	3	202	0	0	0	0
९	होलस्टीन संकरीत-६२.५% Holstein cross bred-62.5%	7	876	0	0	0	0
१०	होलस्टीन संकरीत-७५% Holstein cross bred-75%	26	4027	0	0	0	0
११	एकूण होलस्टीन संकरीत Total Holstein Crossbred	36	5105	0	0	0	0
१२	एकूण संकरीत Total Crossbred	55	6989	603006	315379	1066883	0
१३	देवणी Deoni	2	0	17187	14856	78098	0
१४	डांगी Dangi	2	160	2898	1098	24258	0
१५	गवळाऊ Gavlau	9	126	60193	19636	98174	0
१६	खिलार Khillar	6	763	88519	40489	163291	0
१७	लाल कंधारी Lal kandhari	3	479	47308	26565	88138	0
१८	गिर Gir	7	278	41321	38184	121045	0
१९	सहिवाल Sahival	3	1082	34281	23540	190034	0
२०	हरियाना Haryana	-	0	22330	0	100297	0
२१	इतर Other	5	340	0	14978	0	0
२२	एकूण देशी Total Indigenous	37	460	314037	179346	863335	0
२३	पंढरपुरी Pandharpuri	0	3688	44273	32366	39593	0
२४	नागपुरी Nagpuri	7	0	21565	3969	0	0
२५	सुरती Surati	0	585	61456	6078	0	0
२६	मुन्हा Murrha	0	0	341835	167966	504461	0
२६	जाफराबादी Jafrabadi	29	0	1565	1325	0	0
२७	इतर Other	0	0	0	0	0	0
२८	एकूण महिष Total Buffaloe	36	3833	470694	211704	544054	0
२९	एकूण Total	143	16658	2063218	833423	2790931	0
३०	पैदाशीच्या धोरणानुसार आवश्यकता Requirment as per breeding Policy	174	--	--	--	--	--
३१	आवश्यकतेनुसार कमी किंवा जादा More or less as per requirment	-31	--	--	--	--	--
३२	एकूण गोठीत रेतमात्रा तयार करण्यासाठी आलेला खर्च (रु. लाख) Expenditure incurred to produce total FS doses (Rs. Lakh)	--	--	--	--	329.43	0.00
३३	एक गोठीत रेतमात्रा तयार करण्यासाठी आलेला खर्च (रु. लाख) Expenditure incurred to produce one FS doses (Rs. Lakh)	--	--	--	--	11.80	0.00

Table No. 25

Account of Frozen Semen Doses at Frozen Semen Laboratory & District AI Centre

इतर संस्थेकडून विकत/ मिळालेल्या Purchased/ Received from other inst / MLDR		एकूण गोठीत रेतमात्रा Total FS doses		पुरविलेल्या गोठीत रेतमात्रा FS doses supplied		चाचणीसाठी / वाया गोलेल्या गोठीत रेतमात्रा FS doses used for testing / wasted		एकूण विनियोग केलेल्या गोठीत रेतमात्रा FS doses disposed		३१ मार्च अखेरची शिल्लक Closing balance as on 31st March	
गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC	गोठीत रेत प्रयोगशाळा FS Lab.	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र DAIC
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18025	206798	1010165	333792	246192	225556	47925	1941	294117	227497	716048	106295
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122464	1064838	1792353	1380217	1185189	1134099	78260	8028	1263449	1142127	528904	238090
4472	37899	99757	52755	58846	38535	18284	8	77130	38543	22627	14212
0	11382	27156	12480	12545	10280	8799	71	21344	10351	5812	2129
0	32970	158367	52606	33105	39106	11980	843	45085	39949	113282	12657
29989	130006	281799	170495	163441	131527	5855	391	169296	131918	112503	38577
4811	93123	140257	119688	111626	102070	21582	580	133208	102650	7049	17038
139283	177911	301649	216095	174669	147225	6895	1446	181564	148671	120085	67424
36828	102661	261143	126201	144736	86599	20390	1477	165126	88076	96017	38125
0	0	122627	0	30120	0	10600	0	40720	0	81907	0
0	26585	0	41563	0	21420	0	401	0	21821	0	19742
215383	612537	1392755	791883	729088	576762	104385	5217	833473	581979	559282	209904
0	58726	83866	91092	59779	67276	2583	534	62362	67810	21504	23282
0	4415	21565	8384	4415	5480	0	135	4415	5615	17150	2769
0	1378	61456	7456	2028	5608	0	57	2028	5665	59428	1791
66950	656466	913246	824432	717688	719477	44973	4490	762661	723967	150585	100465
0	694	1565	2019	694	1254	0	7	694	1261	871	758
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66950	721679	1081698	933383	784604	799095	47556	5223	832160	804318	249538	129065
422822	2605852	5276971	3439275	2945073	2735512	278126	20409	3223199	2755921	2053772	683354
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* पशुसंवर्धन सांख्यिकी पुस्तिका २०१९-२०*

Livestock strength of BMF, BRC- under MLDB & CBF - under State Sector

अ. क्र. Sr. No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	पैदाशीच्या गायी / म्हशी Breeding Cows / Buffaloes	कालवडी Female calves	१ ते २ वर्षातील कालवडी Heifers 1 to 2 Years	२ ते ३ वर्षातील कालवडी Heifers 2 to 3 Years	नर वासरे Male calves	१ ते २ वर्षांमधील वळू Bulls 1 to 2 Years	२ ते ३ वर्ष व त्यावरील वळू Bulls 2 to 3 years &	पैदाशीचे वळू Breeding bulls	बैल Bullocks	एकूण कळप स्थिती Total Herd Position
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
वळूमाता केंद्रे Bull Mother Farms											
१	अ) सुरवातीस असलेल्या Opening balance	715	0	141	154	0	107	51	2	4	1174
२	ब) अंतर्गत बदल Internal change	43	0	0	35	0	0	0	0	0	78
३	क) जन्म Calves born	0	226	0	0	237	0	0	0	0	463
४	ड) पावती Receipt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
५	इ) खरेदीचे वर्ष Purchased during the year	319	0	0	15	0	0	0	0	0	334
६	फ) मृत्यू संख्या Deaths	71	64	22	8	84	5	3	0	0	257
७	ग) विक्री Sale	23	4	2	5	4	30	32	0	0	100
८	ह) मपविमंच्या इतर संस्थेकडे वर्ग Transferred to other Instt. of MLDB	70	0	5	8	24	4	0	0	0	111
९	य) बदल Conversions	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१०	र) अखेरची शिल्लक Closing balance	913	158	112	113	125	68	16	2	4	1511
११	ल) गुणवत्तेचे निकष पूर्ण करणारी गुरे No. of Animals Meeting the Quality Standards	367	104	85	97	66	36	18	2	4	779
१२	व) पैदाशीचे धोरणानुसार आवश्यक गाय/म्हशी Requirement as per breeding Policy	310	76	61	67	64	22	0	1	0	601
१३	क्ष) आवश्यकतेप्रमाणे कमी किंवा जास्त More or less as per requirement	57	28	24	30	2	14	18	1	4	178
राज्यस्तरीय केंद्र State Level Farm (Cattle Breeding Farm Wardha)											
१	अ) सुरवातीस असलेल्या Opening balance	68	0	29	15	0	19	0	3	3	137
२	ब) अंतर्गत बदल Internal change	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३	क) जन्म Calves born	0	17	0	0	18	0	0	0	0	35
४	ड) पावती Receipt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
५	इ) खरेदीचे वर्ष Purchased during the year	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
६	फ) मृत्यू संख्या Deaths	3	3	0	0	8	0	0	0	0	14
७	ग) विक्री Sale	0	0	0	0	0	10	0	0	0	10
८	ह) मपविमंच्या इतर संस्थेकडे वर्ग Transferred to	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
९	य) बदल Conversions	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१०	र) अखेरची शिल्लक Closing balance	65	14	29	15	10	9	0	3	3	148
११	ल) गुणवत्तेचे निकष पूर्ण करणारी गुरे No. of Animals Meeting the Quality Standards	65	14	29	0	10	0	0	2	3	123
१२	व) पैदाशीचे धोरणानुसार आवश्यक गाय/म्हशी Requirement as per breeding Policy	60	0	0	0	0	0	0	1	0	61
१३	क्ष) आवश्यकतेप्रमाणे कमी किंवा जास्त More or less as per requirement	5	14	29	0	10	0	0	1	3	62

तक्ता क्र. २६ चालू / Table No. 26 Contd.

अ.क्र. Sr.No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	नर वासरे Male calves		१ ते २ वर्षांमधील वळू Bulls 1 to 2 Years		२ - ३ वर्ष व त्यावरील वळू Bulls 2 - 3 years & above		पैदाशीचे वळू Breeding bulls		बैल Bullocks		एकूण कळप स्थिती Total Herd Position	
		गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe	गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe	गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe	गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe	गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe	गायवर्ग Cattle	महिष Buffaloe
		३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
वळू संगोपन केंद्र Bull Rearing Centre													
१	अ) सुरवातीस असलेल्या Opening balance	1	0	10	2	6	3	0	0	0	0	17	5
२	ब) अंतर्गत बदल Internal change	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
३	क) जन्म Calves born	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
४	ड) पावती Receipt	0	0	9	0	12	5	0	0	0	0	21	5
५	इ) खरेदीचे वर्ष Purchased during the	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	5	0
६	फ) मृत्यू संख्या Deaths	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
७	ग) विक्री Sale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
८	ह) मपविमंच्या इतर संस्थेकडे वर्ग	1	0	11	2	6	8	0	0	0	0	18	10
९	य) बदल Conversions	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
१०	र) अखेरची शिक्क Closing balance	0	0	12	0	12	0	0	0	0	0	24	0
११	ल) गुणवत्तेचे निकष पूर्ण करणारी गुरे No. of Animals Meeting the Quality	0	0	9	0	11	3	0	0	0	0	20	3
१२	व) पैदाशीचे धोरणानुसार आवश्यक गाय/महिषी Requirement as per breeding Policy	6	2	35	0	27	5	0	0	0	0	68	7
१३	क्ष) आवश्यकतेप्रमाणे कमी किंवा जास्त More or less as per requirement	-6	-2	-26	0	-16	-2	0	0	0	0	-48	-4

तक्ता क्र. २७ / Table No. 27

गोठीत रेत प्रयोगशाळा व जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र मधील द्रवनाचा हिशोब
Account of LN₂ at Frozen Semen Laboratory & District AI Centre

अ.क्र. Sr.No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	अ. व. मा. नि. प्र. F. S. D. P. L.	जि. कृ. रे. कें. D. A. I. C.
१	२	३	४
1	1 एप्रिल रोजी द्रवनाची आरंभीची शिक्क Opening balance of LN ₂ as on 1st April	1777.90	54314.35
2	मुख्यालयी उत्पादित द्रवना LN ₂ produced at HQ	0.00	0.00
3	म.प.वि.मं कडून प्राप्त झालेले द्रवना Quantity of LN ₂ Received from MLDB	0.00	52507.00
4	खरेदी केलेले द्रवना Quantity of LN ₂ purchased	155217.00	2440276.78
5	खात्याच्या इतर संस्थेकडून मिळालेले / उसनवार घेतलेले द्रवना LN ₂ Received / borrowed from other Institute of Dept.	0.00	44829.00
6	एकूण द्रवना Total quantity of LN ₂	156994.90	2591927.13
7	प्रयोगशाळेसाठी वापरलेले द्रवना Quantity of LN ₂ used for Laboratory	0.00	135707.57
8	द्रवनापात्र थंड करणेसाठी वापरलेले द्रवना LN ₂ used for cooling of LN ₂ containers	0.00	54442.04
9	पुरवठा केलेले द्रवना Quantity of LN ₂ supplied	0.00	2098142.50
10	इतर संस्थांना उसनवार दिलेले द्रवना LN ₂ borrowed to other Institute of Dept.	0.00	5979.00
11	बाष्पीभवन झालेले द्रवना Quantity of LN ₂ evaporated	6205.17	255108.22
12	द्रवना बाष्पीभवनाची टक्केवारी Percentage of Evaporation of LN ₂	3.95	9.84
13	विनियोग केलेले एकूण द्रवना Total Quantity of LN ₂ disposed off	6205.17	2549379.33
14	31 मार्च रोजी शिक्क द्रवना Closing balance of LN ₂ as on 31st March	150789.73	42547.80
15	एक कृत्रिम रेतन करण्यासाठी लागणारे द्रवना (ली) LN ₂ required to perform one Insemination (Ltr)	0.00	1.07
16	एक कृत्रिम रेतन करण्यासाठी लागणा-या द्रवनाची किंमत (रु.) Cost of LN ₂ required to perform one Insemination (Rs.)	0.00	16.34
17	केलेले कृत्रिम रेतन Artificial Insemination Done	0.00	2378684.00
18	जन्मलेली वासरे Calves Born	0.00	833128.00
19	एक लिटर द्रवनाची खरेदी किंमत (रु.) Purchase Cost of LN ₂ per Litre (Rs.)	14.76	15.25
20	एक अतिशित वळूबीजमात्रा तयार करण्यास लागलेल्या द्रवनाची किंमत (रु.) Cost of LN ₂ required to produce one FS Dose (Rs.)	1.11	0.00

तक्ता क्र. २८ / Table No. 28

म.प.वि.मं. च्या वळूमाता प्रक्षेत्र, वळू संगोपन केंद्र व राज्यस्तरीय पशुपैदास प्रक्षेत्रांच्या कार्यभाराचा तपशील
Summary of workload of BMF, BRC - under MLDB & CBF - under State Sector

अ.क्र. Sr.No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	वळूमाता केंद्रे BMF	पशुपैदास प्रक्षेत्र CBF	वळू संगोपन केंद्र BRC	
१	२	३	४	५	
१	प्रक्षेत्रावरील सरासरी गायी व म्हशी Avg. No. of Cow & Buffalo on the farm	अ) विदेशी Exotic	4	0	0
		ब) संकरित Cross bred	83	0	0
		क) देशी Indigenous	63	65	0
		ड) महिष Buffaloe	122	0	0
		एकूण Total	119	65	0
२	दुध देण्याच्या कालावधीत दिलेले सरासरी दुध (लि.) Avg. Milk yield during lactation period(Ltrs.)	अ) विदेशी Exotic	3491.00	0.00	0
		ब) संकरित Cross bred	2179.00	0.00	0
		क) देशी Indigenous	1104.00	650.00	0
		ड) महिष Buffaloe	686.00	0.00	0
३	दुध देण्याचा सरासरी कालावधी (दिवस) Avg. length of lactation (Days)	अ) विदेशी Exotic	0	0	0
		ब) संकरित Cross bred	274	0	0
		क) देशी Indigenous	247	240	0
		ड) महिष Buffaloe	293	0	0
४	पहिल्या वेताचे सरासरी वय (दिवस) Avg. age at first calving (Days)	अ) विदेशी Exotic	0	0	0
		ब) संकरित Cross bred	986	0	0
		क) देशी Indigenous	1517	1400	0
		ड) महिष Buffaloe	1304	0	0
५	दोन वेतांमधील सरासरी कालावधी (दिवस) Avg. intercalving period (Days)	अ) विदेशी Exotic	0	0	0
		ब) संकरित Cross bred	433	0	0
		क) देशी Indigenous	427	450	0
		ड) महिष Buffaloe	429	0	0
६	वार्षिक दुध उत्पादन (लि. '०००) Milk production during the year (Ltrs. '000)	469.04	0.00	0	
७	वार्षिक दुध विक्री (लि. '०००) Milk sold during the year (Liters '000)	382.53	0.00	0	
८	दुध विक्रीतून मिळालेला रक्कम (रु. '०००) Receipt realised by sale of milk (Rs. '000)	13903.65	0.00	0	
९	पैदाशीसाठी विकलेल्या वळूंची संख्या No. of Males sold for breeding	अ) विदेशी Exotic	0	0	0
		ब) संकरित Cross bred	0	0	0
		क) देशी Indigenous	19	10	0
		ड) महिष Buffaloe	0	0	0
		एकूण Total	19	10	0
१०	पैदाशीसाठी पुरविलेल्या वळूंची संख्या No. of Males supplied for breeding	अ) विदेशी Exotic	0	0	0
		ब) संकरित Cross bred	1	0	9
		क) देशी Indigenous	4	0	7
		ड) महिष Buffaloe	0	0	10
		एकूण Total	5	0	26
११	प्रक्षेत्रावर असलेली जमीन (हेक्टर्स) land of the farm (Hectors)	एकूण जमीन (हेक्टर्स) Total land (Hectors)	2490	32	67
		अ) पिकाखालील जमीन Land under cultivation	482	1	27
		ब) प्रक्षेत्रावरील जमीन Gross Cropped area	503	0	13
		क) रस्ते, इमारती, ताली इ. खालील जमीन Land under roads, buildings & Lakes etc.	238	6	22
		ड) गवतासाठी राखीव क्षेत्र Land reserved for hay	474	11	0
		इ) चराऊ क्षेत्र (हेक्टर्स) Grazing land (H)	1295	14	18
१२	वेरण उत्पादन (टन) Fodder production (Ton)	अ) ओला Green	8042.89	0.00	217.70
		ब) सुका Dry	1115.33	0.00	35.00
		क) वेरण उत्पादन प्रति हेक्टर्स (टन) Fodder production per hector (Ton)	27.10	0.00	30.30

तक्ता क्र. २८ चालू / Table No. 28 Contd.

अ.क्र. Sr.No.	कार्यभाराचा तपशील Particulars of Work load	वळूमाता केंद्रे BMF	पशुपैदास प्रक्षेत्र CBF	वळू संगोपन केंद्र BRC	
१	२	३	४	५	
१३	वाटलेल्या वैरणीच्या चाऱ्यांचे बीज (कि.) Fodder seeds distributed (Kg.)	0.00	0.00	0.00	
१४	वाटलेल्या चाऱ्यांचे संच ('०००) Grass sets distributed ('000)	199.79	0.00	10.00	
१५	विकत घेतलेली वाळलेली वैरण (टन) Dry fodder purchased (Ton)	105.90	27.64	46.00	
१६	वैरण खरेदीसाठी केलेला खर्च ('००० रु.) Expenditure incurred on purchase of fodder (Rs. '000)	267.85	215.32	399.00	
१७	मपविमचे क्षेत्राकडून मिळालेली वैरण / चारा (टन) Fodder received from other farm of MLDB (Ton)	0.00	0.00	0.00	
१८	मपविमचे क्षेत्राकडून मिळालेली वैरण / चारा किंमत ('००० रु.) Cost of Fodder received from other farm of MLDB (Rs. '000)	0.00	0.00	0.00	
१९	खाद्य व आंबोण खरेदी (टन) Feed & concentrates purchased (Ton)	811.22	65.55	15.00	
२०	खाद्य व आंबोण खरेदीत झालेला खर्च ('००० रु.) Expenditure incurred on purchase of Feed and concentrates (Rs. '000)	16135.90	1321.17	340.00	
२१	महसुली जमा ('000 रु.) Revenue Receipts ('000 Rs.)	15308.15	1630.00	381.00	
	काल्पनिक जमा ('000 रु.) Notional Receipt ('000 Rs.)	29408.86	0.00	4721.00	
	एकूण जमा ('000 रु.) Total Receipt ('000 Rs.)	44717.01	1630.00	5102.00	
२२	झालेला खर्च ('००० रु.) Expenditure incurred (Rs. '000)	अ) पगार व भत्ते Pay & allowances	56801.51	2997.13	12482.00
	ब) इतर Others	9920.63	218.02	2838.00	
	एकूण Total	66722.13	3215.15	15320.00	

तक्ता क्र. २९ / Table No. 29

म. प. वि. मं. च्या वळूमाता व वळू संगोपन केंद्र, राज्यस्तरीय पशुपैदास केंद्रांचे रु. एक आवकेशी खर्चाचे गुणोत्तर
Operating Cost of BMF, BRC & State level CBF in ratio with receipt of Rs. One

(पगार व भत्ते वगळून / Excluding Pays & Allowances)

अ.क्र. Sr.No.	पशुपैदास प्रक्षेत्र Cattle Breeding Farm	ठिकाण Place	एकूण आवक Total Receipt			पगार व भत्ते सोडून खर्च Excl. pay & allowances	खर्चाचे एक रु. आवकेशी गुणोत्तर Expd. Ratio to receipt of Rs.
			महसुली Revenue	काल्पनिक Notional	एकूण Total		
१	२	३	५	६	७	८	९
१	महाराष्ट्र पशुधन विकास	ताथवडे, पुणे Tathwade, Pune	7000	1976	8976	2009	0.22
२	मंडळ यांचे अंतर्गत वळूमाता	जत, सांगली Jath, Sangli	338	1120	1458	930	0.64
३	संगोपन केंद्र Bull Mother	जुनोनी, सोलापूर Junoni, Solapur	678	7587	8265	3231	0.39
४	Farm under Maharashtra Livestock Development	कोपरगाव, अहमदनगर Kopargaon, Ahmednagar	1312	1544	2856	937	0.33
५	Board	हिंगोली Hingoli	2418	3929	6347	938	0.15
६		पोहरा, अमरावती Pohra, Amravati	458	3079	3537	937	0.26
७		वडसा, गडचिरोली Wadsa, Gadchiroli	3104	10174	13278	939	0.07
८	एकूण (१+७) Total (1+7)		15308	29409	44717	9921	0.22
९	महाराष्ट्र पशुधन विकास	औरंगाबाद Aurangabad	0	3850	3850	532	0.14
१०	मंडळ अंतर्गत वळू संगोपन केंद्र BRC under MLDB	नागपूर Nagpur	381	871	1252	2306	1.84
११	एकूण (९+१०) Total (9+10)		381	4721	5102	2838	2
१२	एकूण (८+११) Total (8+11)		15689	34130	49819	12759	2
१३	राज्यस्तरीय पशुपैदास प्रक्षेत्र CBF -State Sector	हेटीकुंडी, वर्धा Hetikundi, Wardha	1630	0	1630	218	0.13
एकूण (१२+१३) Total (12+13)			17319	34130	51449	12977	0.25

* पशुसंवर्धन सांख्यिकी पुस्तिका २०११-२० *

तक्का क्र. ३० / Table No. 30

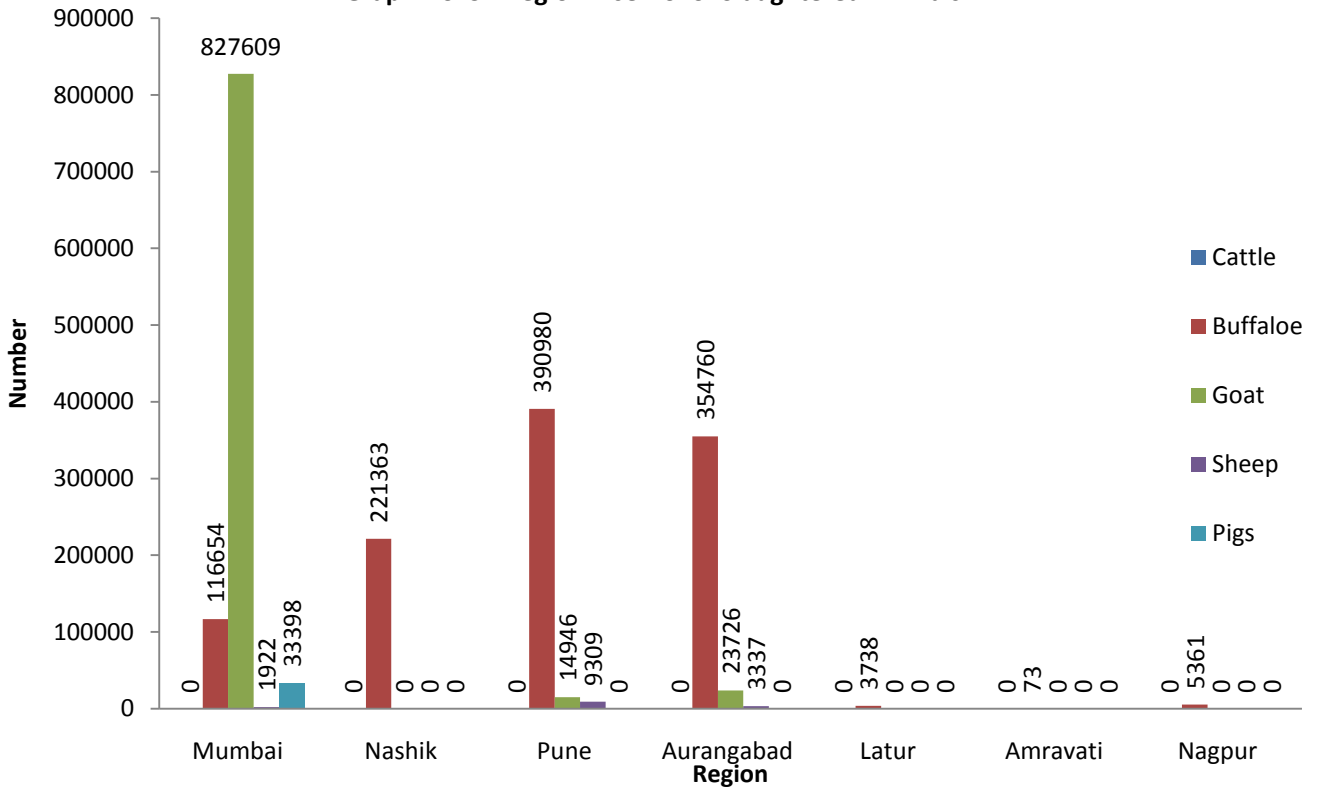
राज्यातील मान्यताप्राप्त कत्तलखान्यात कत्तल केलेल्या जनावरांची जिल्हानिहाय संख्या

Districtwise No. of Animals Slaughtered in Recognized Slaughter Houses

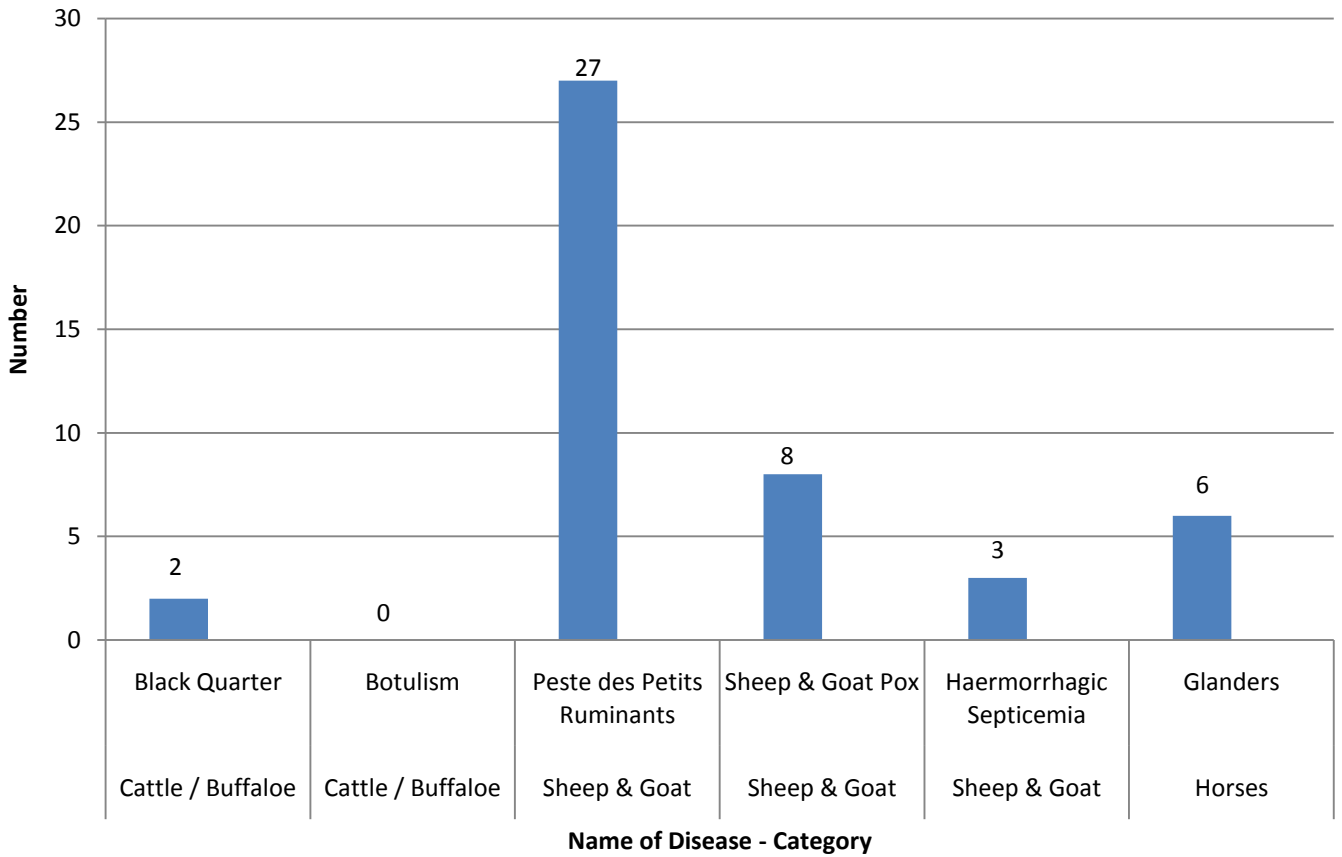
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हाचे / विभागाचे	गुरे Cattle			एकूण Total	महिष Buffalo			एकूण Total	शेळ्या Goat	मेंढ्या Sheep	एकूण शेळ्या मेंढ्या	डुकरे Pigs	Name of District / Region
		बैल Bulloc	लहान Smal	मोठे Big		म्हैस Female	लहान Small	मोठे Big						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	बृहन्मुंबई	०	०	०	०	64285	30207	1685	96177	813558	०	813558	33398	Mumbai
२	ठाणे	०	०	०	०	5750	891	13836	20477	14051	1922	15973	०	Thane
३	पालघर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Palghar
४	रायगड	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Raigad
५	रत्नागिरी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Ratnagiri
६	सिंधुदुर्ग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Sindhudurg
मुंबई विभाग		०	०	०	०	70035	31098	15521	116654	827609	1922	829531	33398	Mumbai Region
७	नाशिक	०	०	०	०	183640	269	4367	188276	०	०	०	०	Nashik
८	धुळे	०	०	०	०	17	21	०	38	०	०	०	०	Dhule
९	नंदुरबार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Nandurbar
१०	जळगाव	०	०	०	०	652	934	113	1699	०	०	०	०	Jalgaon
११	अहमदनगर	०	०	०	०	30369	90	891	31350	०	०	०	०	Ahmednagar
नाशिक विभाग		०	०	०	०	214678	1314	5371	221363	०	०	०	०	Nashik Region
१२	पुणे	०	०	०	०	34318	3644	०	37962	14946	9309	24255	०	Pune
१३	सातारा	०	०	०	०	68385	०	०	68385	०	०	०	०	Satara
१४	सांगली	०	०	०	०	61360	०	०	61360	०	०	०	०	Sangli
१५	सोलापूर	०	०	०	०	165034	2	०	165036	०	०	०	०	Solapur
१६	कोल्हापूर	०	०	०	०	58237	०	०	58237	०	०	०	०	Kolhapur
पुणे विभाग		०	०	०	०	387334	3646	०	390980	14946	9309	24255	०	Pune Region
१७	औरंगाबाद	०	०	०	०	311510	4301	5431	321242	23726	3337	27063	०	Aurangabad
१८	जालना	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Jalna
१९	परभणी	०	०	०	०	33518	०	०	33518	०	०	०	०	Parbhani
२०	बीड	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Beed
औरंगाबाद विभाग		०	०	०	०	345028	4301	5431	354760	23726	3337	27063	०	A'bad Region
२१	लातूर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Latur
२२	उस्मानाबाद	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Osmanabad
२३	नांदेड	०	०	०	०	311	3382	45	3738	०	०	०	०	Nanded
२४	हिंगोली	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Hingoli
लातूर विभाग		०	०	०	०	311	3382	45	3738	०	०	०	०	Latur Region
२५	अमरावती	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Amravati
२६	अकोला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Akola
२७	वाशीम	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Washim
२८	बुलढाणा	०	०	०	०	71	2	०	73	०	०	०	०	Buldhana
२९	यवतमाळ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Yavatmal
अमरावती विभाग		०	०	०	०	71	2	०	73	०	०	०	०	Amravati Region
३०	नागपूर	०	०	०	०	०	4030	1331	5361	०	०	०	०	Nagpur
३१	वर्धा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Wardha
३२	भंडारा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Bhandara
३३	गोंदिया	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Gondia
३४	चंद्रपूर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Chandrapur
३५	गडचिरोली	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	Gadchiroli
नागपूर विभाग		०	०	०	०	०	4030	1331	5361	०	०	०	०	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		०	०	०	०	1017457	47773	27699	1092929	866281	14568	880849	33398	Maharashtra

टिप- उपरोक्त माहितीमध्ये APEDA अंतर्गत कत्तलखान्यात झालेल्या जनावरांच्या कत्तलसंख्येचाही समावेश करण्यात आलेला आहे. तसेच कत्तल केलेल्या जनावरांची संख्या दर्शविण्यासाठी संबंधित जिल्हा प्रत्येक महिन्याची २० ते १९ तारीख असा महिना घेतात. आयुक्त कार्यालयाचा अहवाल १ ते ३०/३१ तारीख असा अहवाल तयार होतो.

Graph No. 9 - Regionwise No. of Slaughtered Animals

Graph No 10 No.Of Outbreaks

राज्यातील पशुधन, पशुखाद्य, पशुजन्य पदार्थ व वैरणीच्या वार्षिक सरासरी किंमती दर्शविणारा तक्ता
Average Prices of Livestock, their Products & By-Products, Cattle feed, Fodder, etc.

अ. क्र. Sr. No.	बाब Particular	एकक Unit	वार्षिक सरासरी किंमत (रुपये) Average Price (In Rs.)		
			किमान Min.	कमाल Max.	
१	२	३	४	५	
१	वळू / Bull	प्रती नग / Per Unit	18705.55	29861.61	
२	बैल / Bullock	प्रती नग / Per Unit	23177.73	37691.26	
३	गायीची नर वासरे / Male Cow Heifer	प्रती नग / Per Unit	8402.48	12043.99	
४	म्हशीची नर पारडे / Male Buffalo Heifer	प्रती नग / Per Unit	8503.79	12493.81	
५	रेडे / He Buffalo	प्रती नग / Per Unit	14023.16	20919.47	
६	दुभती म्हस / Milking Buffalo	प्रती नग / Per Unit	39794.18	51972.19	
७	दुभती गाय / Milking Cow	प्रती नग / Per Unit	29129.56	42905.43	
८	कालवड / Cow Calf	प्रती नग / Per Unit	12515.74	18089.32	
९	वगार - पारडी / Buffalo Calf	प्रती नग / Per Unit	9648.13	14857.92	
१०	मेंढी / Sheep	प्रती नग / Per Unit	7475.48	10551.57	
११	शेळी / Goat	प्रती नग / Per Unit	6183.84	9125.67	
१२	कुक्कुट पक्षी / Poultry Birds	अ. पिल्लू / Chick	प्रती नग / Per Unit	21.80	26.92
		ब. तलंगा / Pullet	प्रती नग / Per Unit	172.29	236.80
		क. लहान कॉबडा / Cockrels	प्रती नग / Per Unit	180.19	275.70
		ड. कॉबडी / Hen	प्रती नग / Per Unit	259.01	382.01
		इ. कॉबडा / Cock	प्रती नग / Per Unit	343.28	461.27
१३	गायीचे दुध Cow milk	प्रती लिटर / Per Liter	31.47	47.13	
१४	म्हशीचे दुध Buffalo milk	प्रती लिटर / Per Liter	45.25	55.86	
१५	मांस (मटण) / Meat	प्रती किलो. / Per Kilo.	468.42	548.63	
१६	गुरांचे मांस / Beef	प्रती किलो. / Per Kilo.	188.79	238.00	
१७	डुकराचे मांस Pork	प्रती किलो. / Per Kilo.	144.17	166.67	
१८	लोकर Wool	प्रती किलो. / Per Kilo.	37.85	61.88	
१९	कॉबडीची अंडी / Poultry Eggs	प्रती नग / Per Unit	5.96	7.51	
२०	खते Manure	प्रती बैलगाडी / Per Cart	572.34	767.02	
२१	कातडी / चामडे / Skin / Hide	अ. गोजातीय जनावरे / Cattle	प्रती नग / Per Unit	129.96	159.44
		ब. महिष / Buffalo	प्रती नग / Per Unit	141.58	171.39
		क. मेंढी / Sheep	प्रती नग / Per Unit	228.24	317.77
		ड. शेळी / Goat	प्रती नग / Per Unit	202.69	280.12
२२	हिरवे गवत / Green Fodder	प्रकार १ / Type 1	प्रती किलो. / Per Kilo.	7.09	9.27
		प्रकार २ / Type 2	प्रती किलो. / Per Kilo.	5.86	7.54
		प्रकार ३ / Type 3	प्रती किलो. / Per Kilo.	6.67	8.32
२३	वाळलेले गवत / Dry Fodder	प्रकार १ / Type 1	प्रती किलो. / Per Kilo.	8.91	11.21
		प्रकार २ / Type 2	प्रती किलो. / Per Kilo.	4.56	5.76
		प्रकार ३ / Type 3	प्रती किलो. / Per Kilo.	3.07	4.92
२४	पौष्टिक पशुखाद्य / Nutritive Cattle Feed	प्रकार १ / Type 1	प्रती किलो. / Per Kilo.	22.87	26.93
		प्रकार २ / Type 2	प्रती किलो. / Per Kilo.	28.39	32.95
		प्रकार ३ / Type 3	प्रती किलो. / Per Kilo.	24.78	28.45

टीप : अ. क्र. २१ मध्ये नैसर्गिकरीत्या मृत गोजातीय जनावरांच्या कातडी / चामड्यांच्या किंमतीचा समावेश आहे.

Note : In Sr. No. 21, Price of Skin / Hide is of naturally Dead Cattle.

आधार : जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त यांचेमार्फत मान्यताप्राप्त मासिक बाजारातून प्राप्त वस्तूंच्या मासिक किंमतींचा अहवाल

Source : Monthly Reports from DD Commissioner, AHD from various Cattle Market Places in the State.

तक्का क्र.३२ / Table No. 32

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय अंदाजित दूध, अंडी व लोकर उत्पादन

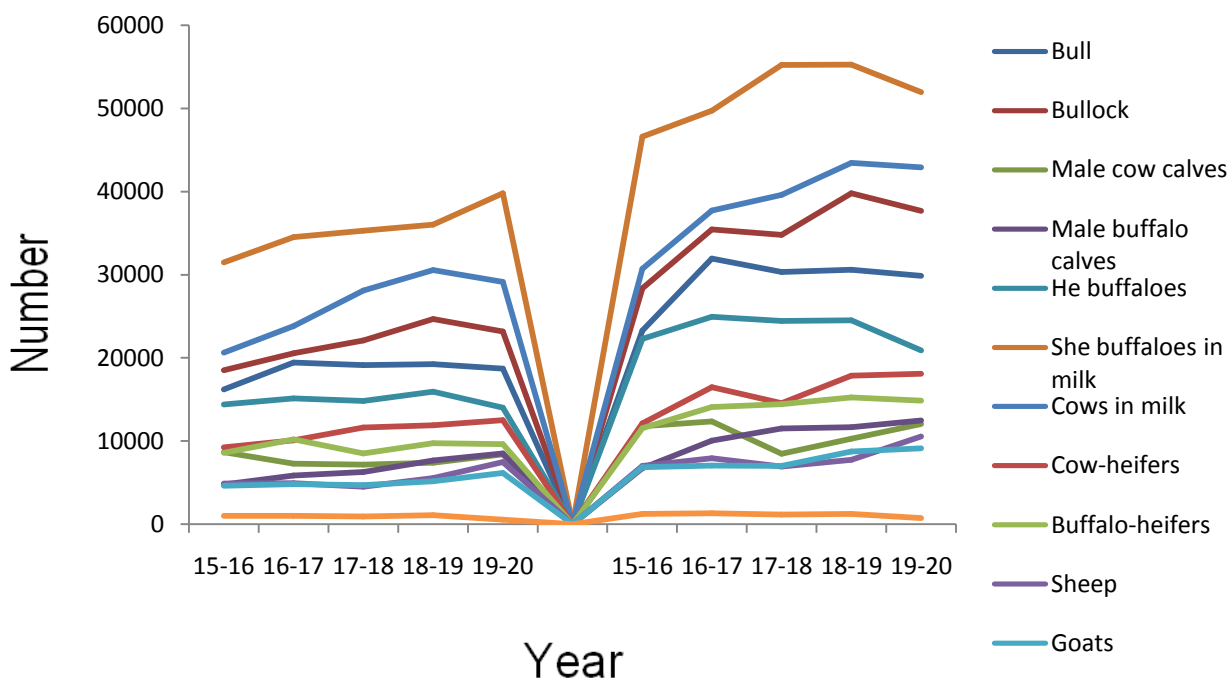
Districtwise Estimated Milk, Eggs & Wool Production in Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे / विभागाचे नाव	दूध उत्पादन (लाख कि.) Milk Production (Lakh Kg.)					अंडी उत्पादन (लाख) Eggs Production (Lakh)			लोकर उत्पादन (मे.टन) Wool Prod. (M.T.)	Name of District / Region
		देशी / गावठीगाय Deshi / ND Cows	संकरित गाय Cross Bred Cows	म्हशी Buffalo	शेळ्या Goats	एकूण Total	देशी कोंबड्या Deshi Layer	सुधारित कोंबड्या Improved Layers	एकूण Total		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	बृहन्मुंबई	0.00	56.05	760.59	0.00	816.64	31.05	76.16	107.21	0.00	Mumbai
२	ठाणे	118.76	93.69	1362.62	17.40	1592.46	312.12	296.82	608.94	0.59	Thane
३	पालघर	257.64	73.08	1003.51	29.63	1363.86	520.20	723.37	1243.57	0.15	Palghar
४	रायगड	234.61	74.70	497.63	17.54	824.47	404.39	1293.23	1697.62	0.15	Raigad
५	रत्नागिरी	262.73	150.60	219.41	5.78	638.51	321.77	124.10	445.87	0.00	Ratnagiri
६	सिंधुदुर्ग	98.58	112.90	245.88	3.76	461.12	224.91	828.29	1053.20	0.00	Sindhudurg
मुंबई विभाग		972.32	561.01	4089.63	74.10	5697.06	1814.45	3341.96	5156.41	0.89	Mumbai Region
७	नाशिक	1176.53	4077.39	1954.21	171.09	7379.22	437.35	2803.13	3240.49	207.90	Nashik
८	धुळे	431.86	495.58	706.37	65.91	1699.72	194.23	2962.43	3156.66	122.59	Dhule
९	नंदुरबार	324.99	156.86	385.81	73.13	940.79	254.41	3977.46	4231.87	8.20	Nandurbar
१०	जळगाव	562.48	1215.72	1781.01	99.13	3658.33	172.36	370.34	542.70	20.54	Jalgaon
११	अहमदनगर	1039.46	16344.81	2078.66	262.56	19725.49	1033.55	4211.47	5245.02	216.95	Ahmednagar
नाशिक विभाग		3535.32	22290.36	6906.07	671.81	33403.55	2091.89	14324.84	16416.73	576.18	Nashik Region
१२	पुणे	811.93	10201.33	3499.90	147.72	14660.88	1040.22	8853.54	9893.76	184.01	Pune
१३	सातारा	492.51	4231.37	2909.05	129.89	7762.81	1120.79	3904.08	5024.86	147.92	Satara
१४	सांगली	513.41	3403.82	3903.70	116.82	7937.75	789.17	6775.29	7564.46	89.11	Sangli
१५	सोलापूर	1059.45	6220.08	4066.39	231.70	11577.62	1147.48	2971.21	4118.69	83.37	Solapur
१६	कोल्हापूर	167.09	4578.21	6276.26	90.58	11112.14	566.86	2373.23	2940.08	62.31	Kolhapur
पुणे विभाग		3044.38	28634.80	20655.31	716.72	53051.20	4664.50	24877.34	29541.85	566.72	Pune Region
१७	औरंगाबाद	432.40	1721.57	584.06	56.82	2794.84	156.99	834.40	991.39	44.21	Aurangabad
१८	जालना	327.92	258.62	363.64	30.23	980.41	87.43	1365.71	1453.13	9.87	Jalna
१९	परभणी	446.92	62.28	632.38	27.83	1169.40	71.59	205.53	277.12	11.66	Parbhani
२०	बीड	490.25	1355.72	1563.87	58.64	3468.47	268.34	782.41	1050.74	28.56	Beed
औरंगाबाद विभाग		1697.48	3398.18	3143.94	173.52	8413.12	584.34	3188.05	3772.39	94.30	A'bad Region
२१	लातूर	547.51	250.66	1700.61	24.00	2522.78	101.84	915.08	1016.92	15.59	Latur
२२	उस्मानाबाद	312.85	1320.04	1371.00	42.92	3046.80	157.02	841.94	998.96	13.38	Osmanabad
२३	नांदेड	1024.39	137.53	1308.72	54.81	2525.46	188.89	288.43	477.32	16.45	Nanded
२४	हिंगोली	349.24	105.83	485.54	19.88	960.49	60.96	657.32	718.28	2.60	Hingoli
लातूर विभाग		2233.99	1814.06	4865.88	141.61	9055.53	508.71	2702.76	3211.47	48.01	Latur Region
२५	अमरावती	556.39	340.05	729.53	42.21	1668.18	105.15	1517.55	1622.70	38.90	Amravati
२६	अकोला	253.06	98.83	344.18	47.79	743.86	32.05	42.64	74.69	2.11	Akola
२७	वाशीम	244.87	53.07	279.57	16.31	593.83	35.62	154.93	190.55	4.55	Washim
२८	बुलढाणा	360.80	265.12	657.66	45.81	1329.39	97.93	294.62	392.55	50.37	Buldhana
२९	यवतमाळ	631.76	114.77	372.48	44.59	1163.60	213.87	540.19	754.06	11.93	Yavatmal
अमरावती विभाग		2046.89	871.85	2383.42	196.71	5498.86	484.62	2549.93	3034.55	107.86	Amravati Region
३०	नागपूर	361.53	708.77	542.48	40.91	1653.69	101.62	1038.44	1140.06	2.21	Nagpur
३१	वर्धा	214.57	351.37	248.71	22.29	836.94	59.86	347.93	407.79	0.59	Wardha
३२	भंडारा	90.04	428.28	258.18	21.15	797.65	80.88	166.41	247.29	1.06	Bhandara
३३	गोंदिया	239.56	130.22	240.53	15.63	625.94	53.47	299.87	353.34	0.71	Gondia
३४	चंद्रपूर	308.03	151.24	258.79	23.65	741.72	191.55	11.01	202.57	10.17	Chandrapur
३५	गडचिरोली	302.49	27.17	120.08	17.61	467.35	215.56	12.66	228.22	3.57	Gadchiroli
नागपूर विभाग		1516.22	1797.05	1668.77	141.24	5123.29	702.95	1876.31	2579.26	18.31	Nagpur Region
महाराष्ट्र राज्य		15046.60	59367.30	43713.01	2115.70	120242.60	10851.47	52861.18	63712.65	1412.26	Maharashtra

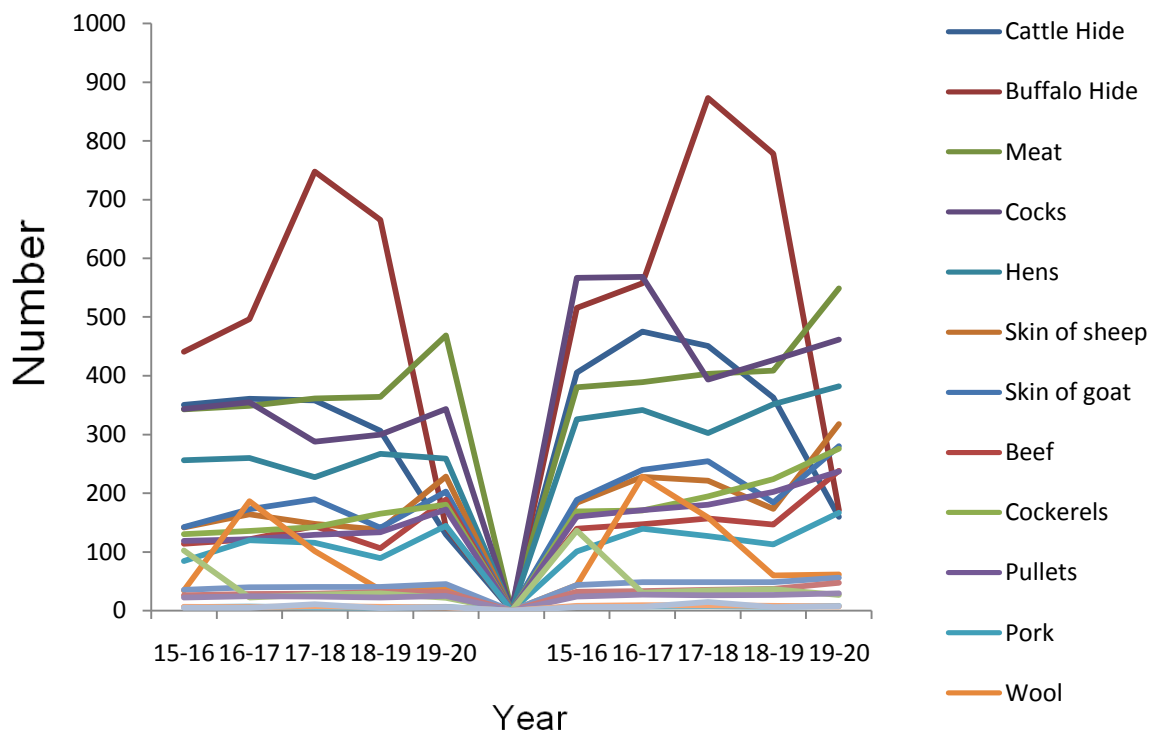
आधार : एकात्मिक पाहणी योजना, पुणे - ६७, सर्वेक्षण अंदाज २०१९-२०

Source : Integrated Sample Survey, Pune - 67, Estimates for the year 2019-20

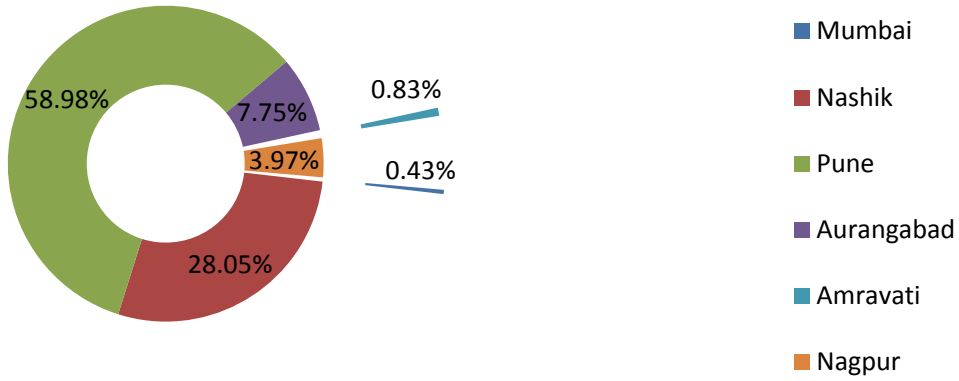
Graph No. 11 - Livestock Prices A - Minimum (Left Side) - Maximum (Right Side)

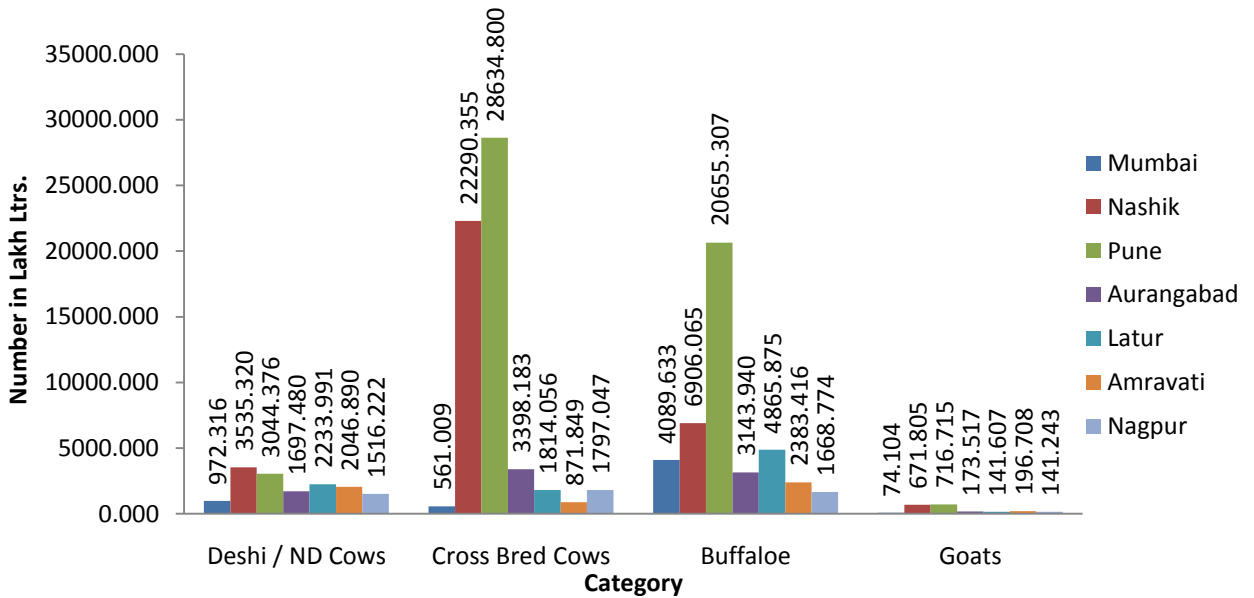
Graph No. 12 - Livestock Prices B - Minimum (Left Side) - Maximum (Right Side)

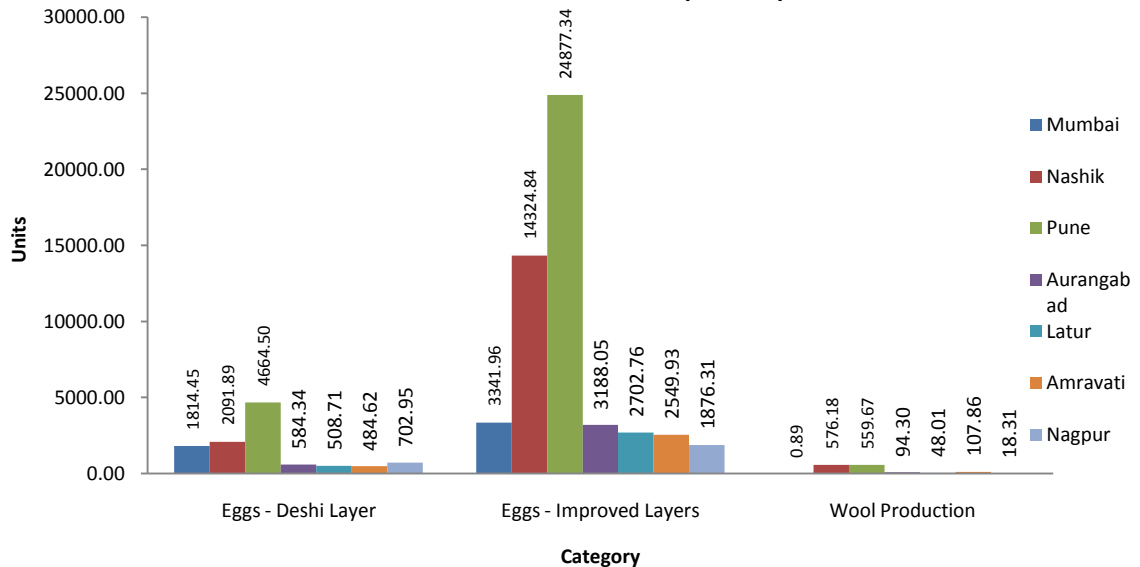
Graph No.13 Regionwise Annual Average Milk Procurement

Graph No. 14 - Regionwise Estimated Milk Production (in Lakh Kg.)

Graph No 15 - Regionwise Estimated Egg Production (in Lakh) & Wool Production (in M.T.)

तक्का क्र. ३३ / Table No. 33

महाराष्ट्र राज्यातील अंदाजित व प्रत्यक्ष मांस उत्पादन

Estimated & Actual Meat Production in Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	प्रकार Item	कत्तल झालेली अंदाजित जनावरे Estimated No. of Slaughtered Animals	प्रती जनावरामागे सरासरी मांस उत्पादन (किलो) Avg. Meat Production Per Animal (Kg.)	एकूण मांस उत्पादन अंदाजित (हजार मे. टन) Total Meat Produced Estimated (000' M.T.)
१	२	३	४	५
१	गोवर्गीय / Cattle Class	0.000	0.000	0.000
२	म्हैस वर्ग प्रौढ / Buffalo Class Adult	1161.207	189.620	220.188
३	म्हैस वर्ग पारडे / Buffalo Class Young	49.052	89.925	4.411
४	मेंढ्या / Sheep	934.770	12.463	11.650
५	शेळ्या / Goat	9475.240	13.418	127.140
६	डुकरे / Pigs	1240.740	42.249	52.420
७	कुक्कुट देशी / Poultry Deshi	7889.552	0.792	6.245
८	कुक्कुट व्यावसायिक / Poultry commercial	299596.420	2.396	717.825
एकूण / Total		320346.981		1139.879

टीप : स्तंभ क्र. ४ मधील आकडेवारी सरासरीने घेतली असल्याने गुणाकार जुळणार नाही.

Note : Multiplication may not match as the Meat production per Animal has been derived by taking in average.

आधार : एकात्मिक पाहणी योजना, पुणे - ६७, सर्वेक्षण अंदाज २०१९-२०

Source : Integrated Sample Survey, Pune - 67, Estimates for the year 2019--20

तक्का क्र. ३४ / Table No. 34

महाराष्ट्र राज्यातील विभागवार वार्षिक / मासिक सरासरी दूध संकलन माहिती (लाख लिटर्स)

Regionwise Annual / Monthly Average Milk Procurement in Maharashtra State (Lakhs Ltrs.)

अ. क्र. Sr. No.	विभाग / Region	एकूण संकलन / Total Procurement				वार्षिक सरासरी / Annual Average			
		शासकीय Government	सहकार Co-Operative	खाजगी Private	एकूण Total	शासकीय Government	सहकार Co-Operative	खाजगी Private	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	मुंबई / Mumbai	0.11	0.34	0.05	0.50	0.11	0.34	0.05	0.50
२	नाशिक / Nashik	0.00	9.36	23.29	32.65	0.00	9.36	23.29	32.65
३	पुणे / Pune	0.02	27.18	41.46	68.66	0.02	27.18	41.46	68.66
४	औरंगाबाद / Aurangabad	0.68	2.45	5.89	9.02	0.68	2.45	5.89	9.02
५	अमरावती / Amravati	0.03	0.05	0.89	0.97	0.03	0.05	0.89	0.97
६	नागपूर / Nagpur	0.13	0.41	4.08	4.62	0.13	0.41	4.08	4.62
एकूण महाराष्ट्र राज्य / Total Maharashtra State		0.97	39.79	75.66	116.42	0.97	39.79	75.66	116.42

टीप : औरंगाबाद विभागात औरंगाबाद, जालना, परभणी, बीड, लातूर, उस्मानाबाद, नांदेड, व हिंगोली या जिल्ह्यांचा समावेश आहे.

Note : Aurangabad region includes Aurangabad, Jalna, Parbhani, Beed, Latur, Osmanabad, Nanded & Hingoli districts.

आधार : आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ४०० ०१८.

Source : Commissioner, Dairy Development, Maharashtra State, Mumbai - 400 018.

Gross State Value of Output from AHD in Maharashtra (According to Current & Constant Prices) for 2019-20

अ. क्र. Sr. No.	बाब Particulars	एकक Unit		उत्पादन Production	किमत रुपये Price Rs.		मूल्य (रु. लाख) Value (Rs. Lakhs)			
		उत्पादन Prod.	किमत रु. Price Rs.		चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant		
१	२	३	४	५	६	७	८	९		
१	दूध / Milk	अ) गाईचे दूध / Cow Milk	000' Tonne	Rs./Tonne	7441.39	39785.70	29417.31	2960608.13	2189056.42	
		ब) म्हशीचे दूध / Buffalo Milk	000' Tonne	Rs./Tonne	4371.30	51742.65	36287.46	2261825.42	1586232.91	
		क) शेळीचे दूध / Goat Milk	000' Tonne	Rs./Tonne	211.57	40189.51	22369.38	85028.73	47326.78	
		ड) सांडणीचे दुध Camel Milk	000' Tonne	Rs./Tonne	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		एकूण / Total			12024.26				5307462.27	3822616.11
२	अंडी / Eggs	अ) कोंबडीची अंडी / Hen Eggs	000' Nos	Rs./000'	5004019.65	5364.70	3406.08	268450.63	170441.01	
		ब) बदकाची अंडी / Duck Eggs	000'Nos	Rs./000'	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		एकूण /Total			5004019.65			268450.63	170441.01	
३	लोकर व केस गट / Wool & Hair Group	अ) लोकर / Wool	Tonne	Rs./Tonne	1412.27	310424.36	126244.92	4384.01	1782.91	
		ब) शेळीचे केस / Goat Hair	Tonne	Rs./Tonne	247.34	176844.75	61130.16	437.40	151.20	
		क) उंटाचे केस / Camel Hair	Tonne	Rs./Tonne	0.18	29454.35	23669.00	0.05	0.04	
		ड) डुकराचे केस / Pig Bristles	Tonne	Rs./Tonne	192.31	661837.94	346382.92	1272.81	666.14	
		एकूण /Total			1852.09			6094.27	2600.29	
४	शेण गट / Dung Group	अ) शेण इंधन / Dung Fuel	000' Tonne	Rs./Tonne	2341.00	1158.41	852.65	27118.31	19960.60	
		ब) शेणखत / Dung Manure	000' Tonne	Rs./Tonne	30634.43	2185.89	889.89	669634.76	272613.35	
		एकूण / Total			32975.43			696773.07	292573.95	
५	रेशीम व मध / Silk & Honey	अ) तुती / Mulberry	000' Kg	Rs./Kg.	2655.76	408.79	211.11	10856.54	5606.65	
		ब) एरा / Era	000' Kg	Rs./Tonne	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		क) तसार / Tassar	lakh Kahan	Rs./Kahan	35.00	3200.02	1280.00	1119.40	447.76	
		ड) मुगा / muga	Lakh Nos	Rs./000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		इ) मध, मधमाशी मेण/ Honey,	Kg.	Rs./Kg	1700299.00	309.56	103.20	5263.47	1754.68	
		एकूण / Total						17239.41	7809.08	
६	मांस (गुरेवर्गीय) / Meat (Bovines & Ovines)	अ) गुरे / Cattle (Adj. prod.)	00' Tonne	Rs./Tonne	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		ब) म्हस / Buffalo (Adj. prod.)	00' Tonne	Rs./Tonne	2077.09	157412.49	97027.13	326959.99	201534.14	
		क) शेळी / Goat (Adj. prod.)	00' Tonne	Rs./Tonne	1175.80	467781.05	264623.31	550016.10	311143.60	
		ड) मेंढी / Sheep (Adj. prod.)	00' Tonne	Rs./Tonne	107.71	444293.60	257052.94	47856.98	27688.39	
		इ) डुकरे / Pig (Adj. prod.)	00' Tonne	Rs./Tonne	484.73	184402.28	98928.99	89386.13	47954.28	
		फ) खाण्यायोग्य आतडी / Edible Offal & Glands	% of Meat						50238.42	28581.91
		एकूण / Total							1064457.62	616902.33
	कुक्कुट मांस / Poultry Meat	अ) कत्तल केलेले मोठे पक्षी / Slaughtered Adult Fowls	000' Nos	Rs./Bird	8683.58	280.91	163.69	24392.80	14214.47	
ब) कत्तल केलेली मोठी बदके / Slaughtered Adult Ducks		000' Nos	Rs./Bird	6799.36	428.81	84.28	29156.33	5730.70		
क) कत्तल केलेली कोंबड्या, बदक पिल्ले / Slaughtered Chickens, Ducklings		000' Nos	Rs./Bird	407412.74	110.51	76.33	450213.72	310979..33		
ड) इतर कत्तल केलेले कुक्कुट / Slaughtered Other Poultry		000' Nos	Rs./Bird	2427.78	133.74	87.00	3246.99	2112.17		
एकूण / Total				425323.47			507009.85	333036.67		

तक्का क्र. ३५ चालू / Table No. 35 Contd.

अ. क्र. Sr. No.	बाब Particulars	एकक Unit		उत्पादन Production	किंमत रुपये Price Rs.		मूल्य (रु. लाख) Value (Rs. Lakhs)	
		उत्पादन Prod.	किंमत रु. Price Rs.		चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant
१	२	३	४	५	६	७	८	९
मांस (सर्व जनावरे) / Meat Product (All Animals)	अ) डोके व पाय / Heads & Legs	% of Meat					42217.21	24258.45
	ब) कतल केलेल्या जनावरांची चरबी / Fats from Slaughtered Animals	% of Meat					25031.82	14430.40
	क) मृत जनावरांची चरबी / Fats from Fallen Animals	M.T.	Rs./M.T.	335.65	72241.22	38373.24	242.48	128.80
	एकूण / Total						67491.52	38817.66
मांस उप-उत्पादने (कातडे / चामडे) / Meat By- Product (Hide & Skines)	अ) गुरांचे कातडे / Cattle Hides (Fallen)	000' Nos	Rs./hide	548.11	661.32	636.51	3624.79	3488.77
	ब) म्हशीचे कातडे/Bufaloe Hide(Fallen)	000' Nos	Rs./hide	363.98	614.30	641.80	2235.92	2336.02
	क) शेळीचे कातडे / Goat Skin (Fallen)	000' Nos	Rs./Skin	277.55	0.29	0.32	818.53	881.45
	ड) मेंढीचे कातडे / Sheep Skin (Fallen)	000' Nos	Rs./Skin	144.42	0.27	0.26	390.97	370.36
	इ) कतल केलेल्या जनावरांचे चामडे / Hide & Skin From Slaughtered animals	% Value of Meat					40304.81	23926.97
	फ) उपउत्पादने / By- Products	% Value of Meat					27708.16	16037.61
	एकूण / Total						75083.17	47041.18
एकूण मांस वर्ग / Total Meat Group							1714042.15	1035797.83
घट / वाढ Decrement / Increment								
७ संकरित जनावरे Crossbred Cattle	बैल / Bullock	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	गाय / Cow	000' No's	Rs/Animal	118.18	37769.89	22368.24	44637.00	26435.11
	वासरे / Young Stock	000' No's	Rs/Animal	41.76	10434.57	6056.62	4357.96	2529.53
	न व्यालेले / Not Calved	000' No's	Rs/Animal	0.90	12739.72	8336.70	114.11	74.67
देशी जनावरे / Indigenous Cattle	बैल / Bullock	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	गाय / Cow	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	वासरे / Young Stock	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	न व्यालेले / Not Calved	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
म्हैस / Buffalo	रेडे / He Buffalo	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	म्हैस / Buffalo	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	वासरे / Young Stock	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	न व्यालेले / Not Calved	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
शेळीवर्गीय / Ovines	शेळी / Goat	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	मेंढी / Sheep	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	डुकरे / Pigs	000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

तक्ता क्र. ३५ / Table No. 35 Contd.

अ. क्र. Sr. No.	बाब Particulars		एकक Unit		उत्पादन Production	किंमत रुपये Price Rs.		मूल्य (रु. लाख) Value (Rs. Lakhs)	
			उत्पादन Prod.	किंमत रु. Price Rs.		चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant
१	२		३	४	५	६	७	८	९
कुक्कुट मांस / Poultry Meat	मोठे पक्षी / Adult Fowls		000' No's	Rs/Animal	20.37	269.39	143.83	54.88	29.30
	मोठी बदके / Adult Ducks		000' No's	Rs/Animal	5510.42	426.04	82.31	23476.53	4535.44
	कोंबड्या व बदकांची पिल्ले / Chicken & Ducklings		000' No's	Rs/Animal	19856.12	134.54	81.59	26714.01	16200.31
	इतर कत्तल केलेले कुक्कुट / Other slaughtered poultry		000' No's	Rs/Animal	2164.00	131.01	87.00	2835.11	1882.68
इतर / Others	उंट / Camel		000' No's	Rs/Animal	0.01	16938.41	13611.41	1.07	0.86
	घोडे व शिंगरे / Horses & Ponies		000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	खेचर, याक, मिथुन / Mules, Yaks, Mithuns		000' No's	Rs/Animal	0.07	5188.54	4169.42	3.83	3.08
	गाढव / Donkey		000' No's	Rs/Animal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
एकूण / Total					27711.84			102194.51	51690.98
८ एकूण / Grand Total (GSVO)								8112236.31	5383529.27
९	Less : Inputs		Market Charges					880.58	880.58
			Repairs & Maintenance					52827.28	41528.55
			Feed For Livestock					1631953.06	984871.03
	Total Input (Excloding FISIM)							1685660.93	1027280.16
१० Grand Total (GSVA)								6426575.39	4356249.10

आधार : राष्ट्रीय उत्पन्न शाखा, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

Source : National Income Section, Directorate of Economics & Statistics, Maharashtra State, Mumbai

तक्ता क्र. ३६ / Table No.36

पशुसंवर्धन क्षेत्रापासून मिळणारे स्थूल राज्य मूल्य, स्थूल राज्य मूल्यवृद्धी व स्थूल राज्य उत्पन्न (चालू किंमतीनुसार) आणि पशुसंवर्धन क्षेत्रापासून मिळणारे स्थूल मूल्यवृद्धी व स्थूल उत्पन्न (चालू किंमतीनुसार)

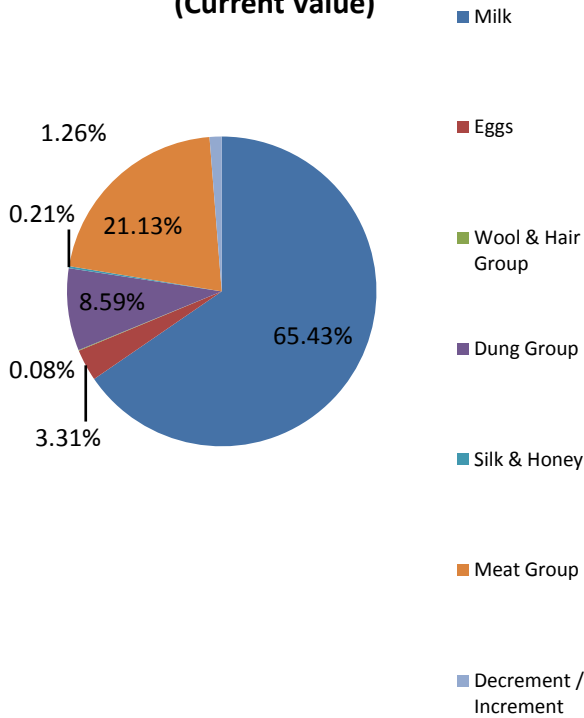
GSVO, GSVA from AHD and GSDP, GVA from AHD & GDP at Current Prices

अ. क्र. Sr. No.	वर्ष Year	पशुसंवर्धनपासून स्थूल राज्य मूल्य Gross State Value of Output of AH in Maharashtra		पशुसंवर्धनपासून स्थूल राज्य मूल्यवृद्धी Gross State Value Added of AH		स्थूल राज्य उत्पन्न Gross State Domestic Product		देशांतर्गत पशुसंवर्धन स्थूलमूल्य वृद्धी Gross Value Added of AH		देशांतर्गत स्थूल उत्पन्न Gross Domestic Product	
		चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant	चालू Current	स्थिर Constant
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	2011-12	37621	37621	28557	28557	1280369	1280369	327334	327334	8736329	8736329
२	2012-13	43236	38798	32826	29638	1459629	1357942	368823	344375	9944013	9213017
३	2013-14	46916	39237	35171	29955	1649647	1451615	422733	363558	11233522	9801370
४	2014-15	52524	40575	39917	31140	1779138	1543165	510411	390449	12467959	10527674
५	2015-16	57656	42221	44121	32642	1966147	1654209	582410	419637	13771874	11369493
६	2016-17	66294	46105	51383	36388	2198185	1807046	672611	461572	15391669	12308193
७	2017-18	72246	49382	57744	39478	2352782	1914621	785683	497830	17090042	13144582
८	2018-19	74580	51933	59425	41830	2579628	2033314	880623	539945	18886957	14003316
९	2019-20	81122	53835	64231	43536	2818555	2134065	962682	577720	20351013	14569268

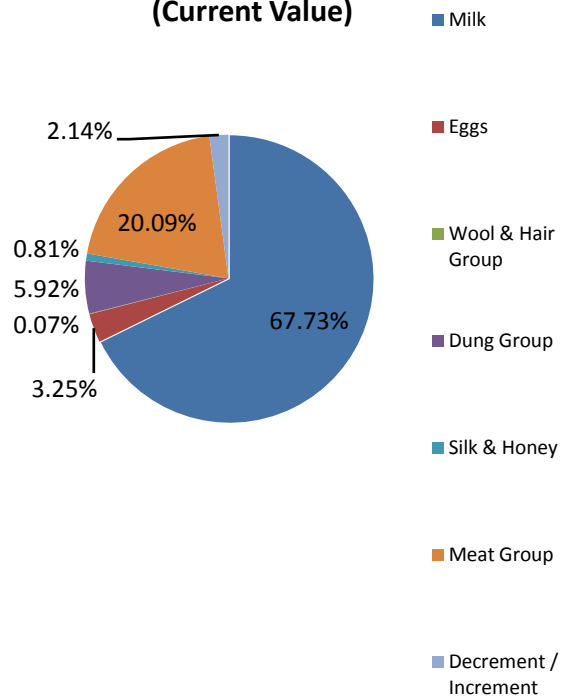
आधार : राष्ट्रीय उत्पन्न शाखा, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

Source : National Income Section, Directorate of Economics & Statistics, Maharashtra State, Mumbai

**Graph No. 16 - GSVO from AHD
(Current Value)**

**Graph No. 17- GVO from AHD
(Current Value)**

Graph No. 18 - GSVO & GSVA from AHD in Maharashtra

